Συνέντευξη με τα Μαύρα Γιλέκα: «Θα πάμε μέχρι το τέλος, δεν θα το βάλουμε κάτω!»

συνέντευξη βασισμένη σε κείμενο του Verso Books

μετάφραση: Θεόφιλος Βανδώρος, επιμέλεια: Μιχάλης Κούλουθρος

Σε αυτή τη συνέντευξη για τη συλλογικότητα «Πλατφόρμα Αγωνιστικών Μελετών» (Plateforme Enquête Militante) το καλοκαίρι του 2019, μέλη των Μαύρων Γιλέκων και της συλλογικότητας που τους υποστηρίζει, «La Chapelle Debout», ανατρέχουν στην προέλευση του κινήματος, τις πρακτικές μορφές της οργάνωσης του και την προοπτική του.

Στις 4 π.μ. την Τετάρτη 29 Νοέμβρη, η αστυνομία εκδίωξε τους περίπου 200 κατοίκους από τον ξενώνα Foyer Bara. Το σύστημα με τους ξενώνες (ή και στέγες) στη Γαλλία ξεκίνησε κατά τον Πόλεμο της Αλγερίας ως ένα μέτρο στέγασης μεταναστών εργαζομένων στη χώρα και ο ξενώνας Μπαρά από τη δημιουργία του το 1962 ήταν ένα συμβολικό κέντρο αντίστασης ενάντια στα ενοίκια, τον ελεγχόμενο περιορισμό και τις αναξιοπρεπείς συνθήκες. Ο ξενώνας Μπαρά είχε ήδη εκκενωθεί και τον Σεπτέμβρη του 2018, όταν ο δήμαρχος επικαλέστηκε μία εντολή ανάκτησης πόρων για το διπλανό τετράγωνο που στέγαζε κτίριο με εγκαταλελειμμένα γραφεία. Τους τελευταίους 13 μήνες πολλοί από τους κατοίκους του ξενώνα Μπαρά κατοικούν σε αυτά τα ανακτημένα AFPA γραφεία, εκτός από εκείνους που ανησυχώντας για την ασφάλεια τους συνεχίζουν να παραμένουν στο ξενώνα και να πληρώνουν ενοίκιο στην εταιρεία που τον διαχειρίζεται (Coallia). Αυτή την Τετάρτη η αστυνομική διεύθυνση (όπου βρίσκεται και η Υπηρεσία Ασύλου), που λογοδοτεί στο κράτος, παραμερίζοντας την απόφαση του δημάρχου προχώρησε στην

εκκένωση μετά από μία εβδομάδα απειλών και πιέσεων. Έκοψαν το νερό -με μία τουαλέτα για 200 κατοίκους- ενώ παράλληλα απαγορεύτηκαν όλες οι επισκέψεις ακόμα και από συγγενείς και τελικά οι κάτοικοι αντιλήφθηκαν πως οι κάρτες εισόδου είχαν ακυρωθεί. Το κτίριο προορίζεται να ξανανοίξει το 2024 ως ένα νέο διοικητικό δικαστήριο και εθνικό συμβούλιο για τα δικαιώματα ασύλου.

Η μεγάλη πλειοψηφία εκείνων που δεν είχαν χαρτιά (sans-papiers) βρέθηκαν στο δρόμο.

Αυτές οι πρακτικές διχασμού -στα γαλλικά le trie- ανάμεσα στους μετανάστες με ή χωρίς χαρτιά, με ή χωρίς εργασία, με ή χωρίς στέγη, τον τελευταίο χρόνο έχουν επανειλημμένα έρθει στο φως από το κίνημα των Μαύρων Γιλέκων, που υπάρχει από τον Νοέμβρη του περασμένου χρόνου. Αυτές είναι οι τρεις πλευρές ενός ανύπαρκτου νομίσματος: χρειάζεται μία εργασία για να βγάλεις χαρτιά, χαρτιά για να βρεις εργασία ή και τα δύο για να βρεις στέγη και… όπερ έδη δείξαι.

> *Τα Μαύρα Γιλέκα έχουν συνδυάσει επιθετικές στρατηγικές σε συμβολικούς χώρους με στοχευμένες δράσεις σε δημόσιους και ιδιωτικούς οργανισμούς, που συνωμοτούν ώστε να προωθούνται και να διαιωνίζονται οι αρνητικές συνθήκες.*

Όλα αυτά είναι αποτέλεσμα της οργάνωσης συνελεύσεων και δικτύων μέσα από τους ίδιους τους ξενώνες. Οι παρεμβάσεις και οι δράσεις ξεκινάνε από την κατάληψη του κεντρικού αεροδρομίου του Παρισιού ώστε να καταγγελθεί ο ρόλος της AirFrance στις απελάσεις, μέχρι τη στόχευση της Elior, μιας εταιρείας εστίασης που συστηματικά προσλαμβάνει μετανάστες χωρίς χαρτιά, ώστε να μεγεθύνει την ανασφάλεια στους μισθούς και να ενδυναμώσει την εργοδοσία, ενώ εξίσου συστηματικά υπαναχωρεί στις υποσχέσεις της πως θα υποστηρίξει τις αιτήσεις των εργατών της για ρύθμιση εγγράφων μέσω εργασίας. Όλα αυτά και άλλες παρεμβάσεις και δράσεις έχουν αναδείξει το τριπλό αδιέξοδο της έλλειψης στέγης, εργασίας και εγγράφων που

καθορίζει το νομικό καθεστώς των χωρίς-χαρτιά. Όμως οι δράσεις αυτές έχουν επίσης καταφέρει να αναδείξουν το γεγονός πως αυτό το καθεστώς διαρκώς αναπαράγεται, αλλά και αμφισβητείται.

Σε αυτή τη συνέντευξη από τη Πλατφόρμα Αγωνιστικών Μελετών (ΠΑΜ) το καλοκαίρι του 2019, μέλη των Μαύρων Γιλέκων και η συλλογικότητα που τους υποστηρίζει, La Chapelle Debout, ανατρέχουν στην προέλευση του κινήματος, τις πρακτικές μορφές της οργάνωσης του και την προοπτική του.

ΠΑΜ: Μπορείτε να μας μιλήσετε για την προέλευση του κινήματος των Μαύρων Γιλέκων;

Β.: Τον Νοέμβρη του 2018, στις αρχές, κανείς δεν γνώριζε πως υπήρχαν τα Μαύρα Γιλέκα, αλλά το όλο πράγμα εξελίχθηκε γρήγορα. Ξεκινήσαμε με την ιδέα, να ξανανοίξουμε την πόρτα της αστυνομικής διεύθυνσης κι από εκεί συνεχίστηκε. Στις 23 Νοέμβρη στη διάρκεια μίας πρώτης παρέμβασης όπου καταλάβαμε το Εθνικό Μουσείο Ιστορίας της Μετανάστευσης, ήμασταν πολλοί περισσότεροι από όσο περιμέναμε. Πραγματοποιήσαμε, λοιπόν, μία δεύτερη δράση στην Comédie Française (Εθνικό θέατρο) στις 16 Δεκεμβρίου και καταφέραμε να κλείσουμε μία συνάντηση με την αστυνομική διεύθυνση*.

ΜΠ.: Αυτό μας έδειξε πως κάτι αρχίζει να χτίζεται. Φτιάξαμε ομάδες μέσα στους ξενώνες και εκλέξαμε αντιπροσώπους**, για να διευρύνουμε και να δομήσουμε την κινητοποίηση. Οι αντιπρόσωποι πήγαιναν από ξενώνα σε ξενώνα και μιλούσαν με ανθρώπους. Αυτή η επικοινωνία είναι σημαντική, επειδή εδώ όταν είσαι χωρίς-χαρτιά δεν ξέρεις ποια είναι τα δικαιώματα σου. Τώρα είμαστε τουλάχιστον 1500 άτομα. Κατά τη διάρκεια της συνάντησης που καταφέραμε τον Δεκέμβριο του 2018, η αστυνομική διεύθυνση συμφώνησε να δέχεται κάθε μήνα τριάντα αιτήσεις νομιμοποίησης. Όμως αυτοί οι τριάντα φάκελοι εκκρεμούν ακόμα και δεν έχουμε καν αριθμό πρωτοκόλλου (récépissé), ως απόδειξη ότι άρχισε όντως η διαδικασία παροχής ασύλου. Η υπηρεσία μας εμπαίζει υποστηρίζοντας πως θα συναντηθούμε σε έναν μήνα, έπειτα σε τρείς, και καθυστερούν τη συνάντηση κάθε φορά που φτάνουμε

στην ημερομηνία. Οπότε ο αγώνας συνεχίζεται.

Μετά από όλα αυτά γυρίσαμε στους ξενώνες, για να κινητοποιήσουμε περισσότερους ανθρώπους, κι έτσι έγινε η Πορεία Αλληλεγγύης στις 16 Μαρτίου. Προσωπικά δεν είχα οργανωθεί στο παρελθόν, επειδή, με δεδομένη την κατάσταση μου, φοβόμουν και δεν εμπιστευόμουν τους ανθρώπους. Όμως, από τότε που γνώρισα τη συλλογικότητα La Chapelle Debout και από εκείνες τις κινητοποιήσεις, δεν φοβόμαστε πια και ούτε πρόκειται πλέον να χάσουμε.

> *Πάντα χάναμε στο παρελθόν, αλλά όχι από εδώ και στο εξής και οι κάτοικοι των ξενώνων μας έχουν εμπιστοσύνη. Δεν πρόκειται, λοιπόν, να το βάλουμε κάτω!*

Μπορούμε επίσης να προβάλουμε αιτήματα, αλλά τώρα αρχίζουμε να μαθαίνουμε τα δικαιώματά μας. Πριν ως χωρίς-χαρτιά δεν ήξερα καν αν είχα δικαίωμα σε υγειονομική περίθαλψη και η αστυνομία μπορούσε να με κάνει να πιστέψω το οτιδήποτε, αλλά τώρα γνωρίζω αυτά που δικαιούμαι: αλληλεγγύη, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Πριν δεν αναζητούσα τίποτα, δεν ζητούσα βοήθεια από το κράτος, επειδή, αν και μιλάνε για τα «δικαιώματα του ανθρώπου», για όσους είναι χωρίς χαρτιά υπάρχει μόνο το δικαίωμα στη φυλακή. Όταν είσαι χωρίς-χαρτιά τα δικαιώματα του ανθρώπου δεν ισχύουν για σένα, ακόμα κι όταν συνεισφέρεις στην οικονομία και συμπεριφέρεσαι καλά. Όταν ζητάς άσυλο, παίρνεις για απάντηση μία Εντολή Εγκατάλειψης του Γαλλικού Εδάφους (OQTF), η οποία πρέπει να εκπληρωθεί μέσα σε 30 μέρες. Εδώ αν ζητήσεις άσυλο και απορριφθεί η αίτηση, σε στέλνουν πίσω στη χώρα σου.

NT.: Μετά την πρώτη συγκέντρωση στην αστυνομική διεύθυνση, καλέσαμε γενικές συνελεύσεις όπως στο Parole Errante στο Μοντρέιγ (προάστιο του Παρισιού), όπου μαζευτήκαμε 700. Η συνέλευση πραγματοποιήθηκε σε πέντε γλώσσες και προσπαθήσαμε να αποφασίσουμε για τη στρατηγική. Κάναμε συνελεύσεις σε όλους τους ξενώνες, ώστε οι αιτήσεις να υποβληθούν όλες μαζί, όχι με

τα κριτήρια που είχε θέσει η αστυνομική διεύθυνση, αλλά μέσα από συλλογικές αποφάσεις. Θέλαμε για παράδειγμα μία αίτηση που είχε υποβληθεί πριν δύο μήνες να διεκπεραιωθεί με τον ίδιο τρόπο, όπως εκείνες που βρίσκονταν εκεί εδώ και 22 χρόνια. Στις 31 Ιανουαρίου, για να υποστηρίξουμε την αντιπροσωπεία, που στάλθηκε στην αστυνομική διεύθυνση και αποτελούνταν από δύο Μαύρα Γιλέκα και έναν από τη συλλογικότητα La Chapelle Debout, οργανώσαμε μία μεγάλη διαδήλωση που ξεκίνησε από την Comédie Française και έφτασε μέχρι την αστυνομική διεύθυνση. Ήμασταν 1500 άτομα και τρέξαμε μέχρι την αστυνομική διεύθυνση, όπου ήταν τοποθετημένος και μας περίμενε ένας κλοιός από CRS (MAT), οι οποίοι πανικοβλήθηκαν και έκλεισαν την είσοδο από τις 3 ως τις 7 μ.μ. Με λίγα λόγια, στις 31 Ιανουαρίου 1500 άνθρωποι τρέξανε προς το αρχηγείο της αστυνομίας και κατάφεραν να το κλείσουν για τέσσερις ώρες. Στη διάρκεια αυτής της συνάντησης γράψαμε κείμενα όπου καταγγείλαμε τον κρατικό ρατσισμό και τις συνθήκες υποδοχής για τους μετανάστες γενικότερα. Αυτό έγινε για να ξεφύγουμε από το γραφειοκρατικό πλαίσιο και να εισάγουμε ένα πολιτικό περιεχόμενο.

Κ.: Η πρώτη μου επαφή με τη συλλογικότητα La Chapelle Debout ήταν στις 31 Ιανουαρίου, όταν η αστυνομική διεύθυνση έκλεισε στη συλλογικότητα συνάντηση, σύμφωνα με την υπόσχεση που μας είχαν δώσει: να διεκπεραιώνουν δηλαδή τριάντα ανθρώπους το μήνα. Ωστόσο, κάτι τέτοιο δεν έγινε. Η συλλογικότητα μας είχε προειδοποιήσει να «σφίξουμε τα δόντια» και να πολλαπλασιάσουμε τις παρεμβάσεις, τις διαδηλώσεις και τις καταλήψεις, για να υποχρεώσουμε την αστυνομική διεύθυνση να κρατήσει την υπόσχεση της. Αυτή ήταν η στιγμή που άρχισα να δραστηριοποιούμαι στη συλλογικότητα La Chapelle Debout και έγινα αντιπρόσωπος του ξενώνα μου. Είχα προσέξει στο παρελθόν πως υπήρχαν συλλογικότητες υποστήριξης για τους χωρίς-χαρτιά, είχα δει κάποιες αφίσες στον ξενώνα και υπήρχε και ένα γραφείο που άνοιγε τα Σάββατα το πρωί, αλλά ποτέ δεν είχα πάει. Όταν με προσέγγισαν άνθρωποι, για να οργανώσουμε συναντήσεις και να κινητοποιήσουμε τον ξενώνα, ήξερα πως μπορούσα να γίνω χρήσιμος για το κίνημα. Η πρώτη φορά που πραγματικά

συμμετείχα, ήταν όταν πήγαμε στο αεροδρόμιο, για να εμποδίσουμε την απέλαση ενός Σουδανού: όταν το πετύχαμε, έγινε ξεκάθαρο σε μένα ότι πρέπει να «σφίξω τα δόντια». Δεν είχα ανάλογη (πολιτική) εμπειρία, ακόμα και πριν φτάσω στη Γαλλία. Πάντα απεχθανόμουν την πολιτική, επειδή στη χώρα μου οι πολιτικοί είναι πάντα ρατσιστές και οι καλοί ηγέτες καταλήγουν στη φυλακή.

> *Είτε το βουλώνεις και ακολουθείς τους πολιτικούς, είτε καταλήγεις στη φυλακή.*

Ο ηγέτης της Μαυριτανίας αυτή την εποχή κατηγορείται για διαφθορά. Εδώ είναι διαφορετικά: στη χώρα των δικαιωμάτων του ανθρώπου, ακόμα κι αν δεν τιμούν τον λόγο τους, θα ντραπούν για όσα κάνουν. Χάρη στην ελευθερία της έκφρασης μπορώ κάλλιστα να πάω στο Ηλύσια Πεδία και να πω στον Μακρόν ό,τι σκέφτομαι χωρίς κίνδυνο να συλληφθώ (γέλια). Στα δικά μας μέρη, αν ανοίξεις το στόμα σου, σε βασανίζουν, οπότε δεν ρισκάρεις να βρεθείς αντίθετος με το καθεστώς, για να μην χάσεις τα πάντα. Κανείς δεν θα σε ακούσει και τελικά θα βρεθείς χαμένος. Εδώ αν γνωρίσεις τα δικαιώματά σου και τα διεκδικείς, έχεις μία ευκαιρία να κερδίσεις όσα σου χρωστάνε.

Β.: Μετά από την παρέμβαση στην αστυνομική διεύθυνση ένας φάκελος, ένας μοναδικός φάκελος έγινε δεκτός, ενός συντρόφου που βρίσκεται στη Γαλλία για 22 χρόνια, τον φάκελο του οποίου του είχαν ήδη αρνηθεί τρεις φορές στο παρελθόν να τον παραλάβουν στην υπηρεσία ασύλου. Αποφασίσαμε να στοχοποιήσουμε ανώτερες αρχές, κάτι που απαιτούσε μια πιο ολοκληρωμένη εσωτερική οργάνωση. Για κάποιους μήνες μάθαμε να εμπιστευόμαστε ο ένας τον άλλον οργανώνοντας και συνδέοντας «μικρές» ενέργειες, όπως διαμαρτυρίες ενάντια στις απελάσεις, συμμετοχή στη διαδήλωση ενάντια στον κρατικό ρατσισμό στις 16 Μάρτη και πορεία μπροστά από τις φυλακές για τους ξένους στο Mesnil-Amelot, κοντά στο αεροδρόμιο του Roissy. Ήταν απαραίτητο ώστε να μπορέσουμε στη συνέχεια να κάνουμε ενέργειες συγκεκριμένες, μαζικές, παράνομες και επιθετικές -θα

μπορούσαμε να πούμε και βίαιες, γιατί η πολιτική αναμέτρηση δεν μπορεί να είναι μόνο το σπάσιμο βιτρινών. Το να μαζευτούν 500 χωρίς-χαρτιά και να καταλάβουν τους χώρους εκείνων που τους εκμεταλλεύονται, αυτό είναι σίγουρα μια επιθετική ενέργεια. Ξεκινήσαμε μία εκστρατεία με όνομα «Τα Μαύρα Γιλέκα αναζητούν τον Πρωθυπουργό». Η πρώτη δημόσια ενέργεια αυτής της εκστρατείας στις 19 Μάη 2019 στο αεροδρόμιο Roissy-Charles-de-Gaulles (στο Παρίσι) κυκλοφόρησε και πήρε μεγάλη δημοσιότητα. Ήταν πολύ έντονο, να βλέπεις 500 άτομα χωρίς χαρτιά μέσα σε ένα αεροδρόμιο για να αγωνιστούν, και όχι για να καθαρίσουν. Συζητήσαμε πολύ για αυτό, έδωσε κουράγιο σε όλους εκείνους τους ανθρώπους, που βλέπουν το αεροδρόμιο σαν τη σκιά των συνόρων και τους δόθηκε η ευκαιρία να καταλάβουν και να οικειοποιηθούν το έδαφος με αποφασιστικότητα. Ο φόβος αρχίζει να εξαφανίζεται: ούτε μία σύλληψη και ένας επιτυχημένος αποκλεισμός του αεροδρομίου. Εσωτερικά το ζήτημα της εργασίας άρχισε επίσης να τίθεται, οπότε αποφασίσαμε να χτυπήσουμε και εκείνους που συμπλέουν με τον κρατικό ρατσισμό: τις εταιρίες που δουλεύουν στα κέντρα κράτησης και τις φυλακές.

ΑΜ : Πως είχατε οργανωθεί στη αρχή και πώς εξελίχθηκαν αυτές οι μορφές οργάνωσης;

Β.: Τα Μαύρα Γιλέκα δεν είναι συλλογικότητα, είναι ένα κίνημα. Μπορείς να είσαι σε μία συλλογικότητα και ταυτόχρονα μέσα στο κίνημα: η βασική ιδέα είναι απλά ο σεβασμός στον στρατηγικό προσανατολισμό και τις αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης (ΓΣ). Για παράδειγμα, στη ΓΣ του Εργατικού Επιμελητηρίου τον Ιανουάριο του 2019 αποφασίσαμε να σταματήσουμε να αναφερόμαστε άμεσα στις κατά τόπους υπηρεσίες, επειδή θέλαμε να στοχεύσουμε πιο ψηλά, και είχαμε την ιδέα να απευθυνθούμε στον πρωθυπουργό. Στη ΓΣ ήμασταν 700, δεν υπήρχε χώρος μέσα στην αίθουσα και μάλιστα πολλοί δεν μπόρεσαν να μπουν μέσα!

Οι αποφάσεις για άμεσα ζητήματα σχετικά με την τακτική και την οργάνωση, λαμβάνονται σε συναντήσεις εκπροσώπων (50-60 άτομα) με δύο ή τρεις εκπροσώπους ανά ξενώνα, που μεταφέρουν τις πληροφορίες: ο εκπρόσωπος διοργανώνει συναντήσεις και συνελεύσεις στον ξενώνα του για να συζητηθεί η στρατηγική, έπειτα έρχεται στη συνέλευση των εκπροσώπων όπου συζητιούνται περαιτέρω οι αποφάσεις τακτικής και επιστρέφει στο ξενώνα για να ενημερώσει τους πάντες. Δεν είναι δυνατόν να κάνουμε πολύ συχνά ΓΣ με όλους παρόντες.

ΝΤ.: Όλα άλλαξαν πολύ γρήγορα. Τα Μαύρα Γιλέκα προέκυψαν κατά κάποιον τρόπο τυχαία. Στην αρχή η συλλογικότητα La Chapelle Debout ήθελε να δημιουργήσει υποδομή, ώστε να μπορούν να κερδηθούν διαπραγματεύσεις για τις συλλογικές ρυθμίσεις παραμονής, μαζί με άλλες συλλογικότητες των “χωρίς χαρτιά”. Τα μέλη της La Chapelle Debout άρχισαν να πηγαίνουν στους ξενώνες, για να οργανώσουν συναντήσεις και να προετοιμαστούν για την πορεία του Νοέμβρη ενάντια στον εγκλεισμό των ξένων, προσφύγων/μεταναστών κλπ. Σε εκείνο το σημείο είχαμε μία μοναδική συνέλευση, αλλά η μορφή της κινητοποίησης συγκέντρωσε πολύ γρήγορα πολύ κόσμο και αυτό ξεπέρασε το πλαίσιο των συλλογικοτήτων των «χωρίς χαρτιά» και μεταμορφώθηκε σε κίνημα. Συνεπώς, τώρα έχουμε επίσης συνελεύσεις ανά ξενώνα ή ανά ομάδα ξενώνων.

ΜΠ.: Τώρα είμαστε πάνω από 1000 και χρειαζόμαστε έναν εκπρόσωπο σε κάθε ξενώνα. Όταν οι εκπρόσωποι πηγαίνουν στους

ξενώνες δεν απευθύνονται μόνο στους ακτιβιστές κατοίκους. Προσπαθούν να μιλήσουν με όλους τους "χωρίς χαρτιά", πηγαίνοντας από πόρτα σε πόρτα και στέλνοντας μηνύματα για να ενημερώσουν εκ των προτέρων για τις συνελεύσεις. Στον δικό μας ξενώνα υπάρχουν ακόμα και μερικοί που έχουν χαρτιά, αλλά θέλουν να μας υποστηρίξουν επειδή εντυπωσιάστηκαν από τον αγώνα μας.

Κ.: Μετά την 31η Ιανουαρίου συνάντησα ανθρώπους της La Chapelle Debout και έγινα εκπρόσωπος. Από εκεί και μετά αποφάσισα πως έπρεπε να αναλάβω τις υποχρεώσεις μου. Οργανώνουμε λοιπόν κι άλλους ξενώνες και όταν πηγαίνουμε στη ΓΣ συμβουλεύουμε ο ένας τον άλλο. Προσπαθούμε να είμαστε πολύ διακριτικοί: οι τόποι των συναντήσεων πριν τις δράσεις παραμένουν πάντα κρυφοί μέχρι την τελευταία στιγμή. Και μετά ξεκινάει! Σε όποιον απογοητεύεται, προσπαθούμε να του εξηγήσουμε πως στον αγώνα δεν κερδίζουμε συνέχεια και πως πρέπει να μπορούμε να αντιστεκόμαστε και να υπομένουμε δύσκολες συνθήκες.

ΠΑΜ: Ο ξενώνας δηλαδή παίζει έναν κεντρικό ρόλο στην οργάνωση της πάλης;

ΝΤ.: Προσπαθούμε να επικεντρωνόμαστε στους ξενώνες, επειδή είναι τα μέρη στα οποία ζούνε οι άνθρωποι, επειδή στα μυαλά των «εμπόρων του ύπνου» (σ.μ.: στη Γαλλία οι ξενώνες είναι ιδιωτικές επιχειρήσεις), δηλαδή εταιρειών όπως η Coallia, Adoma, ADF και όλες οι άλλες, ο ξενώνας είναι ο τόπος που μετά την ολοήμερη δουλειά, επιστρέφουμε σε ένα δωμάτιο απλά και μόνο για να κοιμηθούμε λίγο, αφού στριμωχτούμε ανά τέσσερα ή ακόμα και επτά άτομα, και την επομένη να ξαναπάμε να μας εκμεταλλευτούν. Ο στόχος συνεπώς είναι να κρατήσουμε αυτούς τους χώρους ως οργανωτική βάση, ώστε να τους μετατρέψουμε σε πολιτικούς χώρους ή καλύτερα να αναδείξουμε ό,τι πολιτικό περιέχουν.

Είναι αναμενόμενο πως οι διαχειριστές των ξενώνων προσπαθούν να σπάσουν το κίνημα, σε μία πρώτη φάση επιτρέποντας στην

αστυνομία να εισέλθει για να κάνει συλλήψεις.

Αυτό είναι ένα σοβαρό πρόβλημα που συμβαίνει συχνά: ένας σύντροφος που συνελήφθη στο δωμάτιο του βρίσκεται τώρα κέντρο κράτησης και έχει προγραμματιστεί να απελαθεί στη Σενεγάλη. Έχουν επίσης αρχίσει να ξεφορτώνονται όλους τους κοινόχρηστους χώρους των ξενώνων, είτε πρόκειται για κουζίνες, είτε για αίθουσες συνάθροισης ή προσευχής. Ορισμένοι ξενώνες έλαβαν μία επιστολή από την εταιρεία Coallia, που απειλούσε πως θα καλέσουν την αστυνομία αν δεν σταματήσουν οι συναθροίσεις στην είσοδο. Ως εκ τούτου, το να κάνουμε συνελεύσεις σε αυτούς τους ξενώνες είναι μία μορφή άμεσης αντίστασης.

Κ.: Μερικές φορές μας απαγορεύουν να διαλέξουμε με ποιον θα ζούμε, με πρόφαση τον ισχυρισμό ότι δεν πρέπει να κατοικούμε περισσότεροι από ένας ανά δωμάτιο. Είπα σε αυτούς τους ανθρώπους: Φαντάσου να σου απαγορεύσουν να ζεις με το παιδί σου. Πληρώνω νοίκι και έχω το δικαίωμα να ζω με τον γονιό μου! Και δεν υπάρχει πλέον και δωμάτιο προσευχής!

Β.: Ο ξενώνας είναι μία ενοποιητική βάση οργάνωσης, αλλά δεν ξεχνάμε εκείνους που κοιμούνται στους δρόμους ή ανθρώπους από άλλες κοινότητες. Πολύ γρήγορα κυκλοφόρησε το σύνθημα «Ούτε στη φυλακή, ούτε στο δρόμο», ώστε να αναδειχθεί πως είναι ένας αγώνας για την αξιοπρεπή στέγαση, αλλά και για να καταγγείλουμε το γεγονός πως διαχειρίζονται αυτούς τους ξενώνες με λογικές εγκλεισμού.

ΠΑΜ: Έχετε υπονοήσει ότι η μορφή της οργάνωσης γίνεται όλο και πιο περίπλοκη, στο μέτρο που το κίνημα ισχυροποιείται. Πώς καταφέρνετε να διατηρήσετε την αποτελεσματικότητα και την οριζοντιότητα; Πως δομείται συγκεκριμένα η αυτονομία στο κίνημα;

ΜΠ.: Στον δικό μας ξενώνα εκείνοι που έχουν επιλεγεί ως εκπρόσωποι είναι απόλυτα ίσοι με τους υπόλοιπους. Αν μία πρόταση δεν οδηγεί σε συμφωνία, αποφασίζουμε μαζί να πράξουμε διαφορετικά. Κάποιοι πιστεύουν ακόμα ότι οι άνθρωποι αγωνίζονται για τον εκπρόσωπο, για να μπορέσει μόνο αυτός να φτιάξει τα έγγραφα του, όμως τους ξεκαθαρίζω πως κανείς δεν με πληρώνει και πως εργάζομαι για όλους. Έχουμε καταφέρει να το κάνουμε κατανοητό και οι άνθρωποι άρχισαν να δείχνουν εμπιστοσύνη. Η εμπιστοσύνη είναι ένας κρίσιμος παράγοντας για τέτοιες μορφές οργάνωσης.

Β.: Η αυτονομία των Μαύρων Γιλέκων χτίζεται. Υπάρχει μία αρχή: όταν γίνεται μία επιτροπή δεν θα είναι Γάλλοι εκείνοι που θα

διαπραγματευτούν. Πρέπει οι χωρίς-χαρτιά να γνωρίζουν πως μπορούν και αυτοί να καλέσουν σε διαδήλωση, πως μπορούν να διαπραγματευτούν άμεσα με τα αφεντικά, πως είναι ικανοί να καταθέσουν τους φακέλους τους στην Υπηρεσία. Μας ενδιαφέρει να μάθουν όλοι να συμπληρώνουν το φάκελο τους και μετά να εξηγήσουν και σε άλλους. Είναι η δόμηση της γνώσης και κοινών πρακτικών.

Κ.: Πως λειτουργούμε; Για παράδειγμα στις 12 Ιουνίου του 2019 καταλάβαμε για αρκετές ώρες τον ουρανοξύστη Egée στη La Défense, όπου έχει την έδρα της η εταιρεία Elior. Ήταν η δεύτερη δράση της καμπάνιας «Τα Μαύρα Γιλέκα αναζητούν τον πρωθυπουργό». Στην αρχή, όταν σχεδιάζαμε τη δράση, αν και υπήρχαν πολλοί που γνώριζαν την κατάσταση, αρκετοί δεν μας υποστήριζαν και έμεναν αδιάφοροι. Όμως, μόλις είδαν τη μαζικοποίηση και την απήχηση στα ΜΜΕ, δηλαδή πως μπορούμε να κερδίσουμε πράγματα, μας πλησίασαν… και τώρα είναι μαζί μας και θα συμμετέχουν σε μελλοντικές δράσεις. Μιλάω συχνά με δημοσιογράφους, οπότε οι άνθρωποι δείχνουν ενδιαφέρον προς το πρόσωπό μου, κυκλοφορούν το όνομά μου, σε σημείο να λένε «Αν έχεις πρόβλημα πήγαινε και μίλα με αυτόν», λες και είμαι ο ηγέτης, παρόλο που στην πραγματικότητα είμαι απλά ένα μέλος του κινήματος. Μπορώ μόνο να εξηγήσω πράγματα σε ανθρώπους, να κυκλοφορήσω τις πληροφορίες, σε κάθε περίπτωση παίρνω κατευθύνσεις από τη La Chapelle Debout.

ΝΤ.: «Κατευθύνεσαι» δηλαδή (γέλια).

Κ.: Όχι αλλά κι εγώ μέχρι τον Ιανουάριο δεν ήξερα τίποτα. Άρα πρέπει να ακούω, για να ενημερώνομαι και να μαθαίνω. Στη συλλογικότητα γνώρισα ανθρώπους με εμπειρίες και γνώση.

ΝΤ.: Στη συλλογικότητα La Chapelle Debout πάντα υπήρχαν άτομα χωρίς χαρτιά ή άλλοι που ήταν στο παρελθόν, Γάλλοι και ξένοι, κόρες και γιοι μεταναστών κλπ.

ΠΑΜ: Αντί να καθορίζεστε από το διοικητικό σας καθεστώς και θέση ή για παράδειγμα ως κάτοικοι των ξενώνων, επιλέξατε το

όνομα Μαύρα Γιλέκα, ένα όνομα που αναφέρεται στο κίνημα των Κίτρινων Γιλέκων. Γιατί;

ΜΠ.: Στην πραγματικότητα δημιουργήσαμε το όνομα Μαύρα Γιλέκα στις 16 Μάρτη, δηλαδή τη μορφή «Μαύρα Γιλέκα». Ήταν ο Κ. που διάλεξε το όνομα, είπε ότι αφού υπάρχουν τα Κίτρινα Γιλέκα εμείς πρέπει να είμαστε τα Μαύρα. Ήταν στις 19 Μάη στο αεροδρόμιο που το όνομα πραγματικά έπιασε. Όλος ο κόσμος φώναζε «Μαύρα Γιλέκα!» και μετά άρχισαν να μας ρωτάνε για τον αγώνα μας.

Κ.: Τα Κίτρινα Γιλέκα είναι ένα πολύ ισχυρό κίνημα: κάθε Σάββατο μέχρι και ο στρατός κατέβαινε ενάντια τους. Θέλαμε κι εμείς να δώσουμε μία ανάλογη ισχύ στο κίνημα των χωρίς-χαρτιά κι έτσι ξεσηκώσαμε το σύμβολο του γιλέκου, απλά το δικό μας είναι Μαύρο από την οργή επειδή ζούμε σε μία φυλακή! Εδώ είμαστε φυλακισμένοι: Το να μην έχεις δικαίωμα στη στέγη είναι φυλακή και οι ξενώνες είναι φυλακές… Επειδή έχουμε ελάχιστα δικαιώματα, μας στερούν τα πάντα: τέρμα οι αίθουσες προσευχής, τέρμα οι αίθουσες συνάθροισης, μας περιορίζουν μόνο στα δωμάτια και στη μοναξιά μας. Συνεπώς Μαύρα Γιλέκα, για να είμαστε οργισμένοι και ισχυροί. Όπως λένε και οι διάσημοι, το δύσκολο είναι να έχεις διάρκεια! Δεν είναι δύσκολο να γίνεις Μαύρο Γιλέκο, αλλά για να παραμείνουμε πρέπει να συντηρήσουμε το κίνημα, να τρομάξουμε το κράτος και τη γαλλική αστυνομία, να τους κάνουμε να προβληματίζονται. Μετά τη δράση μας στο αεροδρόμιο άρχισαν να μιλάνε για μας στην Αγγλία, τη Γερμανία, την Πορτογαλία, την Αμερική. Σκεφτήκαμε πως έπρεπε να εκμεταλλευτούμε τη χρονική στιγμή και κλιμακώσαμε τις κινητοποιήσεις με πιο δυνατές ενέργειες. Για παράδειγμα, όταν ο αρχηγός της αστυνομίας μας είπε ψέματα, στοχεύσαμε ψηλότερα, στον μεγάλο του αδερφό, τον πρωθυπουργό.

ΝΤ.: Κάναμε τη σύνδεση με τα Κίτρινα Γιλέκα διαπιστώνοντας κάτι απλό: για το φαντασιακό της αριστεράς ο αγώνας των χωρίς-χαρτιά αντιμετωπίζεται ως κάτι το περιορισμένο και απόμακρο, μία κατηγορία ατόμων ιδιαίτερων που αγωνίζονται μόνο για να κερδίσουν ένα καθεστώς νομιμότητας με κριτήρια αποκλειστικά

εξατομικευμένα. Εδώ και πολύ καιρό η Αριστερά θεωρεί πως η αλληλεγγύη περιορίζεται στην ετήσια πορεία όπου όλοι φωνάζουν «Αλληλεγγύη στους χωρίς-χαρτιά» (Solidarité avec les sans-papiers). Θέλουμε να βγάλουμε αυτόν τον αγώνα από το πολιτικό γκέτο που είναι αποκλεισμένος και να τον επανεγγράψουμε στο κοινωνικό κίνημα, ώστε να δείξουμε πως ο αγώνας του μετανάστη μπορεί να είναι και οποιουδήποτε άλλου, είτε με είτε χωρίς χαρτιά, μετανάστη ή όχι.

> *Είναι ένας αγώνας γενικευμένος όπως ο αγώνας για την αξιοπρέπεια του εργαζόμενου ή ενάντια στο υψηλό κόστος ζωής…*

Η ιδέα είναι να ενώσουμε όλες τις διαθέσιμες δυνάμεις, όχι απλά με μία στάση αλληλεγγύης αλλά ως μέρη με κοινούς στόχους. Πρόκειται για ένα κοινωνικό κίνημα που δεν έμεινε άθικτο από την καταστολή. Από τότε που αρχίσαμε έχουμε πολλούς συντρόφους, που βρίσκονται έγκλειστοι σε διοικητική κράτηση, άλλους που απελάθηκαν στην Ιταλία, την Ισπανία, τη Σενεγάλη, την Ακτή Ελεφαντοστού, κι ακόμα κι άλλους που κατάφεραν να επιστρέψουν στη Γαλλία χάρη σε διεθνείς πολιτικές διασυνδέσεις. Όσοι βρίσκονται στις φυλακές για ξένους είναι πολιτικοί κρατούμενοι όπως και εκείνοι από τα Κίτρινα Γιλέκα, είναι οι αγωνιστές που δέχονται επίθεση από το κράτος επειδή υπερασπίζονται έναν σκοπό. Και δεν είναι τυχαίο πως αποτελούν την κατηγορία του πληθυσμού που είναι περισσότερο στοχοποιημένη από την καταστολή, επειδή η οργάνωση των μεταναστών ενοχλεί την εξουσία.

Β.: Είναι εντυπωσιακό, πως Γάλλοι ακτιβιστές κατήγγειλαν το κίνημα των Κίτρινων Γιλέκων λέγοντας πως είναι ρατσιστικό, ενώ τα Μαύρα Γιλέκα τα αναγνώρισαν αμέσως ως ένα κίνημα λαϊκό και ισχυρό που δίνει έμπνευση.

Κ.: Εγώ δεν βλέπω κανένα ρατσισμό στα Κίτρινα Γιλέκα. Το κράτος είναι ο ρατσισμός. Τα Κίτρινα Γιλέκα μάχονται ενάντια στο κράτος άρα δεν γίνεται να είναι ρατσιστές κι εμείς έχουμε μιμηθεί τα Κίτρινα Γιλέκα.

NT.: Στην αρχή του κινήματος των Κίτρινων Γιλέκων, είχαμε μόλις πραγματοποιήσει τη δράση μας στο Εθνικό θέατρο (Comédie Française) και είπαμε ο ένας στον άλλο: «Είναι εντυπωσιακό ότι εκείνοι οι άνθρωποι, που επιτίθενται στα αεροδρόμια της Ναντ και καίνε αστυνομικούς σταθμούς στο Puy, χρησιμοποιούν πρακτικές υποστήριξης στους χωρίς-χαρτιά, που είναι δέκα φορές πιο ριζοσπαστικές από όλες τις συλλογικότητες αλληλεγγύης». Στο κείμενο μας για την παρέμβαση στο Εθνικό θέατρο είχαμε γράψει: «Ευχαριστούμε όσους καταλαμβάνουν τους δρόμους και τα αεροδρόμια από όπου μας απελαύνουν και τα αστυνομικά τμήματα, όπου μας περνάνε χειροπέδες». Έχουμε σχέσεις με πολλές συνελεύσεις των Κίτρινων Γιλέκων και με τοπικές συντονιστικές, όλα πάνε μια χαρά. Έχουμε να παίξουμε κι εμείς ένα ρόλο εκεί, για να υπενθυμίσουμε τον κεντρικό στόχο του αγώνα μας. Θα είμαστε μέρος κάθε κινήματος που επιτίθεται στο ρατσιστικό κράτος. Υπάρχει μία κοινή αντίληψη στη δράση ανάμεσα στα Κίτρινα και τα Μαύρα Γιλέκα: και αυτό φαίνεται από τους στόχους που επιλέγουμε. Είναι δύο αγώνες για την αξιοπρέπεια, στο πλαίσιο των οποίων έχουμε κοινούς εχθρούς.

*Στη συνέχεια της συνέντευξης αυτής τα Μαύρα Γιλέκα προκάλεσαν το ενδιαφέρον όταν έκαναν κατάληψη στο Πάνθεον (Panthéon)*** στις 12 Ιουλίου 2019. Ο στόχος ήταν να καταληφθεί ένας χώρος συμβολικός που ανήκει στο κράτος και να παραμείνουν αρκετές νύχτες αν ήταν αναγκαίο, με σκοπό να πετύχουν να κλείσουν συνάντηση με το γραφείο του πρωθυπουργού, για να ξεκινήσουν διαπραγματεύσεις ώστε να αποκτήσουν έγγραφα νόμιμα όλοι. Να σταματήσει η χωριστή «ανά περίπτωση» εξέταση των φακέλων προσπαθώντας να σπάσουν τα διοικητικά κριτήρια. Επίσης να καταγγείλουν τη βία στα σύνορα και να απονείμουν τιμή στη μνήμη των νεκρών στη Μεσόγειο ή κατά τη διάρκεια του ταξιδιού. Έτσι να τονιστεί πως είναι το ίδιο το κράτος που συκοφαντεί και προσβάλλει τους νεκρούς δομώντας την οργανωμένη ρατσιστική βία ενάντια στους μετανάστες και όχι τα Μαύρα Γιλέκα που «προσέβαλαν» το μνημείο. Η παρέμβαση είχε επιτυχία μιας και 700 Μαύρα Γιλέκα έκαναν κατάληψη στο μνημείο. Η αστυνομία που ήταν στο σημείο αναγκάστηκε να μεταφέρει τα αιτήματα και την*

απαίτηση για τη συνάντηση με τον πρωθυπουργό. Όμως ο Edouard Philippe προτίμησε να αγνοήσει την απαίτηση και έστειλε ένα τουίτ για την «αποκατάσταση της τάξεως» κατά τη διάρκεια της εκκένωσης. Ακολούθησε μεγάλη καταστολή που απασχόλησε τα ΜΜΕ. Όμως η καταστολή δεν σταμάτησε το κίνημα. Όλοι οι έγκλειστοι σε διοικητική κράτηση αφέθηκαν ελεύθεροι και δεν απελάθηκαν χάρη στη δικονομική και πολιτική αυτοάμυνα του κινήματος και επίσης χάρη στην αλληλεγγύη όλων. Οι πληγωμένοι θεραπεύτηκαν. Τα Μαύρα Γιλέκα στη συνέχεια συναντήθηκαν σε μία γενική συνέλευση για να αποφασίσουν πως:

-Ο αγώνας συνεχίζεται και πως η καταστολή δεν τρομάζει κανένα.

–Με οργή και αποφασιστικότητα τα Μαύρα Γιλέκα είναι πιο δυνατά από ποτέ!

Σημειώσεις:

* Prefecture de Police : Νομαρχιακό κτίριο που στεγάζει τις διοικητικές υπηρεσίες, το τοπικό αρχηγείο της αστυνομίας και τις υπηρεσίες ασύλου και άδειας παραμονής

** Τα Μαύρα Γιλέκα χρησιμοποιούν τον όρο référant. Αντίθετα με τον όρο «αντιπρόσωπος» που υποδηλώνει σαφώς την ανάθεση, εδώ μεταφράζεται ως «εκπρόσωπος» με την έννοια της ανάκλησης και την εκ περιτροπής αλλαγή προσώπων στη θέση αυτή, που ο ρόλος τους είναι να ενημερώνουν και να μεταφέρουν αυστηρά και μόνο ότι αποφασίζεται στη συνέλευση.

*** Panthéon: Είναι το εθνικό μνημείο του Παρισιού και της Γαλλίας.

Πέρα από τη Μιζέρια των Εκλογών

Αναστάσης Ταραντίλης

Η πραγματικότητα απογύμνωσε τα μεγάλα ιδεολογικά αφηγήματα τόσο της ελεύθερης αγοράς όσο και του υπαρκτού σοσιαλισμού καθώς δεν κατάφεραν να δημιουργήσουν έναν καλύτερο και πιο δίκαιο κόσμο όπως ευαγγελίζονταν. Μετά την πτώση του υπαρκτού σοσιαλισμού, πολλοί υποστηρικτές της ελεύθερης αγοράς βιάστηκαν να ανακοινώσουν το τέλος της ιστορίας, να διαπιστώσουν ότι μέχρι εδώ μπορεί να φτάσει η ανθρωπότητα, να υποστηρίξουν ότι μπορεί το σύστημα να μην είναι το πιο δίκαιο αλλά δεν γίνεται να ύπαρξει κάτι καλύτερο, να διακηρύξουν ότι ο καπιταλισμός νίκησε και δεν υπάρχει άλλη εναλλακτική.

Βέβαια οι κοινωνίες είναι ανεξέλεγκτες δημιουργικές δυνάμεις και γι’αυτό έχουν πάντα τον τελευταίο λόγο. Για παράδειγμα, τα Κίτρινα Γιλέκα, ένα από τα κινήματα των τελευταίων ετών που λειτουργούν με αμεσοδημοκρατικές συνέλευσεις πολιτών όπως το Occupy στην Αμερική, οι πλατείες του 11΄ στην Ελλάδα ή οι πλατείες του 13΄ στη Βουλγαρία.

Η πρακτική των Κίτρινων Γιλέκων να καταλαμβάνουν διασταυρώσεις και πλατείες έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός διαφορετικού δημόσιου χώρου και χρόνου. Ξεφεύγουν από το καθιερωμένο τρίπτυχο **εργασία-κατανάλωση-ύπνος** και οικοδομούν τις συνθήκες για πολιτικό διάλογο και δράση, στοιχεία απαραίτητα για να αναπτυχθεί η αμεσοδημοκρατική οργάνωση. Λόγω του οριζόντιου τρόπου οργάνωσης το κίνημα των Κίτρινων Γιλέκων εναντιώθηκε στη λογική της ανάθεσης και έτσι, όταν τον Δεκέμβρη του 2018 ο Μακρόν ζήτησε από τα Κίτρινα Γιλέκα να εκλέξουν εκπροσώπους για να συνομιλήσουν με την κυβέρνηση εκείνοι αρνήθηκαν κατηγορηματικά. Μέσα από τις διαδικασίες τους τα Κίτρινα Γιλέκα βιώνουν την πραγματική πολιτική, δηλαδή **τη δημοκρατική συμμετοχή ίσων ατόμων τόσο στην απόφαση όσο και**

στην υλοποίησή της.

Σε μια εποχή που συνεχώς μας βομβαρδίζουν με ανόητους λόγους για να συμμετάσχουμε στις εκλογές – πχ. ψηφίστε Σύριζα για να μην βγει η Νέα Δημοκρατία, ψηφίστε Μακρόν για να μην βγει η Λεπέν, ψηφίστε Χίλαρι για να μην βγει ο Τραμπ – οφείλουμε να καταλάβουμε ότι οποιοδήποτε πρόσωπο πάρει την εξουσία θα εφαρμόσει την ίδια νεοφιλελεύθερη πολιτική. Το είδαμε με την «πρώτη φόρα Αριστερά» στην Ελλάδα, όταν σε μια νύχτα το ΟΧΙ έγινε ΝΑΙ. Το βλέπουμε στην «πρώτη φορά Αριστερά» στο Μεξικό, όπου η κυβέρνηση Ομπραδόρ – της οποίας κάποια μέλη, προτού ανέλθουν στην εξουσία, υποστήριζαν τους Ζαπατίστας – θέλει να υφαρπάξει εδάφη των Ζαπατίστας και των υπόλοιπων ιθαγενικών λαών για να δημιουργήσει τουριστικά θέρετρα και δρόμους.

Απέναντι στη μιζέρια και τα αδιέξοδα των εκλογών, και γενικότερα στη λογική της αντιπροσώπευσης, να βάλουμε μπροστά τη δράση στα κοινά, να φτιάξουμε συνελεύσεις των γειτονιών, των πόλεων, να δημιουργήσουμε ομοσπονδίες αυτών των συνελεύσεων. Να γίνουμε δημιουργικοί και να αρχίσουμε επιτέλους να μιλάμε για αυτά που έχουν σημασία. Η αμεσοδημοκρατική πολιτική δεν είναι κάποια επαναστατική ονείρωξη που δεν πρόκειται να συμβεί ποτέ, συμβαίνει σήμερα στη Ροζάβα, στους Ζαπατιστάς, αλλά και στη λιγότερο εξωτική Γαλλία όπου τα Κίτρινα Γιλέκα προσπαθούν, μέσα από τον θεσμό της Συνέλευσης των Συνελεύσεων να φτιάξουν ένα δίκτυο αμεσοδημοκρατικών συνελεύσεων σε όλη τη Γαλλία.

Είναι ο καιρός πλέον να δούμε ποια είναι όντως τα ρεαλιστικά όρια για μια ουσιαστική αλλαγή. Σίγουρα δεν είναι ρεαλιστική η μεταφυσική πίστη ότι ψηφίζοντας τον σωστό υποψήφιο (ή τουλάχιστον τον λιγότερο κακό) στις εκλογές θα αλλάξει κάτι, ούτε και η πίστη σε κάποιο επαναστατικό κόμμα-πρωτοπορία που κάποια στιγμή σε ένα αφηρημένο μέλλον θα δικαιωθεί και θα αλλάξει τα πάντα.

Ας είμαστε, λοιπόν, ρεαλιστές. Η αμέση δημοκρατία δεν είναι ούτε απάντηση ούτε υπόσχεση αλλά ένας τρόπος να βρούμε

συλλογικά τις δικιές μας απαντήσεις και να δημιουργήσουμε τα δικά μας νοήματα ώστε να οικοδομήσουμε έναν νέο κόσμο, όπου ο άνθρωπος δεν θα κυριαρχεί ούτε πάνω στον άνθρωπο αλλά ούτε πάνω στη φύση.

Κίτρινα Γιλέκα & Άμεση Δημοκρατία ως πολίτευμα: Ομιλίες 2ης μέρας του 2ήμερου "Ο Κόσμος Ανάποδα" (Βίντεο)

Στο Διήμερο εκδηλώσεων της Βαβυλωνίας **"Ο Κόσμος Ανάποδα"** (08-09/06/19, Νομική Αθηνών), με αφορμή τα 15 χρόνια λειτουργίας της, έλαβαν χώρα 6 εκδηλώσεις-συζητήσεις με επιλεγμένα ζητήμα, τα οποία μας ενδιαφέρουν και μας έχουν απασχολήσει κατά καιρούς.

Οι μαγνητοσκοπήσεις των συζητήσεων της 1ης ημέρας βρίσκονται **ΕΔΩ**.

Παρακάτω ακολουθούν οι μαγνητοσκοπήσεις της 2ης ημέρας:

Εκδήλωση «**Τα Κίτρινα Γιλέκα & η Εμπειριακή Πολιτική**» με εισηγητές τους Μιχάλη Λιανό (κοινωνιολόγος, παν/μιο της Ρουέν), Αντώνη Μπρούμα και Χρήστο Καραγιαννάκη. Συζητήσαμε για τη γαλλική εξέγερση των Κίτρινων Γιλέκων και την αξία της εμπειριακής/ βιωματικής πολιτικής. Ο Μιχάλης Λιανός παρουσίασε μεταξύ άλλων τα συμπεράσματα της εντυπωσιακής έρευνάς του, η οποία μετρά 900 συνεντεύξεις από ανθρώπους στη Γαλλία που αυτοπροσδιορίζονται ως Κίτρινα Γιλέκα. Το κίνημα που ξέσπασε αρχικά από την επιβολή άδικων, οριζόντιων μέτρων στον φόρο καυσίμων κατέδειξε τη λανθασμένη ιδεολογία της ενοχής που

προτείνει ατομικές λύσεις στην οικολογία. Σύνθημα των Κ.Γ. αποτελεί το *"Τα προβλήματα που αφορούν το τέλος του μήνα και το τέλος του κόσμου είναι μέρος του ίδιου αγώνα"*. Μέσα από αυτό το κίνημα βλέπουμε πώς αρχικά απολίτικοι ή συντηρητικοί άνθρωποι ριζοσπαστικοποιούνται μέσα από τη σύνθεση και τις οριζόντιες διαδικασίες διαβούλευσης. Οι όποιες προσπάθειες για επιστροφή στην παραδοσιακή πολιτική με τη δημιουργία κομμάτων των Κ.Γ. και επίσημων εκπροσώπων τους απέτυχαν παταγωδώς. Τα Κ.Γ. συνεχίζουν τη δράση τους έχοντας μια ευρεία και διαγενεακή κοινωνική στήριξη.

Εκδήλωση **«Η Άμεση Δημοκρατία ως Πολίτευμα»** με εισηγητές τους Γιάβορ Ταρίνσκι, Αλέξανδρο Σχισμένο και Νίκο Ιωάννου. Σε αυτή την εκδήλωση παρουσιάστηκαν κάποιες βασικές αρχές και αξίες του προτάγματος της άμεσης δημοκρατίας μέσα και από ιστορικά παραδείγματα. Συζητήθηκε ο καίριος ρόλος της αυτοθέσμισης και η διαδικασία της κλήρωσης έναντι των εκλογών, καθώς και η σημασία του αυτοπεριορισμού μέσα σε μία ελεύθερη κοινωνία. Συζητήθηκαν θέματα κλίμακας, νέων τεχνολογιών αλλά και πιθανών δικλίδων ασφαλείας για τη διασφάλιση της ύπαρξης ενός αμεσοδημοκρατικού μοντέλου οργάνωσης. Τέλος, παρουσιάστηκε η σημερινή σύγχυση που δημιουργείται μέσα σε πολλά οριζόντια και αυτοοργανωμένα εγχειρήματα μεταξύ ελευθερίας και ανομίας, της έλλειψης δηλαδή κανόνων και θεσμών.

Ανταπόκριση από τη 2η Συνέλευση των Κίτρινων

Γιλέκων: «Πρέπει να Εγκαταλείψουμε τον Καπιταλισμό»

Rémy Herrera
Μετάφραση: Αλέξανδρος Σχισμένος

Ο Herrera, μαρξιστής οικονομολόγος και ερευνητής στο Εθνικό Κέντρο Ερευνών της Γαλλίας (CNRS), ο οποίος εργάζεται στο Κέντρο Οικονομίας της Σορβόννης του Παρισιού, έγραψε το παρόν άρθρο στις 11 Απριλίου.

Η «Πράξη 21» των Κίτρινων Γιλέκων πραγματοποιήθηκε το Σάββατο 6 Απριλίου, καθώς οι διαδηλώσεις τους συνεχίζονται κάθε εβδομάδα επί σχεδόν πέντε μήνες. Μα ένα παράλληλο γεγονός πραγματοποιήθηκε από τις 5 έως τις 7 Απριλίου το βράδυ στο Saint-Nazaire, στο Loire-Atlantique, το οποίο θα επηρεάσει σίγουρα την πορεία των μελλοντικών αγώνων στη χώρα: η **Δεύτερη Συνέλευση** των εκπροσώπων των κατά τόπους συνελεύσεων των Κίτρινων Γιλέκων. Αυτό είναι το επίκεντρο του κινήματος.

Η Πρώτη Συνέλευση, η οποία προσέλκυσε 70 εκπροσώπους, πραγματοποιήθηκε στο Meuse, στο Commercy, στα τέλη Ιανουαρίου. Αυτή τη φορά έφτασαν περίπου 200 αντιπροσωπείες στο Saint-Nazaire, γεγονός που σημαίνει ότι ήταν παρόντες περίπου **800 εκπρόσωποι** (υπήρχαν δύο εκπρόσωποι και δύο παρατηρητές ανά αντιπροσωπεία). Αυτός ο αριθμός δεν περιλαμβάνει καν τους εθελοντές, τους δημοσιογράφους και τους περίεργους.

Αυτοί οι εκπρόσωποι εκλέχθηκαν από περίπου 10.000 Κίτρινα Γιλέκα, που κινητοποιήθηκαν σε εκατοντάδες σημεία μάχης – κόμβους κυκλοφορίας, πλατείες ή περιοχές με διόδια. Αλλά όταν απομακρύνθηκαν από την αστυνομία, οργανώθηκαν σε πολλά σημεία που ήταν πολύ πιο απομακρυσμένα και λιγότερο ορατά – μερικές φορές ακόμη και σε αυτοσχέδιες καλύβες. Αυτή είναι η Αντίσταση σε όλη τη Γαλλία.

Φαίνεται ότι υπήρξε μια υποτιθέμενη «απειλή για τη δημόσια τάξη». Αυτό ήταν το πρόσχημα που δόθηκε από τον δήμαρχο του Saint-Nazaire, τον David Samzun (που αυτοπροσδιορίζεται ως «σοσιαλιστής»), για να δικαιολογήσει την άρνησή του να δώσει χώρο στους διοργανωτές. Οι εκλεγμένοι αντιπρόσωποι των γειτονικών δήμων έκαναν το ίδιο πράγμα – και έτσι δεν βρέθηκαν διαθέσιμοι χώροι για τα Κίτρινα Γιλέκα.

Μια «κατάληψη του λαού»

Τότε τα Κίτρινα Γιλέκα βρέθηκαν στο **"Maison du Peuple" (το Σπίτι του Λαού)**, πρώην πρακτορείο εύρεσης εργασίας που έχει καταληφθεί από συναδέλφους συνδικαλιστές από τον Νοέμβριο. Ήταν μια πραγματική «κατάληψη του λαού» – στην καθαρή ιστορική παράδοση των λεσχών των Αβράκωτων (sans-culottes) του 1789 [αρχή της Γαλλικής Επανάστασης], των καταλήψεων των αγορών εργασίας στις αρχές του 20ου αιώνα, και των εργοστασίων από τους απεργούς εργάτες κατά τη διάρκεια του Λαϊκού Μέτωπου του 1936.

Ορισμένες προπαρασκευαστικές εργασίες και πολλή αλληλεγγύη επέτρεψαν στα Κίτρινα Γιλέκα να συγκεντρωθούν και να δώσουν θάρρος ο ένας στον άλλο – και να συζητήσουν, να οργανωθούν και να αγωνιστούν καλύτερα.

Αυτή η συνάντηση είχε αρχικά προγραμματιστεί για τα τέλη Μαρτίου, αλλά οι υλικές δυσκολίες για τους περισσότερους συμμετέχοντες στην κάλυψη των οικονομικών τους αναγκών προστέθηκαν στα προβλήματα επιμελητείας και οδήγησαν σε καθυστέρηση λίγων ημερών. Αφού έλαβαν τον μισθό ή το επίδομά τους στις αρχές του μήνα, αυτοί οι συμμετέχοντες ανέπνευσαν λίγο περισσότερο, όπως και εκείνοι που είχαν ήδη πόρους.

Άλλοι ήθελαν να παραστούν, αλλά τα μεγάλα πλήθη ανάγκασαν τους διοργανωτές να κλείσουν την εγγραφή συμμετεχόντων. Ακόμα περισσότεροι άνθρωποι που ήθελαν να έρθουν δεν τα κατάφεραν επειδή δεν μπορούσαν να αντέξουν οικονομικά το ταξίδι. Κάποιος μπορεί να στηριχθεί στη γενναιοδωρία των φίλων του, αλλά

μπορεί κι αυτοί επίσης να έχουν πολύ λίγα χρήματα. Κάποιος μπορεί επίσης να στηριχθεί στη δική του ικανότητα.

Το 1864, το πρώτο προοίμιο του Καταστατικού της Διεθνούς Ενώσεως Εργατών αναφέρει: «Η χειραφέτηση της εργατικής τάξης πρέπει να είναι το έργο των ίδιων των εργαζομένων». Το να είσαι Κίτρινο Γιλέκο σημαίνει ότι δεν φοβάσαι τη λάσπη, τη βροχή ή τις άδειες τσέπες.

Υπήρξαν τρεις ημέρες σοβαρών συζητήσεων σε αυτή τη συνέλευση. Συχνά ήταν δύσκολες, θυελλώδεις και χαοτικές. Όπως και η ίδια η κινητοποίηση που ξεκίνησε στα μέσα Νοεμβρίου, αποκάλυψαν την αποφασιστικότητα των Κίτρινων Γιλέκων και την αποφασιστική και επίμονη αντίθεσή τους σ’ αυτή την κοινωνία γεμάτη ανισότητες και αδικίες, που συμβολίζεται από τον Πρόεδρο Εμμανουέλ Μακρόν.

Οι εκπρόσωποι καταδίκασαν ομόφωνα την καταστολή της αστυνομίας και τη βία της οποίας είναι θύματα. Διατήρησαν την επίμονη επιθυμία τους να τοποθετήσουν την **άμεση δημοκρατία** στην καρδιά του κινήματος – να σκεφτούν και να επανεξερευνήσουν τις αυθεντικές μορφές της από τα κάτω, χωρίς έναν αυτοανακηρυγμένο ηγέτη ή έναν ανακτημένο ηγέτη – και να βρουν την «ισορροπία μεταξύ αυθορμητισμού και οργάνωσης».

Ενότητα για την προώθηση του αγώνα

Πρώτη και πιο σημαντική είναι η συλλογικότητα στην «οριζοντιότητα» (ίση συμμετοχή). Είναι ζωτικής σημασίας να διατηρηθεί η ενότητα σε ένα κίνημα που συγκεντρώνεται ξανά - ανασυντίθεται- για να σταματήσει την απειλή της διαιρέσεως και του κατακερματισμού. Πρέπει να είναι μια ενότητα που κρατά τους ανθρώπους μαζί, παρά τις υπάρχουσες διαφορές, συμπεριλαμβανομένων των πολιτικών αντιλήψεων και μερικές φορές ακόμη και των κοινωνικών προελεύσεων, και που συνεχίζει να προβάλλει μια καλή δημόσια εικόνα και να απολαμβάνει ισχυρή λαϊκή υποστήριξη. Αυτό θα προωθήσει τον αγώνα.

Οι συζητήσεις, οι οποίες ήταν ορατές στο διαδίκτυο, διαρθρώθηκαν σε θεματικές ομάδες εργασίας που αφορούσαν: τους τρόπους δράσης του κινήματος, την εσωτερική και εξωτερική επικοινωνία, τη διατύπωση αιτημάτων, τα σημεία σύγκλισης με τις συνδικαλιστικές οργανώσεις και άλλες ομάδες και το μέλλον των κινητοποιήσεων.

Τέλος, η σύνοδος της ολομέλειας παρουσίασε περιλήψεις των συζητήσεων της επιτροπής -οι οποίες καταρτίστηκαν κατά τη διάρκεια της νύχτας- και ένα τελικό κείμενο, το οποίο ήταν ιδιαίτερα σαφές και ριζικό. Το κείμενο θα υποβληθεί αργότερα για ψηφοφορία στις διάφορες τοπικές συνελεύσεις των Κίτρινων Γιλέκων.

Τι λέει αυτό το κείμενο; Έθεσε ουσιαστικά σημεία. Αναφέρει ότι τα αιτήματα πρέπει να επικεντρώνονται στις αυξήσεις των μισθών, των συντάξεων και των ελαχίστων κοινωνικών παροχών και να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στα 9 εκατομμύρια άτομα που ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας. Αναφέρει ότι οι δημόσιες υπηρεσίες πρέπει να ενισχυθούν για όλους. Αυτό είναι θεμελιώδες. (Κείμενο: tinyurl.com/y5c9s54z)

Το κείμενο αυτό λέει «όχι» στη βία που επιβάλλει μια προνομιούχος μειονότητα εναντίον ολόκληρου του λαού. Λέει «ναι» στην ακύρωση των ποινών που επιβλήθηκαν στους κρατούμενους και τους καταδικασμένους από το κίνημα των Κίτρινων Γιλέκων και τονίζει: «Η αστυνομική βία αποτελεί πράξη πολιτικού εκφοβισμού. Επιδιώκει να μας τρομοκρατήσει για να αποτρέψει τη δράση. Η δικαστική καταστολή ακολούθησε για να καταπνίξει το κίνημα. Αυτό που βιώνουμε σήμερα είναι η καθημερινή ζωή της εργατικής τάξης των προαστίων εδώ και δεκαετίες».

Το τελικό κείμενο απέρριψε, επίσης, την «απάτη του Μεγάλου Εθνικού Διαλόγου» που επιζητείται και χειραγωγείται από τον Πρόεδρο Μακρόν. Αναφέρει επίσης την **άρνηση των Κίτρινων Γιλέκων να συμμετάσχουν στις ευρωπαϊκές εκλογές τον επόμενο μήνα**: «Ο δρόμος μας ενώνει, οι εκλογές μας χωρίζουν. Στον αγώνα θα οικοδομηθεί η Ευρώπη των λαών. Με τη διεξαγωγή συντονισμένου αγώνα κατά των κοινών εκμεταλλευτών μας θα θέσουμε τα θεμέλια της αδελφικής κατανόησης μεταξύ των λαών της Ευρώπης και αλλού.»

«Να αλλάξουμε το κοινωνικό σύστημα!»

Πάνω απ’ όλα, η έκκληση της Δεύτερης Συνέλευσης των Κίτρινων Γιλέκων στο Saint-Nazaire επιβεβαίωσε στις 7 Απριλίου ότι «για να βελτιώσουμε τις συνθήκες διαβίωσής μας… για να ανοικοδομήσουμε τα δικαιώματα και τις ελευθερίες μας… και να εξαλείψουμε τις μορφές ανισότητας, αδικίας και διακρίσεων», ώστε να υπάρξει «αλληλεγγύη και αξιοπρέπεια», θα πρέπει να αλλάξουμε το κοινωνικό σύστημα. Η συνέλευση δήλωσε: «Γνωρίζοντας ότι πρέπει να καταπολεμήσουμε ένα παγκόσμιο σύστημα, θεωρούμε ότι θα πρέπει να εγκαταλείψουμε τον καπιταλισμό». Και γι’ αυτό πρέπει «να συγκεντρώσουμε όλους τους πολίτες μαζί για να πολεμήσουμε ενάντια σε αυτό το σύστημα».

Το μήνυμα που απευθύνεται στους οικολόγους είναι σαφές και προοδευτικό. Θα το ακούσουν; Θα πρέπει. Δεδομένου ότι η περιβαλλοντική έκτακτη ανάγκη είναι στην ημερήσια διάταξη, η σύγκλιση του αγώνα για την οικολογία με τους αγώνες για κοινωνική πρόοδο είναι απαραίτητη. Είναι «η ίδια η λογική της ατέλειωτης καπιταλιστικής εκμετάλλευσης που καταστρέφει τα ανθρώπινα όντα και τη ζωή στη Γη. Προκειμένου να προστατευθεί το περιβάλλον, πρέπει να αλλάξουμε ένα σύστημα που είναι επιβλαβές για τον άνθρωπο και την οικολογία». Αυτό απευθύνεται σε όσους είχαν αμφιβολίες για τον αριστερό προσανατολισμό του κινήματος των Κίτρινων Γιλέκων.

Τέτοιοι προσανατολισμοί και σχηματισμοί δεν ήταν εύκολο να συμφωνηθούν. Κάποιοι εκπρόσωποι τους βρήκαν πρόωρους. Άλλοι φοβήθηκαν ότι, αν υιοθετηθούν, το κίνημα θα γινόταν δογματικό, καθοδηγούμενο και πολύ άκαμπτο.

Φυσικά, απέχουμε ακόμη πολύ από την έξοδο από το καπιταλιστικό σύστημα. Αλλά είναι πολύ σημαντικό να γνωρίζουμε τι πρέπει να πολεμήσουμε. Αυτά τα Κίτρινα Γιλέκα, που συγκεντρώθηκαν σε πλήθη και στη βαβούρα του Σπιτιού του Λαού «για την τιμή των εργαζομένων και για έναν καλύτερο κόσμο» έχουν σαφώς καταλάβει και εξέφρασαν ό,τι σχεδόν κανείς στην πρεσβύτερη κομματική και συνδικαλιστική ηγεσία -ή ανάμεσα στους στρατευμένους καλλιτέχνες ή τους σπουδαίους διανοούμενούς μας- δεν

καταλαβαίνει ή δεν εκφράζει πια.

Ναι! Για να ελπίζουμε στην οικοδόμηση ενός «κόσμου της ελευθερίας, της ισότητας και της αδελφοσύνης» [σύνθημα της Γαλλικής Επανάστασης], θα πρέπει να κάνουμε ρήξη με τον καπιταλισμό. Χωρίς αυτό, τίποτα δεν είναι εφικτό. Αυτή είναι η αρχή κάθε πραγματικού εναλλακτικού προγράμματος. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι τα Κίτρινα Γιλέκα, που ξεσηκώθηκαν ενάντια στις δυσβάσταχτες συνθήκες, δεν θα αφήσουν πλέον τους εαυτούς τους να ξεγελαστούν.

Ο 21ος αιώνας δεν θα είναι το τέλος της ιστορίας. Θα είναι η αρχή ενός νέου μετακαπιταλιστικού πολιτισμού.

Κοινότητες, Αγώνες Υπεράσπισης & Κίτρινα Γιλέκα

*Το παρόν κείμενο αποτέλεσε την εισήγηση της **Ελένης Γιαννακού** στην εκδήλωση στο Αυτοδιαχειριζόμενο Κυλικείο Νομικής με τίτλο **"Οι Συνέχειες του Μάη: Από το '68 ως τα Κίτρινα Γιλέκα"** στις 15/04/2019. Η εκδήλωση έγινε με αφορμή τις πρόσφατες εκδόσεις της Βαβυλωνίας "Ένας Καφές με την Κριστίν Ρος, για τις Συνέχειες του Μάη του '68" και "Κίτρινα Γιλέκα-Συλλογή κειμένων".*

Είχα την ευκαιρία να ακούσω την ίδια την Κριστίν Ρος στο περσινό B-FEST. Ανακαλούσα την ομιλία της για πολύ καιρό, τόσο γιατί το περιεχόμενό της ήταν γεμάτο νοήματα και ενδιαφέρουσες πραγματικά *φρέσκιες* ιδέες, όσο και επειδή αποτέλεσαν για 'μένα ένα πραγματικό ανάχωμα ενάντια στην απαισιοδοξία που προξενεί ο μάλλον πολιτικός μαρασμός των ημερών. Αντίστοιχα πλούσια σε σκέψεις είναι η συζήτησή της που αποτυπώνεται στο βιβλιαράκι «Ένας καφές με την Κριστίν Ρος/ Για τις συνέχειες του Μάη του

‘68» από τις εκδόσεις Βαβυλωνία. Με όχημα, λοιπόν, αυτές τις δύο τοποθετήσεις της, μπορούμε να διατυπώσουμε διάφορες σκέψεις για τα σύγχρονα κοινωνικά κινήματα και δράσεις.

Για να προσεγγίσουμε το τώρα και τις πολλαπλές εκφάνσεις του θα μπορούσαμε να ξεκινήσουμε από λίγο πιο παλιά, ανατρέχοντας στον Μάη του ‘68. Ωστόσο, αυτή η αναδρομή δεν θα πρέπει να προσομοιάζει σε ό,τι έχουμε συνηθίσει να λέμε, να ακούμε και να διαβάζουμε γι’ αυτή την περίοδο. Η σκιαγράφηση του Μάη διαμέσου ενός **νοσταλγικού φίλτρου**, που συνήθως εκφράζεται από άτομα που ουδεμία σχέση είχαν με την καρδιά της εξέγερσης, είναι διαδεδομένη. Ακούμε για τον Μάη και περιορίζουμε το φαντασιακό μας σε αποσπασματικές γνώσεις και συνθήματα που τον παρουσιάζουν ως μια ανώδυνη γιορτή, ένα σύντομο ξέσπασμα.

Όλες οι διαπλεκόμενες προεκτάσεις του, τα βαθιά πολιτικά του νοήματα και οι προκλήσεις που έθεσε καλύπτονται κάτω από παραπλανητικούς τίτλους περί «ανήσυχης νεότητας». Ωστόσο, υπάρχουν τόσα περισσότερα και κυρίως υπήρχε **η εξάπλωσή του**, ένα χαρακτηριστικό του ιδιαίτερα δυναμικό. Όταν μιλάμε για τον Μάη δεν αναφερόμαστε απλά στη Γαλλία. Την ίδια περίοδο, λαοί εξεγέρθηκαν σε πολλές γωνιές του πλανήτη, από την Ευρώπη μέχρι το Μεξικό και πέρα στην Ασία.

Θα μπορούσε να προβληθεί η ένσταση πως ένα τόσο αποικιοποιημένο από τη συστηματική αφήγηση γεγονός, θα μπορούσε να αφεθεί πίσω μας, να ψάχνουμε για ιστορικά παραδείγματα και ψήγματα επανάστασης σε άλλες περιόδους και τόπους. Απεναντίας, η Κριστίν Ρος εμμένει στη σημασία να προσεγγίσουμε αυτό το κομμάτι της ιστορίας μας. Αυτή η πρότασή της δεν είναι ιστορολαγνική. Η Ρος προτάσσει τη μνήμη έναντι της ιδιοποίησης της ιστορίας και δεν δέχεται να αφεθεί ο Μάης σε λιγοστούς δήθεν εκπροσώπους-διαστρεβλωτές του. **Οφείλουμε να θέτουμε τα ερωτήματα του *ποιος* αφηγείται την ιστορία, *από ποια* σκοπιά και *ποιος* είναι στο κέντρο της αφήγησης.** Έτσι, ο Μάης του ’68 αποτελεί ένα όχημα για τη νοηματοδότηση του παρόντος. Πρέπει να επιδιώξουμε να τον αφηγηθούμε διαφορετικά ώστε να τον καταλάβουμε διαφορετικά. Μια διαφορετική κατανόηση δομεί

και μια δική μας αντίληψη, μας ενδυναμώνει, μας ωθεί στη δράση περισσότερο και καλύτερα συνειδητοποιημένες.

Ψηλαφώντας τον Μάη του ’68 συναντάμε, κυρίως και απλώς, ανθρώπους. Ανθρώπους από πολλές και διαφορετικές μεταξύ τους προελεύσεις. Ωστόσο, δεν τους αντικρίζουμε με τη συνηθισμένη τους ταυτότητα. Το ‘68 οι άνθρωποι, οι εξεγερμένες είχαν εγκαταλείψει τις κοινωνικές τους λειτουργίες. Βεβαίως μιλάμε για τη συνάντηση του φοιτητικού με το εργατικό κίνημα. Παρ’ όλα αυτά, στους δρόμους δεν ήταν ούτε οι «φοιτήτριες», ούτε οι «εργάτες», αφού ούτε στο Πανεπιστήμιο πήγαιναν -που ήταν κατειλημμένο, ούτε στα εργοστάσια -καθώς απεργούσαν. Οι ταυτότητές τους, οι δοτές από ένα σύστημα που εξαρτά την αξία και το πρόσωπό μας από την παραγωγικότητα, είχαν αφεθεί. Αυτή η **απο-ταυτοποίηση** συνέβαλε στη διάσπαση της ακαμψίας στην επαφή και επικοινωνία. Δεν επρόκειτο απλά για λήθη των ετεροδοσμένων ιδιοτήτων αλλά για συνειδητή υπέρβασή τους με στόχο την αναδημιουργία. Την αναδημιουργία των πάντων.

Η Κριστίν Ρος δίνει μεγάλη έμφαση σε αυτή την υπέρβαση. Τονίζει πως όταν συναντιούνται άτομα ως ατομικότητες με τις πολύ προσωπικές τους ταυτότητες, συναντιούνται κατακερματισμένα άτομα που δεν θα μπορούσαν παρά να παράγουν κατακερματισμένο πολιτικό λόγο και να δώσουν μόνο μερικές και επομένως ελλιπείς απαντήσεις. Απέναντι σε αυτή τη διάλυση προτάσσει τη δημιουργία αλλά και την *υπεράσπιση* κοινοτήτων, με παράλληλη μάχη, δηλαδή αντίσταση. Οι δύο αυτές έννοιες κατέχουν εξέχουσα θέση στη θεώρησή της. Κρίνοντας τη μαρξιστικά προερχόμενη προβολή της ανάγκης αντίστασης ως ανεπαρκή, αντιπαραθέτει αντίσταση και υπεράσπιση. Η αντίσταση υποδηλώνει πως μαχόμαστε από ήδη μειονεκτική θέση απέναντι σε έναν δυνατό εχθρό σε μια μάχη ήδη εν πολλοίς χαμένη. Η υπεράσπιση, από την άλλη, σημαίνει πως ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΜΕ κάτι *τώρα* και προετοιμαζόμενες για τη σύγκρουση έχουμε ήδη δομήσει κάτι για το οποίο αγωνιζόμαστε. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει η ίδια, «όταν ξεκινάς από την υπεράσπιση ξεκινάς από κάτι που αγαπάς».

Με αφορμή αυτή την αναφορά της λέξης **‘αγάπη’**, θα ήθελα να κάνω μια παρένθεση και να επεκταθώ λίγο σε αυτό το αρκετά υποτιμημένο πεδίο, των συναισθημάτων. Έχουμε εθιστεί σε μια ορθολογική εμμονή που κηρύσσει πως ότι δεν αποτελεί και διατυπώνεται με μορφή λογικού επιχειρήματος είναι λειψό. Λες και είμαστε καθαρά ορθολογικά όντα, θεοποιήσαμε μια πτυχή μόνο της σκέψης και απορρίψαμε το συναίσθημα ως ατελής έκφραση επιθυμιών.

Αυτή η προσέγγιση εκτός από το γεγονός πως είναι αποσπασματική και περιορίζει την κατανόησή μας αντί να την εμβαθύνει, είναι συνδεδεμένη με κυριαρχικές δομές. Καθ’ όλη την ανθρώπινη ιστορία το συναίσθημα κατηγοριοποιήθηκε και κατηγορήθηκε ως γυναικείο χαρακτηριστικό. Ευτυχώς τα τελευταία χρόνια διάφορες θεωρητικές αναλύτριες αποκάλυψαν τη δύναμη και τη σημασία της συναισθηματικής νοημοσύνης και εκδήλωσης. Χωρίς να επεκταθώ υπερβολικά, αναλύοντας τέτοιες προτάσεις, θα μπορούσαμε όλες να σκεφτούμε το παράδειγμα των φεμινιστριών που στο πεδίο της ηθικής φιλοσοφίας εισήγαγαν όρους όπως **empathy** και **sympathy**. Ενδεικτικά, οι οικοφεμινίστριες[1] προσεγγίζοντας το πεδίο της ηθικής για τα ζώα κατέδειξαν πώς ο ορθός λόγος ως κύριο εργαλείο του ανδροκρατικού φιλοσοφικού κόσμου, έχει καταδυναστεύσει την επιχειρηματολογία μας, χωρίς όμως καν να προσφέρει ολιστικές και πετυχημένες απαντήσεις.

Κρατώντας, λοιπόν, υπόψη την παραδοχή ότι η λήψη ηθικών αποφάσεων δεν είναι μια διαδικασία κατά την οποία ακολουθούμε καθαρά ορθολογικές οδούς, θα μπορούσαμε να στρέψουμε το βλέμμα μας σε επαναστατικές κοινότητες σε όλο τον κόσμο, οι οποίες εφαρμόζοντας τις αυτονομιστικές κοινοτιστικές αρχές πέτυχαν να έχουν να υπερασπιστούν πολλά περισσότερα και ουσιωδέστερα από εμάς, τα ορθολογικά υποκείμενα της Δύσης.

Από ομάδες ιθαγενών της Αμερικής που ορθώνουν το ανάστημά τους απέναντι σε κράτος και επιχειρηματικό κεφάλαιο, έως τα κινήματα πόλεων η πρόταξη της αλληλεγγύης, αλληλοβοήθειας, βαθιάς κατανόησης και σεβασμού έχουν ανακηρυχθεί ως μια νέα ή επανακτημένη σοφία. Οι δεσμοί ανάμεσα στις ιθαγενικές

κοινότητες, οι ουσιαστικές διαπροσωπικές σχέσεις που ξεπερνούν την απόσπαση ωφέλειας στηρίζονται και καλλιεργούν κάτι βαθύτερο από μια στείρα λογική. Αυτό καθίσταται ιδιαίτερα σαφές όταν αναλύεται η σχέση των αυτόνομων κοινοτήτων με τη γη. Πολύ πέρα από της απλοϊκές παρομοιώσεις της Γης ως Μάνας, ο σεβασμός προς αυτή και η οργάνωση της ζωής σύμφωνα με τις ανάγκες, όχι μόνο των ανθρώπων αλλά και των υπόλοιπων ζώων και του οικοσυστήματος, αποτελεί ένα πρότυπο ένωσης με την ολότητα της ύπαρξής μας και των γύρω μας.

Η σύνδεση με τη γη είναι σημαντικός παράγοντας και για τη Ρος. Ένα κίνημα που γεννάται και ριζώνει σε ορισμένο τόπο συνεπάγεται μιας συνειδητοποίησης της γης και προστασίας των εδαφών της. Αυτή η σύνδεση πράγματι ενυπάρχει περισσότερο σε **κινήματα ιθαγενών**. Η Ρος παρατηρεί την αντίσταση στην κατασκευή φράγματος σε ποταμό της Βραζιλίας το ‘80 μέσω της Τσιάπας, μέχρι την αντίσταση στο Στάντινγκ Ροκ ενάντια σε πετρελαιοπαραγωγό. Επεκτείνεται όμως και στην Ευρώπη, σχολιάζοντας τη ZAD και τη δράση στην Ιταλία ώστε να μην κατασκευαστεί σιδηροδρομική γραμμή υψηλής ταχύτητας. Η Ρος σχολιάζει πως τα τελευταία συνενώνουν ανθρώπους από πολύ διαφορετικές προελεύσεις και με ποικίλες πρακτικές . Έτσι διαμορφώνεται ένα πολύμορφο κίνημα χωρίς επικεφαλής εθνοτικές ή κοινωνικές ομάδες.

Ωστόσο, και τα κινήματα των ιθαγενών χαρακτηρίζονται πλέον από αυτή την ποικιλομορφία και ανέκαθεν από την οριζοντιότητα. Όπως έχει παρατηρήσει η Ναόμι Κλαιν στο τελευταίο της βιβλίο σχετικά με την κλιματική αλλαγή[2], οι ιθαγενείς αντιστέκονταν για πολλά χρόνια ενάντια σε πολιτικές φτωχοποίησής τους και εξάντλησης του περιβάλλοντος. Εντούτοις, η δράση τους απαξιωνόταν και παρέμενε σε μεγάλο βαθμό περιθωριοποιημένη. Τελευταία όμως, επειδή κατέστη αντιληπτό πως τα κατοχυρωμένα ιθαγενικά δικαιώματα αποτελούν ίσως το μόνο ισχυρό νομικά αναγνωρισμένο ανάχωμα ενώπιον της εξορυκτικής εκμετάλλευσης και καπιταλιστικής εξάπλωσης, πολίτες των Αμερικάνικων Πολιτειών και του Καναδά συμπράττουν και συνδιαμορφώνουν με

τους ιθαγενείς. Μάλιστα παρατηρείται η προσέγγιση από τους λευκούς να έχει απεκδυθεί της τάσης να προβάλει την ανωτερότητά της και οι Αμερικάνοι/Καναδοί απευθύνονται στους ιθαγενείς αρχικά με μια έκκληση βοήθειας, έπειτα συμπράττουν ως ένα σύνολο.

Η απουσία πρωτοκαθεδρίας είναι ουσιώδης προϋπόθεση για την ποικιλομορφία και ριζοσπαστικότητα της ομάδας. Καμία ομάδα, ούτε κουλτούρα ούτε μοντέλο πρακτικής δεν ηγείται. Τα πραγματικά ελπιδοφόρα κινήματα χαρακτηρίζονται από έλλειψη ηγεσίας και δεν γίνεται να μιλάμε για κατευθύνσεις που τους τίθενται, αλλά αποφάσεις που παίρνονται συλλογικά και ισότιμα. Η Ρος αναγνωρίζει στον τρόπο λήψεων αποφάσεων ένα πρόταγμα για τη συλλογική ζωή.

Η πολιτική ζωή αποκτά νόημα όταν οι άνθρωποι μαζί, γκρεμίζοντας τις περιφρουρήσεις διαχωρισμών δημιουργούν δομές και ανακαλούν τρόπους συνύπαρξης. Αυτή είναι μια διαδικασία που για να ωριμάσει και αφομοιωθεί χρειάζεται βεβαίως χρόνο και προσπάθεια. Αυτός ο χρόνος και η βούληση για προσπάθεια συναντάται κατεξοχήν σε κοινότητες όπου η Ρος υπογραμμίζει πως **δεν υπάρχει διάκριση μεταξύ καθημερινής ζωής και αγώνα.**

Όταν όλη η πόλη, ή τουλάχιστον το συντριπτικό μεγάλο τμήμα της όπου κινήσε είναι ένα εργαστήριο επανάστασης, όπως συνέβαινε στον Μάη του ‘68 και εν μέρει όπως συνέβη με τα Κίτρινα Γιλέκα, φέρεις την εξέγερση παντού πάνω σου, μέσα σου, εξελίσσεσαι με αυτή και αντιστοίχως αυτή με εσένα. Η Ρος αναφέρει «για να κατοικείς έναν αγώνα για ένα τόσο μεγάλο χρονικό διάστημα πρέπει συνεχώς να μεταμορφώνεσαι».

Έτσι προκύπτει κάτι σχεδόν μαγικό, αντί να *έχεις* αφηρημένες πολιτικές απόψεις, *είσαι* μια βιωμένη επαναστατική ύπαρξη που συνεχώς μεταμορφώνεται. Ο στόχος τότε, σε αυτά τα μαγικά χρονικά διαστήματα όπου οι άνθρωποι ενώνονται και δρουν, δεν μετατίθεται αφηρημένα στο απώτερο μέλλον αλλά βρίσκεται στο τώρα, στη καθημερινότητα. Αυτό συνέβη πχ. τον Δεκέμβρη του 2008 όταν ξεπήδησαν δεκάδες κέντρα αγώνα, έγιναν καταλήψεις

και ο κόσμος συζητούσε συνεχώς, δρούσε ανελλιπώς, ***ζώντας*** πράγματι κάτι εκείνες τις μέρες και μοιράζοντας αυτό το κάτι με τόσες άλλες συντρόφισσες, τόσο άλλο ετερόκλητο κόσμο.

Η υπεράσπιση της κοινότητας στην οποία μετέχεις καθημερινά, μάλιστα ξεπερνώντας την εαυτή ως μονάδα, είναι σίγουρα κάτι που νοιώθεις πως αξίζει να *υπερασπιστείς.* Όπως το θέτει και η Ρος, όταν ξεκινάς από κάτι που αγαπάς, γεννάται περισσότερη αλληλεγγύη και συγκρίνει σε αυτό το σημείο την υπεράσπιση ενός αγαπημένου χώρου-δομής με τα αφηρημένα καλέσματα που απευθύνονται μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης πχ. ενάντια στο ΝΑΤΟ εδώ ή τα κενά λόγια προτροπής σε πορεία κατά του Τραμπ στην Αμερική, χωρίς να αναζητείται και προτάσσεται **κάτι που μας ενώνει** απέναντί τους. Αυτό το συνεκτικό στοιχείο δεν είναι απαραίτητα κάτι από αυτά που μας έρχονται τώρα στο μυαλό, οι καθιερωμένες αξίες. Αντιθέτως, σημαντικό κομμάτι της εναλλακτικής δράσης και δόμησης κοινοτήτων που αντιμάχονται το υπάρχον σύστημα όχι μόνο παραγωγής και κοινωνικοποίησης αλλά και αρχών, είναι η επανοηματοδότηση και επαναξιολόγηση.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η **ZAD** της οποίας τα αρχικά αντιστοιχούσαν στο Zone d’ amenagemnt differe (δλδ ζώνη αναβληθείσας ανάπτυξης), αλλά με την άφιξη των πρώτων καταληψιών η ZAD επανα-βαφτίστηκε για να σημαίνει zone a defender, δηλαδή ζώνη προς υπεράσπιση. Τι έχει αξία λοιπόν; Για τις καταληψίες της ZAD, αξία έχει αυτός ο άγονος λασπότοπος που το κράτος σχεδίαζε να εκμεταλλευθεί και υποτάξει σε μηχανή ακόρεστης ανάπτυξης θεωρώντας τον μερικά άχρηστα στρέμματα γης. Άλλωστε αυτή η προσέγγιση είναι ιδιαίτερα επικρατούσα στα αναπτυξιακά και ειδικότερα εξορυκτικά σχέδια στα οποία αποβλέπουν συμπαιγνίες κυβερνήσεων και εταιριών.

Τα περισσότερα εξορυκτικά έργα προβλέπονται σε περιοχές ήδη περιθωριοποιημένες, φτωχές, συνήθως παραμεθόριες ή με κατοίκους εθνικής μειονότητας. Ο τόπος, οι άνθρωποι, τα σπίτια και η φύση βαφτίζονται στα εξορυκτικά σχέδια ως «υποκείμενα», δηλαδή άνευ αξίας, ασήμαντα στοιχεία που τους γίνεται μνεία

μόνο επειδή πρέπει να τύχουν κάποια διαχείρισης πριν την εκτέλεση του σχεδίου. Ρατσισμός και οικονομία, από τη μια, σε αγαστή συνεργασία εκτοπίζουν ήδη εγκαταλελειμμένους ανθρώπους ή εισέρχονται σε περιοχές πχ. της Αμερικής που αποτέλεσαν κατεξοχήν τόπο δημιουργίας πόλεων των απελευθερωμένων σκλάβων[3]. Από την άλλη, κυριαρχεί ένας τρόπος σκέψης που αποπροσωποιεί τα ανθρώπινα και μη ζώα της περιοχής, το οικοσύστημά της και τα υποβαθμίζει σε αντικείμενα προς εκμετάλλευση για την απόσπαση κέρδους.

Αντιμετωπίζοντας αυτή την υποτίμηση, κοινότητες στην Αμερική και στην Ευρώπη επανέφεραν στο προσκήνιο αξίες και ιδανικά αλλά και τρόπους συσπείρωσης και δράσης που είχαν για χρόνια παραμεριστεί από την ατομικιστική προσέγγιση. Ο στόχος, άλλωστε δεν είναι η κατάληψη της εξουσίας, δεν εποφθαλμιούμε τη θέση και άρα ούτε χρησιμοποιούμε τις μεθόδους τους, ούτε κρίνουμε με βάση τα ιδανικά τους. Οι κοινότητες επιδιώκουν την απόσχιση και τη δημιουργία. Με αυτόν τον τρόπο, αποδεικνύεται η πίστη πως το κράτος δεν είναι η κοινωνία αλλά επιβάλλεται σε αυτή. Επομένως, δημιουργώντας εναλλακτικές δομές αφενός καθιστούμε το κράτος περιττό, αφετέρου εγκαταλείπουμε ό,τι έχει προσπαθήσει να μας εμποτίσει, τις αξίες του.

Η Κριστίν Ρος υποστηρίζει, «να δώσουμε αξία σε αυτό που δεν έχει αξία». Είναι ένα σύνθημα τόσο στρατηγικής όσο και πρακτικής.

Αναφέρει, ενδεικτικά, το παράδειγμα τον Αφροαμερικανών στο Όκλαντ και το Σικάγο όταν το 1960 το Κόμμα Αυτοάμυνας των Μαύρων Πανθήρων προσδιόρισε τις μαύρες γειτονίες και το να είσαι μαύρη καθαυτά ως αξίες. Ως αξίες είναι και άξιες υπεράσπισης. Άλλωστε η μετάφραση «αυτοάμυνα» της λέξης self-defense, αποκρύπτει την εξαρχής ύπαρξη της έννοιας της υπεράσπισης, που δεν πρόκειται απλά για άμυνα αλλά οχυρωμένη επίθεση.

Τι σημαίνει δηλαδή η **ανάγκη επαναξιολόγησης**; Η Κριστίν Ρος εξηγεί, «δίνουμε υπέρμετρη αξία σε κάτι που δεν αποτιμάται από

την αγορά. Δεν σημαίνει τόσο ότι υποτιμάται από την αγορά, αλλά ότι δεν χρησιμοποιούμε την αγορά ως κλίμακα για τον προσδιορισμό της αξίας».

Αυτή η μετατόπιση στις αξιολογήσεις μας έχει τη δυνατότητα να κάνει μερικές ή και μεγαλύτερες επαναστάσεις στο νοητικό μας και έτσι να επαναποτυπώσει την εικόνα μας για μια ουτοπική κοινωνία. Το σύγχρονο κοινωνικο-οικονομικό σύστημα έχει αποκλείσει και απαξιώσει πολλαπλές εκφάνσεις κοινωνικής ζωής, αρχές, ιδέες αλλά και υποκείμενα. Ενδεικτικά θα μπορούσαμε να παραπέμψουμε στον Aylon Cohen ο οποίος στο έργο του «Υπερασπιζόμαστε τα ζώα που σκοτώνουν τους καταπιεστές τους»[4] αναλύει πως κάθε κοινωνία δομείται αποκλείοντας κάτι ως ξένο κι εκτός αυτής με αποκορύφωμα στις σύγχρονες κοινωνίες τον αποκλεισμό των ζώων. «Το ζώο», γράφει, «αντιπροσωπεύει το συστατικό εξωτερικό πεδίο της κοινότητας, ενώ η αμφισβήτηση της θέσης κάποιου ως αποκλεισμένου σημαίνει την αμφισβήτηση της σχέσης της υποκειμενικότητας του με τη ζωικότητα». Υποστηρίζει επιπλέον ότι «η καθιέρωση της ιεραρχίας των ειδών ως κάτι φυσικό και η μετατόπισή της από την Ευρώπη στους γηγενείς δημιούργησε τους συλλογιστικούς μηχανισμούς που απαιτούνταν για τη δικαιολόγηση και θέσπιση της αποικιοκρατίας». Επομένως, διαβλέπουμε πώς η επανεκτίμηση απαξιωμένων αντικειμένων, χώρων αλλά και υποκειμένων θα σήμαινε την ουσιαστική κοινωνική επανάσταση.

Ανατρέχοντας πάλι πίσω στην Κομούνα, συναντάμε αυτή την αντίληψη επανοηματοδότησης στην πράξη με την κατάρρευση του διαχωρισμού και της ιεράρχησης ανάμεσα σε καλλιτέχνιδες και τεχνίτες. «Όλη η καλλιτεχνική εργασία είναι ίδια. Δεν μας απασχολεί τι θεωρείται τέχνη, θέλουμε απλά να δημιουργήσουμε παντού τις συνθήκες για την τέχνη» διακήρυτταν. «Η τέχνη είναι ακαδημαϊκός πονοκέφαλος» ήταν ένα από τα συνθήματα του Μάη. Το στοίχημα είναι, λοιπόν, να την κάνουμε επαναστατική ζάλη. Άλλωστε η καλλιτεχνική αναζήτηση ενέχει κάτι το επαναστατικό. Η Κριστίν Ρος στο βιβλίο ανακαλεί ένα απόσπασμα από έργο του Ρανσιέρ όπου λέει ότι οι πιο επικίνδυνοι εργάτες δεν ήταν όσοι

τραγουδούσαν επαναστατικά τραγούδια, αλλά όσοι προσπαθούσαν να γράψουν ποίηση στη διάρκεια της νύχτας και να σκεφτούν φιλοσοφικά.

Επίσης, σε κάποιο άλλο σημείο η Ρος κάνει αναφορά στο καλλιτεχνικό ρεύμα του **εκλεκτισμού,** το οποίο προτάσσει την αντίθεση στην κυριαρχία ενός μόνο παραδείγματος και επιδιώκει την άντληση μοτίβων από πολλαπλές πηγές- όρος που υιοθετήθηκε και στη φιλοσοφία για όσους εμπνέονται από πολλαπλές παραδόσεις και δεν ακολουθούν μόνο ένα ρεύμα. Αυτές οι σκέψεις οδηγούν τη Ρος στο συμπέρασμα πως **η ουσία της πολιτικής είναι η κατάλυση της ετερονομίας προς μια ενσωμάτωση όλων σε ένα σύνολο, ώστε να προκύψει ένα νέο είδος κοινής κοινωνικής ζωής η οποία θα θεμελιώνεται στη συλλογική λήψη αποφάσεων.** Ας φανταστούμε, λοιπόν, και ας παλέψουμε για κοινότητες που συμπεριλαμβάνουν και δημιουργούν -δεν αποκλείουν και περιχαρακώνονται. Άλλωστε αυτή είναι και η περίπτωση της Κομούνας που δεν πρόκειται για ένα εργατικό κίνημα αλλά περιλαμβάνει και τα μωρά, τα παιδιά, τα ζώα και όλες τις παραμέτρους της κοινωνικής ζωής, ως η πλουσιότερη λαϊκά μορφή.

Το πρόσφατο κίνημα των Κίτρινων Γιλέκων αναφερόταν συνεχώς ως συσπείρωση πολύ διαφορετικών ατόμων. Ικανοποιεί δηλαδή το όραμα των κοινοτήτων και κινημάτων όπως τα προσεγγίζει η Ρος; Οι αμφιβολίες που προκύπτουν είναι αξιοσημείωτες. Αρχικά τα ετερόκλητα γενικόλογα «αιτήματα» τα οποία υποτίθεται πως κυκλοφόρησαν από τα Κίτρινα Γιλέκα συμπεριλάμβαναν απαιτήσεις με σαφώς ρατσιστική χροιά και ήταν απόλυτα προσανατολισμένα σε μια λογική ικανοποίησης των πολιτών από το κράτος, χωρίς να έχει διατυπωθεί το σχέδιο ή η επιθυμία, έστω το όραμα για κάτι πραγματικά, ριζικά διαφορετικό. «Σήμερα ο μαζοχισμός λέγεται ρεφορμισμός» έγραφαν παλιότερα στους τοίχους του Παρισιού το 1968.

Παρ’ όλα αυτά και το 2018 είχαν γραφτεί όμορφα και επαναστατικά μηνύματα «Όμορφη σαν ανόθευτη επανάσταση» είχε βάψει κάποιος σε έναν τοίχο. Πράγματι, κάπως έτσι ξεκίνησε, ανόθευτα, με την έννοια του αυθόρμητα, δυναμικά και αχαλίνωτα.

Δεν επρόκειτο απλά για μια δράση ενάντια στον νέο φόρο για τα καύσιμα κι ας ήταν αυτή η αφετηριακή του βάση. Άνθησε σε κάτι πολύ παραπάνω. Όπως αναφέρει η αναρχική ομάδα Salvador-Seguí,[5] πολίτες μαζικά εκκινούμενοι από την απόγνωση που προκλήθηκε από «τις πολιτικές κοινωνικής καταστροφής των διαδοχικών κυβερνήσεων» ωθήθηκαν σε μια **εξέγερση**, την οποία οι Salvador-Seguí ορίζουν ως «μια εξέγερση ενάντια στην ακριβή ζωή».

Σε κείμενό τους συνεχίζουν ως εξής: «Ακόμα κι αν καταγγείλουμε ρατσιστικές θέσεις που εκφράζονται τοπικά, τα κίνητρα εκείνων που αγωνίζονται είναι πάνω από όλα κοινωνικά. Αυτό εκφράζεται από διεκδικήσεις που μερικές φορές προκαλούν σύγχυση, αλλά αυτό συμβαίνει σε οποιοδήποτε αυθόρμητο λαϊκό κίνημα. Πρέπει να σημειωθεί ότι το θέμα της τιμής των καυσίμων δεν είναι πλέον κεντρικό ζήτημα: αυτό που ξεχωρίζει είναι η καταγγελία της επισφάλειας, η καταγγελία της περιφρόνησης». Συμπληρωματικά ο Ζακ Ρανσιέρ[6] έγραψε, «η απόρριψη ενός ορισμένου φόρου γίνεται συνείδηση ενός άδικου φορολογικού συστήματος κι έπειτα συνείδηση της παγκόσμιας αδικίας μιας πλανητικής τάξης».

Βλέπουμε, λοιπόν, πως οι Γαλλίδες και Γάλλοι ωθήθηκαν σε δράση πολύ πιο μαζική και ελπιδοφόρα από απλή αντίθεση σε έναν φόρο, καθώς ήταν κάτι ασυγκράτητο. Χαρακτηρισμός που αποδεικνύεται από το γεγονός ότι την πρώτη ημέρα δράσης, τη 17η του Νοέμβρη, στήθηκαν περίπου 2.000 μπλόκα ανά τη Γαλλία, από τα διόδια των αυτοκινητοδρόμων- δηλαδή σε **μη-τόπους** που όλες προσπερνάμε και αδιαφορούμε- αλλά και σε εισόδους κάποιων εμπορικών κέντρων, όπως και σε ορισμένα διυλιστήρια και λιμάνια.

Η συνέχεια ήταν επίσης εντυπωσιακή και για αυτό πολλά βλέμματα στράφηκαν προς τη Γαλλία, ενώ Γάλλοι καλούσαν «τι περιμένετε, ελάτε!»[7]. Είναι λογικό πως με την πάροδο των ημερών τα μπλόκα μειώθηκαν και οι εντάσεις περιορίστηκαν. Αυτό εξηγείται όχι μόνο από τη σκληρή καταστολή και τη συνήθη αποχώριση αρχικώς συμμετεχόντων, αλλά και από το γεγονός πως οι συμμετέχοντες, πολλοί από τους οποίους βρίσκονταν στους

δρόμους για πρώτη φορά, εργάζονταν και είχαν ανάγκη να επιστρέψουν στη δουλειά. Παρ' όλα αυτά ορισμένα μέρη παρέμεναν μονίμως κατειλημμένα και κάποιες φορές μερικώς αποκλεισμένα για πολύ μεγάλο διάστημα.

Είναι εντυπωσιακό το πώς το κράτος δεν μπόρεσε να αντικρούσει όλη αυτή τη συσσωρευμένη οργή. Ο αριθμός των μπάτσων που κινητοποιήθηκαν ήταν σχεδόν στο σύνολο αυτών που μπορεί να κινητοποιήσει το γαλλικό κράτος. Παρ' όλα αυτά σε πολλές διαδηλώσεις, η εξέγερση όχι μόνο δεν καταπνίγηκε αλλά και ξεπέρασε κατά πολύ τον έλεγχο των αρχών. Η αστυνομία προσπαθούσε να καταστείλει τα πάντα και έτσι ο αριθμός των φυλακισμένων, τραυματιών και ακρωτηριασμένων αυξανόταν καθημερινά. Το βασικότερο όμως πρόβλημα της κυβέρνησης ήταν ότι οι άνθρωποι που διαδηλώνουν κι εξεγείρονται νιώθουν πως **νομιμοποιούνται να το κάνουν** και ότι διεκδικούν αυτό που τους ανήκει. Όπως αναφέρουν από τη Salvador-Seguí «Όσο πιο πολύ αισθάνεται ότι είναι απονομιμοποιημένη, τόσο πιο πολύ χτυπά η εξουσία».

Ορισμένοι κρίνουν πως εκδηλώθηκαν οι μεγαλύτερες ταραχές τουλάχιστον από την περίοδο του 1968. Αν συνυπολογίσουμε τις καταλήψεις, τις διαδηλώσεις, τις συγκρούσεις, ακόμα και μερικές λεηλασίες, η εκτίμηση φαίνεται ορθή. Χαρακτηριστική υπήρξε η 24η Νοεμβρίου 2018, ημέρα που οργανώθηκε η πρώτη διαδήλωση του κινήματος στο Παρίσι, στην οποία ήρθαν πάρα πολλοί άνθρωποι από όλη τη Γαλλία. Από εκείνη τη μέρα μπορούμε ενδεικτικά να συγκρατήσουμε εικόνες οδοφραγμάτων από τα Ηλύσια Πεδία. Η πιο κυριλέ λεωφόρος της χώρας που οδηγεί στο κυβερνητικό μέγαρο είχε αποκλειστεί από διαδηλωτές. Βεβαίως, πέρα από την πολιτική νομιμοποίηση της κυβέρνησης και τον κοινωνικό αναβρασμό, το πλήγμα για την οικονομία ήταν βαρύτατο, ύψους δισεκατομμυρίων. Απόλυτα κατανοητό αν συλλογιστούμε πως το 15%-25% του ετήσιου κέρδους των μεγάλων μαγαζιών προκύπτει από τις αγορές τα τέσσερα Σάββατα πριν από τα Χριστούγεννα.

Ένα συντριπτικά μεγάλο μέρος της κοινωνίας όχι απλά υποστήριζε

και συμφωνούσε με τα Κίτρινα Γιλέκα, αλλά έβγαινε μαζί τους στον δρόμο. Μάλιστα όχι μόνο στον δρόμο, δημιουργήθηκαν και δομές, μερικές από τις οποίες διατηρήθηκαν και εξελίχθηκαν σε ένα συντονισμένο **δίκτυο οριζόντιων συνελεύσεων**. Ενδεικτικά αναφέρω το St. Nazaire, λιμάνι όπου τα Κίτρινα Γιλέκα δημιουργήσαν έναν κοινό τόπο για να μοιράζονται την καθημερινότητά τους («το σπίτι του λαού»). Κείμενα αναρχικών που σχολίαζαν την κατάσταση, διαπίστωναν την άμεση ανάγκη ανθρώπων να μιλήσουν, να κοινωνικοποιήσουν τα προβλήματά τους. Το στοίχημα είναι να αποδειχθεί, αν πέρα από την επικοινωνία, θα επιτευχθεί η πρόταση ουσιαστικών αυτόνομων και εξεγερσιακών λύσεων.

Βεβαίως, στους τόπους όπου οι άνθρωποι συγκεντρώνονταν για να μοιραστούν προβληματισμούς και κράτησαν καταλήψεις για μεγάλα διαστήματα, επικρατούσαν πραγματικά καθαρές αντιρατσιστικές θέσεις. Ωστόσο, αυτό δεν χαρακτηρίζει το κίνημα συνολικά και πρέπει να το αποδεχτούμε αποτιμώντας το. Η απόσταση που μας χωρίζει από τη Γαλλία με δυσκολεύει από το να αποτιμήσω αν τα Κίτρινα Γιλέκα μπόρεσαν να καθορίσουν απόλυτα απελευθερωτικά προτάγματα και να προστατευτούν από τον φασισμό που όλο και κερδίζει έδαφος στην Ευρώπη. Οραματιζόμενες συνολικές, συμπεριληπτικές εξεγέρσεις δεν σημαίνει αποδοχή φασιστικών τραγουδιών και ψαλμούς του εθνικού ύμνου, ακόμα και αν πολλοί υποστήριξαν πως η σημαία της Γαλλίας δεν χρησιμοποιούταν εθνικιστικά αλλά ως σύμβολο των ιδεών της Γαλλικής Επανάστασης. Στην πραγματικότητα, όταν ενσωματώνεις στον αγώνα σου σύμβολα εθνικά, αποικιοκρατικά και κρατικά υποσκελίζεις την έννοια του αγώνα εξαρχής.

Σύμφωνα με ενημερώσεις από συντροφικές ομάδες στη Γαλλία, δεν υπήρχε ομοιογενής φασιστική απειλή και εμπλοκή στις κινητοποιήσεις. Σε κάποιες πόλεις οι φασίστες δεν αποτελούσαν μέρος του κινήματος, ενώ σε λίγες άλλες πόλεις αποτελούσαν τον πυρήνα του. Εντούτοις, η γενική αίσθηση των εμπλεκομένων ήταν πως σε αρκετά μέρη οι διαδηλωτές είναι φανερά και ρητώς ενάντια στον ρατσισμό και τον φασισμό. Αυτό δεν εμπόδισε να

συμβούν περιστατικά όπως με τη νεαρή γυναίκα που φορούσε μαντίλα, η οποία διατάχτηκε να την απομακρύνει υπό πίεση. Μάλιστα, εξοργιστικό περιστατικό αποτελεί η κίνηση μιας ομάδας από κίτρινα γιλέκα, η οποία μετά την ανακάλυψη μεταναστών που κρύβονταν σε ένα φορτηγό, κάλεσε την αστυνομία για να τους συλλάβει.

Οπότε, τι συγκρατούμε και πως προσεγγίζουμε τα Κίτρινα Γιλέκα; Φάνηκε ότι αρκετοί που φόρεσαν το κίτρινο γιλέκο τους ονειρεύονταν αστυνομοκρατία, και προσπάθησαν να εφαρμόσουν τη χειρότερη αντιδραστική ρατσιστική αντίληψη περί δικαιοσύνης. Δίχως να ξεχνάμε πως για πολλές ήταν η πρώτη διαδηλώση στη ζωή τους, αυτό δεν μας στερεί τη δυνατότητα να σχολιάσουμε ότι η οργή μέρους του κινήματος περιορίστηκε σε καταγγελία κατά των διευθυνόντων και του πολιτικού συστήματος είτε χωρίς διόλου αντιπροτάσεις είτε με ξεκάθαρα συντηρητικές απόψεις μιας άλλης τάξης πραγμάτων που υποστήριζαν ως αυτόκλητες πολιτοφυλακές, παράλληλα με αιτήματα φιλελευθέρου προσανατολισμού ενάντια στους υπαλλήλους, στις παροχές και στα κοινωνικά επιδόματα. Παρ' όλα αυτά, αυτό το τμήμα των Γιλέκων γρήγορα γύρισε στην κανονικότητα. Σήμερα, στις συνελεύσεις, η εικόνα είναι πολύ διαφορετική: ένα πολύμορφο σύνολο ανθρώπων με κοινή συνισταμένη την άρνηση αποδοχής της πραγματικότητας που βιώνουν.

Ερωτήματα όπως του τι θα έπρεπε να είχε συμβεί ή να συμβεί είναι άτοπα, άκαιρα και στερούνται νοήματος. Αναμένουμε, γεμάτοι προσδοκία και περιέργεια αν θα διατυπωθούν πιο ριζοσπαστικά αιτήματα που συνενώνουν τον κοινωνικό με τον οικολογικό αγώνα, όπως η δημιουργία δημόσιων και δωρεάν συγκοινωνιών, η φορολόγηση του κεφαλαίου αντί των εργαζομένων, αυξήσεις των μισθών και των συντάξεων. Κυρίως όμως, όπως υπογραμμίζουν οι Salvador Segui: «Δεν πρέπει όμως να ξεχνάμε ότι αυτές οι άμεσες απαιτήσεις, απολύτως απαραίτητες, δεν θα μπορέσουν μακροπρόθεσμα να αποσοβήσουν την κοινωνική δυστυχία που παράγει δομικά το καπιταλιστικό σύστημα».

Είμαι το ίδιο μπερδεμένη και αισιόδοξη με εσάς σχετικά με την

έκβαση του κινήματος. Ωστόσο, είμαι βέβαιη πως δεν θα προβώ σε έναν χαρακτηρισμό: δεν θα κάνω λόγο για χαμένη ευκαιρία. Τέτοιες εκφράσεις τρέφουν την αδράνεια που προκαλεί η απαισιοδοξία και η μελαγχολία. Συχνά λέω πως μας θέλουν καταθλιπτικές και αδρανοποιημένες. Στη Γαλλία τουλάχιστον συνέβη κάτι. Και αυτό το κάτι μάλιστα δεν ήταν απλό: χιλιάδες άνθρωποι βρέθηκαν στους δρόμους, για μέρες και μάχονταν και οραματίζονταν. Πολλοί απέκτησαν βιώματα και εμπειρίες που δεν μπορούσαν ποτέ να φανταστούν και πολλές συνεχίζουν να αγωνίζονται, να υπερασπίζονται.

Όλα αυτά συνθέτουν μια συλλογική μνήμη αλλά και επιβεβαιώνουν πως καιροφυλαχτεί έντονη οργή και αμφισβήτηση. Αυτή τη φορά η οργή εκφράστηκε με αυτόν τον τρόπο και για αυτό το διάστημα και ούτε ο τρόπος ούτε η χρονικότητα θα πρέπει να υποτιμούνται. Η μεγάλη πλειονότητα των Κίτρινων Γιλέκων ήταν άνθρωποι δίχως πολιτική επαναστατική στράτευση και συνείδηση. Παρ' όλα αυτά κατάφεραν να υιοθετήσουν ριζοσπαστικές βλέψεις και να δράσουν δια μέσω μιας ριζοσπαστικής οριζοντιότητας, η οποία θεωρούταν τόσο μακριά τους, κατόρθωμα μονάχα νέων με αντιεξουσιαστικές θέσεις και κινημάτων με επιθετικά χαρακτηριστικά σαν το Occupy και τη ZAD. Αυτά όσον αφορά τον τρόπο.

Σχετικά με τον χρόνο, θα μπορούσαμε να συνδέσουμε εδώ τη διαφορετική συλλογική χρονικότητα στην οποία κάνει αναφορά η Κριστιν Ρος. Η Ρος σκιαγραφεί τις «διακοπές» (interruptions), δηλαδή τον χρόνο όταν δεν εργάζεσαι απλά για να κερδίσεις μισθό, όταν δομείς κάτι. Τότε, λέει, **ο χρόνος κυλάει διαφορετικά.** Ειδικότερα ας στραφούμε στην πρακτική της κατάληψης που σημαίνει τη δημιουργία μιας συγκεκριμένης χρονικότητας αποσπασμένης από την καθιερωμένη τάξη των πραγμάτων. Ακόμα και τοπικά τα Κίτρινα Γιλέκα έχουν ενδιαφέρον. Στο Ιρακ εμφανίστηκαν στις 04/12 στη Βασόρα διαδηλωτές με κίτρινα γιλέκα που επιτέθηκαν στο κτήριο του γραφείου του κυβερνήτη της επαρχίας, διεκδικώντας καλύτερες δημόσιες υπηρεσίες και διαμαρτυρόμενοι για την εκτεταμένη

διαφθορά. Στη Βουλγαρία κίτρινα γιλέκα, επίσης αιτήθηκαν τη μη αύξηση της τιμής των καυσίμων, ενώ στο Μαυροβούνιο πραγματοποιήθηκε διαδήλωση με κίτρινα γιλέκα στις 8 Δεκέμβρη με αφορμή τη φυλάκιση ενός βουλευτή της αντιπολίτευσης. Πιο μακριά στο Ρεουνιόν, βόρεια της Μαδαγασκάρης, διαδηλωτές διαμαρτυρήθηκαν βίαια για την κακοδιαχείριση όπως και στην Μαρτινίκα. Τίποτα, ωστόσο, δεν είναι ιδανικό: στη Γερμανία, στη Σουηδία αλλά και στον Καναδά εμφανίστηκαν κίτρινα γιλέκα με ρατσιστικά συνθήματα[8]….

Οι παραπάνω διαπιστώσεις συγκλίνουν στο συμπέρασμα πως η κοινωνική πραγματικότητα είναι πολύ σύνθετη για να κριθεί με βάση έναν τρόπο σκέψης και να καταλήξουμε σε απόλυτα θετικά ή αρνητικά συμπεράσματα. Ορισμένες κοιτάμε τα Κίτρινα Γιλέκα με ελπίδα, ορισμένες με απογοήτευση. Προσωπικά, νομίζω πως πρέπει να στεκόμαστε κριτικά: χωρίς να προβάλλουμε πάνω τους δικά μας μεγαλεπήβολα οράματα από την ασφάλεια της απόστασης, αλλά και αντίστροφα χωρίς να τα εξιδανικεύουμε φαντασιώνοντας ότι δεν τα διακρίνουμε κοντά μας. Σίγουρα δεν πρέπει να μας καταβάλλει αυτό που στη συζήτηση με την Κριστίν Ρος αναφέρεται ως «ποίηση της ήττας», που η Ρος θεωρεί ότι είναι «άλλη μια εκδοχή του πάθους για ήττα».

Αντί να δίνουμε έμφαση στη μελαγχολία του απολογισμού, ας οργανώσουμε τις δικές μας αντιστάσεις και υπερασπίσεις.

Σημειώσεις:

[1] Καραγεωργάκης, Σ. (2016). *Περιβαλλοντική Φιλοσοφία και Περιβαλλοντική Εκπαίδευση.* Αθήνα: Περιοδικό-Εκδόσεις Ευτοπία.

[2] Κλάιν, N. (2014). *Αυτό αλλάζει τα πάντα/ Καπιταλισμός εναντίον κλίματος.* Αθήνα: Λιβάνη.

[3] Κλάιν, N. (2014). *Αυτό αλλάζει τα πάντα/ Καπιταλισμός εναντίον κλίματος.* Αθήνα: Λιβάνη.

[4] Cohen, A. (2017). *Υπερασπιζόμαστε τα ζώα που σκοτώνουν τους καταπιεστές τους.* Αθήνα: κυαναυγή

[5] *Μια κριτική της αναρχικής ομάδας Salvador Segui για το κίνημα των Κίτρινων Γιλέκων* (22 Νοέμβρη 2018) Μετάφραση: δυσήνιος ίππος.

[6] Ρανσιέρ Ζ. *Οι Αρετές του μη Εξηγήσιμου-Σχετικά με τα Κίτρινα Γιλέκα.* Από τη συλλογή κειμένων «Κίτρινα Γιλέκα» εκδ. Βαβυλωνία (2019)

[7] Beyond Europe *Τα Κίτρινα Γιλέκα θριαμβεύουν; Τι συμβαίνει στη Γαλλία;* Από τη συλλογή κειμένων «Κίτρινα Γιλέκα» εκδ. Βαβυλωνία (2019)

[8] Εφημερίδα δρόμου Άπατρις: *Κίτρινα Γιλέκα: σχετικά με τη διασπορά της εξέγερσης* (13/12/2018)

Κίτρινα Γιλέκα – Συλλογή κειμένων (Περιεχόμενα & Σημεία Διάθεσης)

***Κίτρινα Γιλέκα – Συλλογή κειμένων*, εκδόσεις Βαβυλωνία, Αθήνα, Απρίλιος 2019, σελ. 96, ISBN 978-618-84114-1-8.**

Συγγράφουν: Ζακ Ρανσιέρ, Αντόνιο Νέγκρι, Lundimatin, Serge Quadruppani, Beyond Europe, Μιχάλης Λιανός, Αλέξανδρος Σχισμένος, Στέφανος Μπατσής, 1η Συνέλευση των Συνελεύσεων.
Επιλογή κειμένων: Νίκος Ιωάννου, Ιωάννα-Μαρία Μαραβελίδη, Στέφανος Μπατσής, Αλέξανδρος Σχισμένος, Γιάβορ Ταρίνσκι
Μεταφράσεις: Χρήστος Καραγιαννάκης, Στέφανος Μπατσής, Αναστάσης Ταραντίλης, Νίκος Χριστόπουλος
Επιμέλεια: Ιωάννα-Μαρία Μαραβελίδη
Σχεδιασμός: Αδελφός Κουφίωνας

Τα σημεία διάθεσης ανακοινώνονται παρακάτω (η λίστα

ανανεώνεται).

Τι είναι τα Κίτρινα Γιλέκα; Δεν μπορούμε εμείς, ως συντακτική της Βαβυλωνίας να μιλήσουμε εκ μέρους κάποιου κινήματος ενόσω ακόμη κινείται. Ούτε, βέβαια, μπορούμε να το αγνοήσουμε και να μην μιλήσουμε γι' αυτό. Χρειάζεται να αναστοχαστούμε αυτά τα κινήματα, να δούμε ποια είναι η σύνδεσή τους και η σημασία τους για εμάς. Σκοπός του παρόντος τόμου είναι να θέσει τη βάση αυτού του αναστοχασμού σε έναν διάλογο με τα κείμενα των ανθρώπων που ζουν αυτό το κίνημα, που μετέχουν σε αυτό, που βιώνουν τη συλλογική πράξη που το αναδημιουργεί σε κάθε βήμα.

Οι εξεγέρσεις του 21ου αιώνα δεν δίνουν απαντήσεις, αντίθετα φέρνουν στο φως τα πραγματικά ερωτήματα. Παρακολουθούμε τα Κίτρινα Γιλέκα όχι σαν θεατές ενός αγώνα από την κερκίδα, αλλά ως ενεργοί συνένοχοι στην προσπάθεια της κοινωνίας να απεγκλωβιστεί από το κράτος και το κεφάλαιο, να σπάσει τα δεσμά της. Συζητώντας για τα Κίτρινα Γιλέκα συζητάμε για το παρόν και το μέλλον μας. Και πριν μιλήσουμε, αυτή τη φορά, είναι σωστό πρώτα να ακούσουμε.

"Θεωρούμε συνήθως ότι αυτό για το οποίο αξίζει να επαναστατήσουμε είναι η ξεκαθαρή αδικία, το να μην μπορείς να ζήσεις μια «κανονική ζωή». Μα αυτό για το οποίο αξίζει, εξίσου, να επαναστατήσουμε είναι η ίδια η κανονικότητα, ο τρόπος με τον οποίο πληρώνουμε τη «χαρά» και την «ευκαιρία» να ζήσουμε μια κανονική ζωή."
Lundimatin

"Περισσότερο από κάθε άλλο κίνημα τα τελευταία χρόνια, το κίνημα των Κίτρινων Γιλέκων είναι η δράση των ανθρώπων που κανονικά δεν κινητοποιούνται: ούτε αντιπρόσωποι συγκεκριμένων κοινωνικών τάξεων ούτε ομάδες γνωστές που παραδοσιακά αγωνίζονται."
Ζακ Ρανσιέρ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα Κίτρινα Γιλέκα & το Τέλος του Παραδοσιακού
Αλέξανδρος Σχισμένος

Τα Κίτρινα Γιλέκα θριαμβεύουν; Τι συμβαίνει στη Γαλλία;
Beyond Europe

Μπορεί η Μεσαία Τάξη να είναι Επαναστατική;
Lundimatin

Η Γαλλική Εξέγερση
Αντόνιο Νέγκρι

Η Εμπειριακή Πολιτική & τα Κίτρινα Γιλέκα ως «Λαός»
Συνέντευξη με τον Κοινωνιολόγο Μιχάλη Λιανό

Οι Αρετές του μη Εξηγήσιμου – Σχετικά με τα Κίτρινα Γιλέκα
Ζακ Ρανσιέρ

Τα Κίτρινα Γιλέκα & η Ανάγκη να πάρουμε πάλι τον Χρόνο μας
Serge Quadruppani

Η Κριστίν Ρος στο Roundabout του Κομερσύ
Στέφανος Μπατσής

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
Κάλεσμα της **1ης Συνέλευσης των Συνελεύσεων** στο Κομερσύ

ΣΗΜΕΙΑ ΔΙΑΘΕΣΗΣ:

Αθήνα: Βιβλιοπωλείο Πολιτεία (Ασκληπιού 1-3), Εκδόσεις Έρμα (Ζωοδόχου Πηγής 68), Πρωτοπορία (Γραβιάς 3-5), Εναλλακτικό (Θεμιστοκλέους 37), Ναυτίλος (Χαρ. Τρικούπη 28), Οι Εκδόσεις των Συναδέλφων (Καλλιδρομίου 30), Εκδόσεις του Εικοστού Πρώτου (Ζαλόγγου 9), Βιβλιοπωλείο ΑΛΦΕΙΟΣ (Χαρ. Τρικούπη 22), Έναστρον Βιβλιοκαφέ (Σόλωνος 101), Επί Λέξει (Ακαδημίας 32 & Λυκαβηττού), Λοκομοτίβα cafe bar βιβλιοπωλείο (Μπόταση 7 και Σολωμού), Στέγη Bibliotheque (Θεμιστοκλέους 76), Πολυχώρος-Βιβλιοπωλείο “Κομμούνα” (Ιουλιανού 67, Βικτώρια), Little Tree

Books (Καβαλλότι 2, Ακρόπολη), Μωβ Σκίουρος (Πλ. Αγίου Γεωργίου Καρύτση 3), Φωταγωγός (Κολοκοτρώνη 59Β, Στοά Κουρτάκη), Το Λεξικοπωλείο (Στασινού 13, Παγκράτι), Βιβλιοπωλείο "Αμόνι" (Ανταίου 2 & Δεινοχάρους 1, Πλατεία Μερκούρη – Άνω Πετράλωνα), Βιβλιοπωλείο "Λεμόνι" (Ηρακλειδών 22, Θησείο), Αυτοδιαχειριζόμενο Κυλικείο Νομικής, ΕΚΧ Nosotros (Θεμιστοκλέους 66, Εξάρχεια), Κ*ΒΟΞ (Θεμιστοκλέους και Αραχώβης), Αυτοδιαχειριζόμενο Στέκι Πέρασμα (Ζωοδόχου Πηγής και Ισαύρων), Βοτανικός Κήπος Πετρούπολης (Άλσος Αγίου Δημητρίου)

Πειραιάς: Ελεύθερος Κοινωνικός χώρος Φαβέλα (Ναυάρχου Βότση 11, Μικρολίμανο)

Θεσσαλονίκη: Μικρόπολις (Βενιζέλου & Β.Ηρακλείου 18), ΕΚΧ Σχολείο (Βασιλέως Γεωργίου & Μπιζανίου), Πρωτοπορία (Λ. Νίκης 3), Ακυβέρνητες Πολιτείες (Αλ. Σβώλου 28), Το Κεντρί (Δ. Γούναρη 22)

Γιάννενα: Ελεύθερος Κοινωνικός χώρος Αλιμούρα (Τσιριγώτη 14, εντός στοάς Σκόρδου), Βιβλιοπωλείο Αναγνώστης (Πυρσινέλλα 11)

Πάτρα: Πρωτοπορία (Γεροκωστοπούλου 31-33)

Αγρίνιο: ΛΕΣΧΗ ΒΙΒΛΙΟΥ – Μοσχονά Αλεξάνδρα (Αναστασιάδη Αβραάμ 2)

Γρεβενά: Βιβλιοπωλείο Αναγνώστου "Το Ασυναγώνιστον" (Μεγάλου Αλεξάνδρου 4)

Κοζάνη: Συνεταιριστικό Βιβλιοπωλείο (Ρήγα Φεραίου 10)

Κομοτηνή: Ελεύθερος Κοινωνικός χώρος Adelante (Κούλογλου 18)

Κρήτη: Ομάδα βιβλίου/αρχείου "Κιτάπι" στην Κατάληψη Ευαγγελισμού στο Ηράκλειο (Θεοτοκοπούλου 18)

Κίτρινα Γιλέκα

Συλλογή κειμένων

Αλέξανδρος Σχισμένος
Beyond Europe
Lundimatin
Αντόνιο Νέγκρι
Συνέντευξη Μιχάλης Λιανός
Ζακ Ρανσιέρ
Serge Quadruppani
Στέφανος Μπατσής
1η Συνέλευση των Συνελεύσεων

ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ

Οι Συνέχειες του Μάη: Από το ‘68 ως τα Κίτρινα Γιλέκα (Βίντεο)

Εκδήλωση – συζήτηση με αφορμή τη νέα έκδοση της Βαβυλωνίας “Ένας Καφές με την Κριστίν Ρος για τις συνέχειες του Μάη του ‘68” που έλαβε χώρα στις 07/02/2019 στο Little Tree Books & Coffee στο Κουκάκι.

Εισηγητές: Yavor Tarinski (Agora International), Γιάννης Κτενάς (Περιοδικό Kaboom), Στέφανος Μπατσής (Περιοδικό Βαβυλωνία)

Το νέο αυτό βιβλίο περιλαμβάνει τη συζήτηση των συντακτών της ‘Β’ με την Αμερικανίδα θεωρητικό Κριστίν Ρος καθώς και την ομιλία της στο Β- Fest. Οι μελέτες της ίδιας αποκτούν νέα επικαιρότητα με τα γεγονότα των ημερών, το κίνημα των Κίτρινων Γιλέκων στη Γαλλία.

Στο επίκεντρο της εκδήλωσης και της συζήτησης βρεθήκε η ανάδειξη ενός “άλλου” Μάη και τα κομμάτια αυτού που μένει ζωντανό από το ’68, πέρα από τις επίσημες κατασκευές της μνήμης και τις επετείους. Ποιο είναι το δημοκρατικό νήμα που μπορεί να συνδέσει την Παρισινή Κομμούνα του 1871 και την Κομμούνα της Ναντ με τα σύγχρονα κινήματα όπως η Zad και τα Κίτρινα Γιλέκα; Ποια είναι η αξία των αγώνων υπεράσπισης, πώς και πότε γίνεται ορατή η διάρκειά τους; Αυτά είναι κάποια από τα ερωτήματα που εμψύχωσαν τον διάλογό μας.

Δυο λόγια για την Κριστίν Ρος:

Η **Κριστίν Ρος** είναι Αμερικανίδα καθηγήτρια συγκριτικής γραμματολογίας στο Πανεπιστήμιο της Νέας Υόρκης, επηρεασμένη

σε μεγάλο βαθμό από τη Γαλλική Φιλοσοφική Σχολή. Ερευνά εδώ και δεκαετίες την επαναστατική ιστορία και θεωρία με κύριο ενδιαφέρον τις γαλλικές αστικές εξεγέρσεις, όπως η Παρισινή Κομμούνα και ο Μάης του ’68. Τα βιβλία της “Communal Luxury: The Political Imaginary of the Paris Commune”, “May ’68 and Its Afterlives” και “The Emergence of Social Space: Rimbaud and the Paris Commune” την έκαναν ευρέως γνωστή στα σύγχρονα κινήματα και στον χώρο της ριζοσπαστικής σκέψης.

Ο Ζακ Ρανσιέρ για τα Κίτρινα Γιλέκα

Ζακ Ρανσιέρ

Πρώτη δημοσίευση στο Analyse Opinion Critique. Μετάφραση από Verso.

Οι αρετές του μη εξηγήσιμου – σχετικά με τα Κίτρινα Γιλέκα

Να εξηγήσουμε τα Κίτρινα Γιλέκα; Μα τι υποτίθεται ότι πρέπει να εξηγήσουμε; Να διατυπώσουμε τους λόγους για τους οποίους συμβαίνουν πράγματα τα οποία δεν περιμέναμε; Στην πραγματικότητα, σπάνια λείπουν τέτοιου είδους λόγοι. Και μάλιστα υπάρχουν άφθονοι λόγοι ώστε να εξηγήσει κανείς το κίνημα των Κίτρινων Γιλέκων: η ζωή στις περιοχές της

περιφέρειας, τις εγκαταλειμμένες από τη συγκοινωνία και τις δημόσιες υπηρεσίες και στερημένες από τοπικά μαγαζιά, η κούραση από τις μακρές μετακινήσεις από και προς τη δουλειά, η εργασιακή ανασφάλεια, οι ανεπαρκείς αμοιβές ή οι μη αξιοπρεπείς συντάξεις, η χρεωμένη ύπαρξη, η δυσκολία να τα βγάζεις πέρα…

Υπάρχουν, σίγουρα, πολλοί λόγοι που κάποιος υποφέρει. Αλλά το να υποφέρεις είναι ένα πράγμα, ενώ το να πάψεις πια να υποφέρεις είναι κάτι εντελώς διαφορετικό. Είναι μάλλον το αντίθετο. Έτσι οι πλευρές του πόνου, του να υποφέρει κανείς, οι οποίες σημειώνονται για να εξηγήσουν την εξέγερση, θα μπορούσαν εξίσου να παρατεθούν για να εξηγήσουν την απουσία του: **τα άτομα που υπόκεινται σε τέτοιες συνθήκες ύπαρξης δεν έχουν κανονικά τον χρόνο ή την ενέργεια για να εξεγερθούν.**

Αυτό το κίνημα, το οποίο διέψευσε όλες τις προσδοκίες, δεν συνδέεται με διαφορετικούς λόγους από ό,τι με εκείνους που τροφοδοτούν τη φυσιολογική τάξη των πραγμάτων. Οι λόγοι πίσω από το κίνημα ήταν, επίσης, λόγοι που εξηγούσαν την ακινησία.

Οι λόγοι για τους οποίους οι άνθρωποι κινητοποιούνται αποτελούν εξίσου λόγους για τους οποίους δεν κινητοποιούνται. Το γεγονός αυτό δεν αποτελεί μια απλή αντίφαση αλλά, πολύ περισσότερο, την καρδιά της ερμηνευτικής λογικής. Δεν συνέβη τίποτα που δεν ήταν ήδη γνωστό, κάτι το οποίο οδηγεί εκείνους που κλίνουν προς τη Δεξιά να συμπεραίνουν πως αυτό το κίνημα δεν είχε λόγο ύπαρξης, ενώ εκείνους που κλίνουν προς την Αριστερά να θεωρούν πως είναι απολύτως δικαιολογημένο -αλλά ότι δυστυχώς συνέβη σε κακή χρονική στιγμή και καθοδηγείται από τους λάθος ανθρώπους με λάθος τρόπο.

> *Όπως πάντα, υπάρχουν οι ίδιες δύο σχολές σκέψης: εκείνοι οι οποίοι δεν γνωρίζουν γιατί οι άνθρωποι κινητοποιούνται κι εκείνοι οι οποίοι γνωρίζουν για λογαριασμό τους.*

Ορισμένες φορές θα έπρεπε να κοιτάμε τα πράγματα από την ανάποδη πλευρά: ξεκινώντας ακριβώς από το γεγονός ότι εκείνοι

οι οποίοι εξεγείρονται δεν έχουν περισσότερο λόγο να το κάνουν απ’ όσο να μην το κάνουν -και συχνά ακόμη λιγότερο. Κι από αυτό το σημείο εκκίνησης, να μην ψάχνουμε τους λόγους εκείνους που μας επιτρέπουν να φέρνουμε τάξη σε αυτή την αταξία, αλλά περισσότερο να ψάξουμε τι μας λέει αυτή η αταξία για την κυρίαρχη τάξη των πραγμάτων και την τάξη των επεξηγήσεων, που συνήθως τη συνοδεύει.

Περισσότερο από κάθε άλλο κίνημα τα τελευταία χρόνια, το κίνημα των Κίτρινων Γιλέκων είναι η δράση των ανθρώπων που κανονικά δεν κινητοποιούνται: ούτε εκπρόσωποι συγκεκριμένων κοινωνικών τάξεων ούτε ομάδες γνωστές που παραδοσιακά αγωνίζονται. Άντρες και γυναίκες μέσης ηλικίας σαν αυτούς που συναντούμε κάθε μέρα στον δρόμο, στα εργοτάξια και στα πάρκινγκ, που το μόνο διακριτικό τους σημάδι είναι ένα ένδυμα που κάθε οδηγός είναι απαραίτητο να κατέχει. Αυτό που τους έθεσε σε κίνηση ήταν το πιο πεζό, το πιο γειωμένο από όλα τα ζητήματα, η τιμή των καυσίμων: ένα σύμβολο της αφοσίωσης αυτής της μάζας στην κατανάλωση που ανακατεύει το στομάχι των διακεκριμένων διανοούμενων· επίσης, ένα σύμβολο της κανονικότητας στην οποία βασίζεται ο ήρεμος ύπνος των ηγεμόνων μας: αυτή η σιωπηλή πλειοψηφία, φτιαγμένη από διασκορπισμένα άτομα χωρίς καμία μορφή συλλογικής έκφρασης, χωρίς άλλη φωνή ή ψήφο εκτός από αυτό που μετράται κατά καιρούς στις δημοσκοπήσεις ή στα εκλογικά αποτελέσματα.

Οι εξεγέρσεις δεν έχουν λόγους· έχουν όμως λογική. Κι αυτή συνίσταται ακριβώς στο σπάσιμο των πλαισίων, μέσα στα οποία οι λόγοι για τάξη ή αταξία -και οι άνθρωποι που βρίσκονται σε μια θέση να τα κρίνουν αυτά- γίνονται κανονικά αντιληπτοί. Αυτά τα πλαίσια είναι πρώτα και κύρια χρήσεις του χώρου και του χρόνου. Ιδιαίτερα, τα «απολίτικα» αυτά Κίτρινα Γιλέκα, στων οποίων την ακραία ιδεολογική ποικιλομορφία δίνεται έμφαση, έχουν υιοθετήσει τη μορφή δράσης των οργισμένων νέων του κινήματος των «Πλατειών», μια μορφή την οποία οι ίδιοι οι εξεγερμένοι φοιτητές έχουν δανειστεί από τους απεργούς εργάτες: την κατάληψη.

Η πράξη της κατάληψης σημαίνει το να επιλέγει κανείς να διεκδικεί την παρουσία του ως μια κοινότητα που αγωνίζεται σε έναν συνηθισμένο τόπο, που έχει εκτραπεί όμως, από τη συνηθισμένη χρήση του: τη διαδικασία της παραγωγής, την κυκλοφορία ή οτιδήποτε άλλο. Τα Κίτρινα Γιλέκα διάλεξαν τους οδικούς κόμβους, αυτούς τους **μη-τόπους** τους οποίους διασχίζουν καθημερινά οι ανώνυμοι οδηγοί. Εκεί εγκαθιστούν το προπαγανδιστικό τους υλικό και αυτοσχέδιες καλύβες, όπως ακριβώς έκαναν οι ανώνυμες ομάδες ανθρώπων στις κατειλημμένες πλατείες τα τελευταία δέκα χρόνια.

Ακόμη, η πρακτική της κατάληψης σημαίνει τη δημιουργία μιας συγκεκριμένης χρονικότητας: ενός χρόνου επιβραδυμένου σε σχέση με τη συνηθισμένη δραστηριότητα, και άρα, ενός χρόνου που έχει αφαιρεθεί από την καθιερωμένη τάξη των πραγμάτων· αλλά παράλληλα, ενός χρόνου που έχει επιταχυνθεί από τις δυναμικές μιας δραστηριότητας, η οποία αναγκάζει σε συνεχείς απαντήσεις σε προκλήσεις για τις οποίες οι άνθρωποι δεν είναι προετοιμασμένοι. Αυτή η διπλή εναλλαγή του χρόνου αλλάζει τις κανονικές ταχύτητες της σκέψης και της πράξης. Την ίδια στιγμή, μετασχηματίζει την ορατότητα των πραγμάτων και την αίσθηση του τι είναι δυνατό. Πράγματα τα οποία υπομένονταν παθητικά αποκτούν μια νέα ορατότητα ως αδικίες.

Η απόρριψη ενός ορισμένου φόρου γίνεται συνείδηση ενός άδικου φορολογικού συστήματος κι έπειτα συνείδηση της παγκόσμιας αδικίας μιας πλανητικής τάξης. Όταν μια συλλογικότητα ίσων διακόπτει τη συνήθη πορεία του χρόνου και ξεκινάει να τραβά ένα συγκεκριμένο νήμα -σήμερα ο φόρος στο πετρέλαιο, στο πρόσφατο παρελθόν η επιλογή των πανεπιστημίων, οι συντάξεις ή οι μεταρρυθμίσεις στον εργατικό νόμο- ολόκληρος ο στενός ιστός των αδικιών, που δομούν την παγκόσμια τάξη ενός κόσμου που κυβερνάται βάσει του νόμου του κέρδους, αρχίζει να ξηλώνεται.

Δύο κόσμοι αντιτίθενται ο ένας στον άλλον, διευρύνοντας το χάσμα μεταξύ συγκεκριμένων αιτημάτων και της κεντρικής λογικής του κινήματος. Το διαπραγματεύσιμο γίνεται μη διαπραγματεύσιμο. Η διαπραγμάτευση συνεπάγεται αποστολή

αντιπροσώπων. Αλλά τα Κίτρινα Γιλέκα, τα οποία προέρχονται από τη «βαθιά Γαλλία», για την οποία ακούμε συχνά ότι είναι ευαίσθητη στις αυταρχικές σειρήνες του «λαϊκισμού», έχουν υιοθετήσει τις **αξιώσεις της ριζοσπαστικής οριζοντιότητας**, η οποία θεωρείται χαρακτηριστική μεταξύ των νέων, ρομαντικών αναρχικών του κινήματος Occupy και της ZAD.

Δεν μπορεί να υπάρξει καμία διαπραγμάτευση μεταξύ των συνελεύσεων ίσων ανθρώπων και των διευθυντών μιας ολιγαρχικής εξουσίας. Αυτό σημαίνει πως μια συγκεκριμένη διεκδίκηση θριαμβεύει απλώς και μόνο εξαιτίας του φόβου των τελευταίων, αλλά επίσης ότι η ικανοποίησή της αντιμετωπίζεται ως κοροϊδία σε σχέση με το τι «επιθυμεί» η εξέγερση βάσει της παρούσας ανάπτυξής της: **ένα τέλος στην εξουσία των «αντιπροσώπων», αυτών που σκέφτονται και δρουν για τους άλλους.**

Είναι αλήθεια ότι η επιθυμία αυτή μπορεί από μόνη της να λάβει τη μορφή ενός αιτήματος: το γνωστό δημοψήφισμα με «πρωτοβουλία πολιτών»[1]. Αλλά και μια λογική διεκδίκηση σαν αυτή στην πραγματικότητα κρύβει τη ριζική αντίθεση μεταξύ δύο ιδεών περί δημοκρατίας. Από τη μία πλευρά, η επικρατούσα ολιγαρχική αντίληψη: το μέτρημα ψήφων υπέρ και κατά σε απάντηση ενός τιθέμενου ερωτήματος. Από την άλλη, η δημοκρατική αντίληψη: η συλλογική δράση που διακηρύσσει και επιβεβαιώνει την ικανότητα του καθενός να διατυπώνει τα ερωτήματα μόνος του. Διότι δημοκρατία δεν σημαίνει απλώς την πλειοψηφική επιλογή των ατόμων. Είναι η δράση που υλοποιεί την ικανότητα του καθενός, την ικανότητα αυτών που δεν έχουν «αρμοδιότητα», να νομοθετεί και να κυβερνά.

Οι εξεγέρσεις πάντοτε μένουν στη μέση

Μεταξύ της εξουσίας των ίσων και των ανθρώπων που είναι «αρμόδιοι» να κυβερνούν ίσως θα υπάρχουν πάντα συγκρούσεις, διαπραγματεύσεις και συμβιβασμοί. Αλλά πίσω από αυτά, παραμένει **η άβυσσος μιας μη διαπραγματεύσιμης σχέσης μεταξύ της λογικής της ισότητας κι εκείνης της ανισότητας.**

Γι’ αυτόν τον λόγο οι εξεγέρσεις μένουν πάντοτε ημιτελείς προς μεγάλη δυσαρέσκεια ή μεγάλη ικανοποίηση των ακαδημαϊκών που διακηρύσσουν ότι είναι καταδικασμένες να αποτύχουν επειδή στερούνται «στρατηγικής». Όμως η στρατηγική είναι απλώς ένας τρόπος δράσης μέσα σε έναν δεδομένο κόσμο. Καμία στρατηγική δεν μας διδάσκει πώς να γεφυρώσουμε το κενό μεταξύ δύο κόσμων. «θα πάμε μέχρι τέλους», λένε κάθε φορά. Αλλά αυτό το τέλος της διαδρομής δεν μπορεί να ταυτιστεί με κανέναν συγκεκριμένο σκοπό, ειδικά από τη στιγμή που τα αποκαλούμενα Κομμουνιστικά Κράτη έπνιξαν την επαναστατική ελπίδα στο αίμα και τη λάσπη.

Ίσως μ’ αυτόν τον τρόπο πρέπει να καταλάβουμε το σύνθημα του 1968: «Αυτή είναι μόνο η αρχή, ας συνεχίσουμε να αγωνιζόμαστε». Τα ξεκινήματα δεν φτάνουν ποτέ στο τέλος τους, μένουν κάπου στη μέση. Εντούτοις, αυτό σημαίνει επίσης ότι δεν σταματούν ποτέ να ξεκινούν ξανά και ξανά, ακόμη κι αν αυτό σημαίνει πως οι πρωταγωνιστές αλλάζουν. Αυτός είναι ο ρεαλισμός της εξέγερσης, ένας ανεξήγητος ρεαλισμός, το να ζητά κανείς το αδύνατο. Γιατί το δυνατό έχει ήδη αφαιρεθεί από την ίδια τη μέθοδο της εξουσίας: «δεν υπάρχει εναλλακτική».

[1] Το δημοψήφισμα με λαϊκή πρωτοβουλία αποτελεί κεντρικό αίτημα που αναδύθηκε από το κίνημα των Κίτρινων Γιλέκων.

Μετάφραση: **Στέφανος Μπατσής**

Η Εμπειριακή Πολιτική & τα Κίτρινα Γιλέκα ως «Λαός» |

Συνέντευξη με τον Κοινωνιολόγο Μιχάλη Λιανό

Η συνέντευξη δημοσιεύθηκε στο περιοδικό Lundi matin στις 19 Δεκεμβρίου 2018 με τίτλο «UNE POLITIQUE EXPÉRIENTIELLE – LES GILETS JAUNES EN TANT QUE « PEUPLE »

Μετάφραση: Χρήστος Καραγιαννάκης – Μυρτώ Ράις

Με το ξεκίνημα του κινήματος των κίτρινων γιλέκων, ο κοινωνιολόγος Μιχάλης Λιανός βρέθηκε στα Ηλύσια Πεδία προκειμένου να συλλέξει και να μελετήσει τα λεγόμενα μεγάλου αριθμού διαδηλωτών. Στη συνέντευξη αυτή, μας δίνει τα πρώτα αποτελέσματα της έρευνάς του, μια ακατέργαστη για την ώρα ακτινογραφία του τρόπου με τον οποίο τα κίτρινα γιλέκα αντιλαμβάνονται τον εαυτό τους, αναστοχάζονται τη δράση τους και εγγράφονται στην «κοινωνία». Μακριά απ' την αμπελοσοφούσα κοινωνιολογία των τηλεοπτικών στούντιο, ο Μιχάλης Λιανός μας δίνει μία οξυδερκή και πολυεπίπεδη ανάλυση ενός κινήματος που η εξουσία δεν έχει ακόμα καταφέρει να *πιάσει*.

Καλημέρα
Κύριε Λιανέ, μόλις ξεκινήσατε μια έρευνα για το κίνημα των κίτρινων γιλέκων. Μπορείτε
να μας εξηγήσετε τι σας έκανε να ενδιαφερθείτε γι' αυτό, καθώς και ποιο είναι
το ερευνητικό πρωτόκολλο που χρησιμοποιείτε;

Στόχος της έρευνάς μου είναι να παραμείνω εντός της επιστημονικής περιμέτρου των κοινωνικών επιστημών. Τα κύρια ερωτήματα της έρευνας αφορούν τον μετασχηματισμό της συνείδησης όσων συμμετέχουν στο κίνημα και τις συνέπειές του. Έχω ήδη συγκεντρώσει γύρω στις εκατό συνεντεύξεις -ατομικές, συλλογικές ή ομάδων ατόμων σε αλληλεπίδραση- εν μέσω διαδηλώσεων, οι οποίες κάποιες φορές διακόπτονταν από εκπυρσοκροτήσεις και εφόδους της αστυνομίας ή και μερικές

σπάνιες βιαιοπραγίες, καταστροφές ή κλοπές. Η μεθοδολογική στάση είναι η συμμετοχική παρατήρηση που λαμβάνει πολλές αποχρώσεις.

Σκοπός είναι να εστιάσουμε τη σκέψη μας όχι στις φαντασιώσεις μας -συντηρητικές ή επαναστατικές- αλλά στις διαδικασίες συνείδησης και δράσης των πολιτών που ανήκουν σε ανίσχυρα στρώματα και δίνουν μορφή στις αβεβαιότητες, τους φόβους και τους θυμούς τους αλληλεπιδρώντας μεταξύ τους. Πρώτα απ' όλα, τα κίτρινα γιλέκα είναι μια συλλογικότητα που θέλει να κατανοήσει τον εαυτό της ως **«τον λαό»**. Μέχρι σήμερα, το έχουν πετύχει εκπληκτικά, κυρίως μέσα από δύο δρόμους: τη μετατροπή της έντονης ποικιλομορφίας τους σε ενοποιητικό παράγοντα και την άρνηση να εγκαθιδρύσουν μια κεντρική ηγεσία.

Φανταζόμαστε
πως απαιτείται χρόνος για να επεξεργαστείτε κοινωνιολογικά εκατό συνεντεύξεις
αλλά προς στιγμήν έχετε την αίσθηση ότι τα δεδομένα σας επιβεβαιώνουν τις
δημοσιογραφικές αναλύσεις; (Τα κίτρινα γιλέκα ανήκουν στην κατώτερη μεσαία
τάξη, κατοικούν στην περιφέρεια, κινητοποιούνται για τη μείωση των φόρων και
όχι για την αύξηση των μισθών κλπ.)

Επικεντρώθηκα στους διαδηλωτές που ήθελαν και μπορούσαν να έρθουν στο Παρίσι, κυρίως γύρω απ' τα Ηλύσια Πεδία. Το κοινωνικό προφίλ της πλειονότητάς τους είναι σαφές, με την έννοια ότι πρόκειται για πολίτες που ανήκουν στο πρώτο στρώμα των «ενταγμένων». Φυσικά, δεν κατοικούν το εντός των τειχών Παρίσι, ούτε τα βολικά του προάστια. Μέχρι τις 8 Δεκέμβρη, ήταν πιο πιθανό να συναντήσεις κάποιον που ερχόταν απ' τη Σαράντ, την Αρντές, την Αλσατία ή τον Βορά παρά κάποιον που ερχόταν απ' την Ιλ-ντε-Φρανς. Επίσης, παρότι υπάρχει διαφορά ανάμεσα σε αυτόν που παίρνει το επίδομα διαβίωσης και σε εκείνον που κερδίζει γύρω στα 1500€, το εισόδημα δεν είναι η μοναδική αναφορά ως προς την ένταξη. Η παράδοση, το ενδιαφέρον

για τη χώρα, η θέληση για σκληρή δουλειά -με λίγα λόγια, η σαφής ιδιοποίηση ορισμένων αξιών- παίζουν καθοριστικό ρόλο στην αίσθηση νομιμοποίησής τους. Κατά συνέπεια, η μεγαλύτερη διαφορά τους με τους κοινωνικά ομόλογούς τους, οι οποίοι διατηρούν μια πιο συμβατική σχέση με την κομματικοποιημένη πολιτική, είναι ότι αισθάνονται νομιμοποιημένοι να συνάπτουν άμεσες σχέσεις μεταξύ τους και με τη γαλλική κοινωνία. **Χωρίς διαμεσολαβητές και χωρίς ηγέτες.**

Δεν είμαι ακόμα σε θέση να επικυρώσω όλες τις αποχρώσεις αυτής της δόμησης, πάντως η
συρρίκνωση του διαθέσιμου εισοδήματος είναι γι' αυτούς σημάδι φοβερής ταπείνωσης.
Αυτό συμβαίνει προφανώς γιατί δεν είναι οι πλέον διεκδικητικοί σε επίπεδο κομματικοποιημένης
πολιτικής, και ένα μεγάλο μέρος τους κινητοποιείται για πρώτη φορά. Επωμίζονται
την κοινωνικοοικονομική τους συνθήκη και την ανοχή τους των κοινωνικών ανισοτήτων.
Έχουν μάθει να τις αντιμετωπίζουν χωρίς να παραπονιούνται και τώρα πια αυτό είναι
αδύνατον. Είναι βαθιά πηγή αγανάκτησης το να βρίσκονται υποχρεωμένοι να
ζητήσουν κάτι από άλλους, ενώ πάντα έκαναν τα αδύνατα δυνατά για να τα φέρνουν
βόλτα χωρίς να ζητούν τίποτα από κανέναν. Πρέπει να έχει κανείς κοινωνικοποιηθεί
στο εσωτερικό των λαϊκών τάξεων για να κατανοήσει την κεφαλαιώδη σημασία αυτής
της αυτονομίας.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ακόμα και οι κοινωνικές
κατηγορίες με τη μικρότερη αντιπροσώπευση, για παράδειγμα οι φοιτητές/ριες ή τα
πιο ευκατάστατα άτομα, τοποθετούνται ευρέως υπέρ του ίδιου υπόβαθρου σεβασμού
και αξιοπρέπειας αναφερόμενοι σε γνωστούς του οικογενειακού ή

φιλικού τους κύκλου.

Υπάρχει επίσης και μια μικρή μερίδα νέων που κατοικούν στα λαϊκά προάστια του Παρισιού και που συνήθως ανήκουν σε φυλετικές μειονότητες. Η οργή τους είναι συνήθως διαφορετική, κατευθύνεται ιδιαίτερα ενάντια στην αστυνομία, της οποίας θέλουν να αμφισβητήσουν τη χωροταξική και συμβολική επιβολή. Φυσικά, η νοσταλγία μιας ήρεμης και αξιοπρεπούς ζωής δεν είναι τόσο πρόδηλη σε αυτούς. Το να πάρουν εκδίκηση από την κοινωνική τάξη πραγμάτων είναι πιο πρόδηλο, εκδίκηση στην οποία δεν χρειάζεται να δώσουν ιδεολογική μορφή, αφού καταλαβαίνονται μεταξύ τους και κρατούν τις αποστάσεις τους από τις αλληλεπιδράσεις με τα κίτρινα γιλέκα αυτά καθ' εαυτά.

Και υπάρχουν και κάποιοι ελάχιστοι πιστοί της επανάστασης και της εξέγερσης, που έχουν σαστίσει μπροστά σε μια ισχυρή κοινωνικοπολιτική αμφισβήτηση που δεν τους έχει ανάγκη και ουσιαστικά αγνοεί την ύπαρξή τους.

Τι λέτε για τις «διεκδικήσεις» τους και την ιδεολογική τους εγγραφή στις κυρίαρχες πολιτικές κατηγορίες;

Το γεγονός ότι δεν αισθάνονται ιδιαίτερα κοντά στο κομματικοποιημένο πολιτικό σύστημα ερμηνεύεται συχνά ως απολίτικη στάση, ακόμα κι απ' τους ίδιους. Βέβαια, ο όρος τους έχει εσφαλμένα αποδοθεί απ' τους επαγγελματίες πολιτικούς και τα μίντια, κι εκείνοι τον υιοθέτησαν. Η στάση τους δεν έχει τίποτα το απολιτικό, έστω κι αν πολλοί από αυτούς διεκδικούν ευθέως το ότι «δεν κάνουν πολιτική». Διότι, έχουν μια πραγματικά συστημική και βαθιά πολιτικοποιημένη πρόσληψη των πολιτικών θεσμών, κυρίως θεωρώντας ότι δεν χαίρουν νομιμοποίησης, όχι από φασιστική σκοπιά αλλά από την σκοπιά της εμπειρικής απόστασης.

Είναι σημεία που εκφράστηκαν με ασύλληπτη λεπτότητα υπό την ηχώ των χειροβομβίδων κρότου-λάμψης και μες στην ομίχλη των

δακρυγόνων, στην οποία δεν είναι συνηθισμένοι/ες. Η άποψή τους είναι συνήθως ότι οι «ελίτ» είναι «εκτός εδάφους» οπότε δεν μπορούν να αντιληφθούν μια εμπειρία στην οποία δεν έχουν πλέον πρόσβαση. Σε μια λόγια και παράδοξη γλώσσα, θα λέγαμε ότι η κατανόηση της ακατανοησίας της οποίας οι ίδιοι είναι το αντικείμενο είναι οξύτατη. Αυτό ανακαλύπτεις ψάχνοντας στο βάθος των κλασικών φράσεων όπως ο Μακρόν/τα πολιτικά κόμματα/οι ελίτ/οι βουλευτές κλπ. «μας κοροϊδεύουν».

Ταυτόχρονα, στην πλειονότητά τους δεν ήθελαν, στην αρχή του κινήματος, να κυβερνήσουν τη χώρα, ήθελαν να κυβερνούνται σωστά διατηρώντας μια «κανονική» ζωή, ικανή να συντηρήσει μια κοινωνική ταυτότητα που τους φαίνεται αρμόζουσα. «Αγοραστική δύναμη» σημαίνει ζω από τη δουλειά μου χωρίς να χρειάζεται να στερούμαι τη θέρμανση, πηγαίνοντας στο σινεμά με τα παιδιά μου μια φορά το μήνα και μετά σ' ένα φτηνό εστιατόριο, χωρίς να χρεώνομαι και να βάζω σε κίνδυνο το σπίτι ή το μαγαζί μου. Ωστόσο, εξελίχθηκαν μέσα σε αυτόν τον μήνα κινητοποιήσεων και σκέφτονται όλο και περισσότερο ότι είναι αδύνατον να κάνουν κατανοητή την κατάστασή τους σε όσους βρίσκονται σε μια άλλη κατάσταση, πράγμα που ενισχύει τους «αντικειμενικούς» δεσμούς μεταξύ τους.

Η αμοιβαία κατανόηση της κοινωνικοοικονομικής τους συνθήκης αρκεί, δεν έχουν ανάγκη να την αναπαραστήσουν μέσα από ένα δίπολο Αριστεράς-Δεξιάς για να την μοιραστούν. Γι' αυτό και δεν συγκινούνται από τον εσπευσμένα εμπαθή λόγο των πολιτικών. θα λέγαμε ότι πρόκειται για ένα κίνημα με εκ των πραγμάτων θέση.

> *Αυτό που διαφαίνεται στα λόγια τους ολοένα και περισσότερο είναι η αναζήτηση της άμεσης δημοκρατίας χωρίς προκαθορισμένες θέσεις και χωρίς ηγέτες. Ακούγεται με διάφορους τρόπους ότι το σύστημα αυτό από την εποχή της Γαλλικής Επανάστασης «έχει δώσει το καλύτερο που μπορούσε και τώρα δίνει το χειρότερο». «Είναι σάπιο, πρέπει να το αλλάξουμε».*

Αυτό ακριβώς επιτρέπει την συνύπαρξη ανθρώπων που διεκδικούν την παροχή αλληλεγγύης καταρχήν στους Γάλλους κι έπειτα στους μετανάστες, με ανθρώπους που πριν την έναρξη του κινήματος, θεωρούσαν τους πρώτους φασίστες. Συζητώντας τώρα από μία θέση και μία εμπειρία τις οποίες μοιράζονται, αρχίζουν να πιστεύουν ότι μπορούν όχι να ξεπεράσουν αλλά να διατηρήσουν τις διαφωνίες τους βαδίζοντας παράλληλα. Με άλλα λόγια, αντιλαμβάνονται το έλλειμα μιας εξουσίας που επιβάλλει μια «συνεκτική» εκδοχή της πραγματικότητας. Η απουσία συνοχής τους προκαλεί λιγότερο φόβο απ' ότι η αδικία και η ξύλινη γλώσσα.

Από καθαρά εμπειρική σκοπιά, θα λέγαμε ότι αρχικό συνδετικό στοιχείο των κίτρινων γιλέκων είναι οι κοινές τους πρακτικές. Καταρχήν, το μπλοκάρισμα των δρόμων, των εμπορικών κέντρων, των λίγο ή πολύ νευραλγικών σημείων κυκλοφορίας του κεφαλαίου ή των εμπορευμάτων, και αμέσως μετά, οι συγκρούσεις με την αστυνομία στα σημεία των μπλόκων και οι σαββατιάτικες ταραχές στα κέντρα των πόλεων. Ένα ολόκληρο λεξιλόγιο της κλασικής Αριστεράς μοιάζει να κλονίζεται, η «γενική απεργία» δεν φαίνεται να ενδιαφέρει κανέναν, ο διαχωρισμός μεταξύ πασιφισμού και βίας διαρρηγνύεται σε κάθε στιγμή έντασης και κανείς δεν φαίνεται να θέλει να μπει σε κάποιο κόμμα που θα εκπροσωπούσε τα συμφέροντά του. Υπάρχει, ωστόσο, μεγάλη συνοχή στους στόχους των κίτρινων γιλέκων, η οποία αντικατοπτρίζεται στις πραγματικές δυσχέρειες που έχουν προκληθεί στην οικονομία, χωρίς μάλιστα να χρειαστούν προκαταρκτικές διαβουλεύσεις, και στην επιθυμία της πολιτικής εξουσίας να γίνει πάση θυσία διάλογος ενώ παράλληλα καταστέλλει με τρόπο πρωτόγνωρο. Πώς τα κίτρινα γιλέκα που συμμετείχαν στην έρευνά σας αναστοχάζονται και αναπαριστούν τις πρακτικές τους;

Δεν καταλήγουμε στην κριτική της οικονομίας μόνο μέσα από μια πολιτική ιδεολογία με εκπροσώπηση στη δημόσια σφαίρα. Καταλήγουμε -κι αυτός είναι ο δρόμος των κίτρινων γιλέκων- μέσα από την ασυμφωνία μεταξύ πρόσληψης και πρακτικής της ελεύθερης αγοράς. Θα παρατηρήσατε ότι ζητούν

«οι μεγάλοι να
πληρώνουν πολλά και οι μικροί λίγα». Πίσω απ’ αυτή τη φράση βρίσκεται μια
πολανιστική θέαση της οικονομίας, σύμφωνα με την οποία το οικονομικό παιχνίδι
πρέπει να υπηρετεί μια αξιοπρεπή κοινωνική ζωή, της οποίας είναι αναπόσπαστο
μέρος. Η μεγάλη συσσώρευση πλούτου δεν τους ενοχλεί, υπό τον όρο να είναι
αρκετά λειτουργική στο κοινωνικό πεδίο. Αντίθετα, αν στόχος της είναι να
ελέγχει την κοινωνία, ως εξουσία δηλαδή, θεωρούν ότι είναι νοσηρή και πολιτικά
επιβλαβής.

Πάραυτα, οι «μεγάλοι» είναι ανύπαρκτοι στο πεδίο. Δεν μπορείς να μιλήσεις με τους μετόχους των πολυεθνικών. Μπορείς όμως να μιλήσεις με τους όμοιούς σου και να επιβραδύνεις το οικονομικό παιχνίδι έως ότου να χτυπηθεί η ομαλή λειτουργία της αγοράς. Εδώ, είναι σημαντικό ότι τα κίτρινα γιλέκα θεωρούν τον εαυτό τους καρδιά της γαλλικής κοινωνίας.

Έχουν συνείδηση πως χωρίς αυτούς τίποτα δεν μπορεί να λειτουργήσει, πράγμα που τους κάνει να αντιληφθούν ότι δεν πρέπει να σταματήσουν τη δουλειά και να υποστούν τις συνέπειες -όπως συμβαίνει σε μια απεργία- αλλά να εμποδίσουν αυτό που καθιστά δυνατή τη συγκέντρωση εξουσίας και πλούτου από «τις ελίτ» και «τους πλούσιους», ο αποτελεσματικός δηλαδή συντονισμός όλων των υπόλοιπων. Ανακάλυψαν ότι εμποδίζοντας ο ένας τον άλλον στον οικονομικό του ρόλο, επιδεικνύουν τη δύναμη και τη νομιμότητά τους! Είναι ένας αναστοχασμός που προκύπτει απ’ την αλληλεπίδρασή τους και που, ακόμα μια φορά, δεν έχει ανάγκη από κάποιο συγκεκριμένο κέντρο που θα μετατρέψει τους συμμετέχοντες στο κίνημα σε εκτελεστικά όργανα.

Ορίστε πώς καταλήγουμε στα αστικά κέντρα των πόλεων και πιο συγκεκριμένα στα Ηλύσια Πεδία, το συμβολικό σημείο στέψης των

νικητών: στρατιωτικών, πολιτικών, οικονομικών, αθλητικών, διεθνών καταναλωτών…

Αντίθετα από μια αριστερή λογική που διεκδικεί την απόστασή της από τα ισχυρά στρώματα, υπάρχει εδώ η δήλωση ότι τα στρώματα αυτά υπάρχουν επειδή «ο λαός» επιτρέπει το ανταγωνιστικό παιχνίδι που τους διατηρεί στην προνομιούχα τους θέση. Όταν τα κίτρινα γιλέκα λένε ότι «έδωσαν στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας τα κλειδιά της χώρας», δεν τοποθετούνται ως προς την πάλη των τάξεων αλλά ως προς ένα συσχετισμό λειτουργικού εντάλματος: λογικά προνόμια έναντι καλής διακυβέρνησης. Είναι ξεκάθαρο στα λόγια τους ότι προσφέρουν στις ελίτ την εξουσία έναντι μιας «κανονικής» ζωής, δηλαδή αξιοπρεπούς, δίκαιης, σεβαστής. θα είναι πολύ ενδιαφέρουσα η εμβάθυνση της ανάλυσης του συγκεκριμένου πολιτικού συσχετισμού.

**Πολλά ειπώθηκαν για το μίσος
που τρέφουν για τους «επιδοματίες». Πρόκειται για απόρριψη των αστικών
περιφερειών, ή και περιφρόνηση προς ένα ολόκληρο κομμάτι της γαλλικής
κοινωνίας;**

Μία πρώτη ανάγνωση των δεδομένων μου συνηγορεί εδώ την αθώωση. Η σχέση τους με την εργασία είναι πρωτίστως μια σχέση διατήρησης της αυτονομίας τους και τροφοδότησης μιας κατάλληλης, και δη περήφανης, κοινωνικής ταυτότητας. Όταν σου λένε «Εγώ, κύριε, δουλεύω, δεν είμαστε επιδοματίες, μπεκρούλιακες, ναρκομανείς, μηδενικά, όπως θέλουν να μας παρουσιάσουν», αναπτύσσουν τη σκέψη τους στα πλαίσια μιας πολύ ξεκάθαρης τοποθέτησης, με τα παρακάτω σημεία κορύφωσης. Πρώτον, πρέπει να κάνεις τα πάντα για να μην εξαρτάσαι από τη βοήθεια των άλλων, της κοινωνίας, του κράτους…

Πρόκειται για το κεντρικό πιστεύω όσων θεωρούν ότι δικαιούσαι να μην παραγκωνίζεσαι, δεδομένου ότι το να μην μπορείς να συμμετέχεις με τις δικές σου δυνάμεις σε μία ανταγωνιστική κοινωνία αποτελεί εκ των πραγμάτων παραγκωνισμό. Τα κίτρινα

γιλέκα απορρίπτουν, επομένως, με τρόπο κατηγορηματικό τη στάση του αποκλεισμένου, του θύματος, εκείνου που είναι αντικείμενο εκμετάλλευσης, που χάνει.

Έπειτα, αυτό που τους αποδίδει την κοινωνική τους ταυτότητα, είναι η σχέση με την εργασία ως αποκλειστική πηγή εισοδήματος -οι άνθρωποι αυτοί δεν έχουν εισόδημα από ακίνητη περιουσία. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να είσαι έτοιμος να δουλέψεις σκληρά, έστω και για να ανταπεξέρχεσαι απλώς στα απαραίτητα και να τροφοδοτείς την κοινωνική ταυτότητα της αυτονομίας. Τρίτον, επειδή στην πλειονότητά τους δεν έχουν γνωρίσει ρατσιστικές διακρίσεις, δεν βλέπουν το σύστημα ως φορέα αποκλεισμού. Το κεντρικό αξίωμα της κοινωνικοποίησης τους είναι ότι όλοι πρέπει να μπορούν να τα καταφέρουν αν πραγματικά το θέλουν. Έως τη στιγμή που γεννήθηκε το κίνημά τους, αρνούνταν να αποδεχτούν ότι η κατάστασή σου μπορεί και να μην σου επιτρέπει να παλέψεις, ότι δομικά δεν υπάρχει θέση για σένα.

Αυτό είναι που τους απομακρύνει από τις δύο άλλες κατηγορίες: από τα στρώματα τα οποία έχουν σαφή συνείδηση του ότι οι διακρίσεις που υφίστανται εμποδίζουν την κοινωνική τους αυτονομία, και από τα τμήματα των λαϊκών και μικροαστικών στρωμάτων τα οποία ανέπτυξαν μια κριτική πολιτική ιδεολογία λίγο ή πολύ προσανατολισμένη στην πάλη των τάξεων. Οι δύο αυτοί πληθυσμοί έχουν δομήσει τρόπους που εξουδετερώνουν το στίγμα του «επιδοματία». Αντίθετα, τα αμέσως κατώτερα στρώματα διατηρούν πάση θυσία το υπόβαθρο της κοινωνικής τους επάρκειας, του ότι δηλαδή το «σύστημα» δεν μπορεί να τους υποβαθμίζει καθιστώντας τους «εξαρτώμενους».

Να λοιπόν γιατί τα κίτρινα γιλέκα επιμένουν τόσο σε αυτό το σημείο. Δεν πρόκειται για ηθελημένη άρνηση αλληλεγγύης, αλλά για αντανακλαστικό κοινωνικής άμυνας. Εξάλλου, η αλληλέγγυα οργάνωση τους μέσα από πολιτικές, εθνικές, διεμφυλικές και ηλικιακές συνισταμένες αποδεικνύει ότι το πρόβλημα δεν έγκειται στην ικανότητά τους για ένα αμοιβαίο δούναι και λαβείν. Τα μπλόκα, σε όλη τη Γαλλία, δεν λειτουργούν από μόνα τους. Ο καθένας συμμετέχει ανάλογα με τις ικανότητες του και

σύμφωνα με τις ανάγκες του, αν αυτό σας θυμίζει κάτι.

Τώρα λοιπόν βρίσκονται αντιμέτωποι με την τρομερή συνειδητοποίηση ότι μπορεί να έχεις κάνει τα πάντα, να έχεις προσπαθήσει τα πάντα μέσα από τη δουλειά, και να μην τα φέρνεις πια βόλτα. Εδώ βγάζει νόημα η ακατανόητη για πολλούς παρατηρητές στάση, η οποία συνοψίζεται στην επωδό «**δεν θέλουμε περισσότερα λεφτά, θέλουμε λιγότερους φόρους**». Αυτό που λένε είναι ότι οι ίδιοι δεν είναι ελλειμματικοί, καταφέρνουν να κερδίζουν αρκετά ώστε να μην έχουν ανάγκη τα επιδόματα. Το έλλειμμα είναι από την πλευρά των ελίτ και της φορολογικής τους πολιτικής που επίπλαστα μεταμορφώνει απόλυτα κατάλληλους πολίτες σε ανθρώπους που χρειάζονται βοήθεια.

Έχουμε την εντύπωση ότι τα
κίτρινα γιλέκα ήρθαν από το πουθενά, ότι δεν έχουν καμία πολιτική ιστορία,
καμία ιδεολογική κληρονομιά, πράγμα που αντικειμενικά μοιάζει αδύνατο. Τι είναι
αυτό που μας διαφεύγει από το ιδεολογικό τους αρχιτεκτόνημα και που τους κάνει
τόσο απροσδιόριστους ως κίνημα;

Αρκετές πλευρές που αυτή τη στιγμή προσπαθώ να καταλάβω
σ’ ένα πρώτο επίπεδο. Για παράδειγμα, είτε ως τώρα ήταν δεξιοί, αριστεροί ή
απολιτικοί, συστηματικά αναφέρονται στους προγόνους, στους απογόνους, στους
φίλους και τους γνωστούς τους. Ο λόγος τους είναι διάσπαρτος από παρατηρήσεις
σε σχέση με την αξιολύπητη κατάσταση των γονιών τους, τη δική τους αδυναμία να
ανταπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους απέναντι στις γενιές που προηγούνται ή
έπονται, και την αγωνία για το ότι δεν μπορούν πια να προφυλάξουν τα παιδιά
τους από το ενδεχόμενο εξάρτησης, αβεβαιότητας, παραγκωνισμού. Μιλούν για τους

φίλους και τις φίλες τους που έχουν αρρώστους ή ανάπηρους γονείς, συνταξιούχους
με εισόδημα κάτω από τα όρια της αξιοπρεπούς διαβίωσης. Οι πιο ευκατάστατοι
αναφέρονται σχεδόν πάντα σε συγκεκριμένα παραδείγματα του οικογενειακού ή
φιλικού τους περιβάλλοντος.

Η επιμονή αυτή είναι πολύ ιδιαίτερη, και μου φαίνεται ότι
αντιπροσωπεύει μία κριτική πολιτική ανάλυση που έχει το καλούπι του ατομικού.
Δεν επιδιώκουν την ανατροπή της σημερινής κοινωνίας στο σύνολό της, θέλουν
αντίθετα να αποδείξουν ότι μπορεί εύκολα να κατευθυνθεί σε δίκαιες και
ορθολογικές λύσεις. Αρκεί να πάψουμε να αγνοούμε όσους επιζητούν να ζήσουν
αξιοπρεπώς από την εργασία τους. Κατά συνέπεια, το πρόβλημα δεν είναι το
κοινωνικοοικονομικό σύστημα, το οποίο θεωρούν ελαστικό, το πρόβλημα είναι το
πολιτικό σύστημα!

Θα μπορούσαμε να κάνουμε λόγο για μια πολιτική ιδεολογία
την οποία θα ονόμαζα «εμπειριακή». Η πληθώρα ατομικών εμπειριών φέρνει στην επιφάνεια
-με τη βοήθεια του ίντερνετ- μια πολιτική ιδεολογία νευρωνικής αρχιτεκτονικής, όπου τα άτομα μπορούν να προσαρμόσουν
τη συνεισφορά τους, χωρίς να εμποδίζεται η ανάδυση μιας συλλογικής δομής που
όλοι/ες αναγνωρίζουν ως κοινή δημιουργία. Αν η έρευνά μου το επιβεβαιώσει, θα
χαρώ πολύ να εισηγηθώ ότι η αυθόρμητη άμεση δημοκρατία κάνει τα πρώτα της
βήματα σ’ ένα ξέσπασμα πολιτικής ωριμότητας, που το χαρακτηρίζει η ηρεμία και η
εμπιστοσύνη.

Τι σημαίνει για εσάς ο όρος «εμπειριακή πολιτική»;

Έχω παρακολουθήσει, στο πεδίο ή μέσα από ερευνητικές εργασίες, αρκετά κινήματα, κυρίως «το κίνημα των πλατειών» στην Ελλάδα. Η διασύνδεση μεταξύ κοινής λαϊκής εμπειρίας και πολιτικής ιδεολογικοποίησης δεν επιτελούνταν. Η «συστημική» κατανόηση, για την οποία διαβεβαίωναν στρατευμένοι και διανοητές, δεν συγχωνευόταν με την ανάλυση των καθημερινών απτών προβλημάτων. Ήταν λυπηρό να παρατηρείς ένα κομμάτι του Συντάγματος να ασχολείται αιωνίως με τα ιδεολογικά προαπαιτούμενα του νέου κοινωνικοπολιτικού κόσμου, και ένα άλλο να επικεντρώνεται στους πλειστηριασμούς που είχαν ξεκινήσει οι τράπεζες ενάντια σε πολίτες και χρεωμένες επιχειρήσεις, ένα άλλο στις διακρίσεις που υφίστανται διάφορες κοινωνικές κατηγορίες, κοκ.

Οι συμμετέχοντες ήταν υπερβολικά κολλημένοι στα προβλήματά τους, αν μπορεί να μου επιτραπεί η ασεβής αυτή παρατήρηση, γιατί βίωναν τα συγκεκριμένα προβλήματα σαν ξαφνικές αλλαγές που δεν αποτελούσαν στοιχείο της «κανονικής» τους συνθήκης. Απέδιδαν λοιπόν την ανωμαλία αυτή στις παρεκτροπές της επαγγελματικής πολιτικής τάξης, επιζητώντας την επιστροφή στην προηγούμενη συνθήκη. Όσοι και όσες για καιρό είχαν ζήσει δυσκολίες και «η κρίση» δεν είχε αλλάξει τη δική τους συνθήκη, δεν εισακούονταν καθόλου μέσα στο κίνημα και συνήθως δεν συνέπασχαν με τον πόνο της τάξης εκείνης που είχε μόλις καθαιρεθεί και που πάση θυσία ήθελε να είναι από πάνω και να συνεχίσει να τους αγνοεί.

Αντίθετα, με τα κίτρινα γιλέκα, βλέπουμε την ιδιοποίηση αυτής της μακρόχρονης «κανονικής» συνθήκης η οποία φθείρει και σιγά-σιγά χειροτερεύει, ακόμα και σε διαγενεακό επίπεδο. Δεν πρόκειται για μία αναγνωρίσιμη πτώση, αλλά για μία αναλλοίωτη συνθήκη του Εγώ. Εδώ βρίσκεται και το νόημα κάποιου που είναι 25 χρονών και σου λέει ότι ήταν καλύτερα την εποχή

του φράγκου γιατί μπορούσαμε να αγοράσουμε «δύο φορές περισσότερα πράγματα από
ότι με το ευρώ» ή σου μιλάει για το δημοψήφισμα για τη συνθήκη του Μάαστριχτ
όπου δεν είχε καν γεννηθεί. Όλα αυτά ανήκουν σε ένα μακρό συνεχές, η ουσία του
οποίου είναι «δουλεύω και δεν ενοχλώ κανέναν». Θέλουν λοιπόν να δείξουν την
κατάστασή τους, τον πόνο τους, τη δυσκολία τους, αυτό το οποίο στερούνταν μέσα
στην επιθυμία τους να τα καταφέρουν. Να λοιπόν πώς ένα κίτρινο γιλέκο πίσω από
ένα παρμπρίζ μεταδίδει χρόνια ολόκληρα κοινής εμπειρίας που ως σήμερα δεν είχε
κοινοποιηθεί. Σε μεγαλύτερη κλίμακα, είναι η συνθήκη της ομάδας αλληλοβοήθειας
που σε καθησυχάζει ότι δεν είσαι παράταιρος και ότι δεν είσαι υποχρεωμένος να
σιωπάς διακριτικά προκειμένου να διατηρήσεις τον αυτοσεβασμό σου.

Η πολιτικοποίηση έρχεται στο πλαίσιο αυτής της κοινής πηγής εμπειρίας, χωρίς διανοητικοποίηση ή ιδεολογική διαμεσολάβηση.

Δεν χρειάζεται να αποφασίσεις αν ο κόσμος είναι δίκαιος ή άδικος, αν η ελεύθερη αγορά είναι κάτι καλό, αν το λάθος είναι του τάδε πολιτικού κόμματος, αν η Ευρώπη μπορεί ή όχι να υποδεχθεί περισσότερους μετανάστες, αν πρέπει να εθνικοποιηθούν οι μεγάλες εταιρείες… εν ολίγοις το να «είσαι μέσα στα σκατά» γεννά στο εσωτερικό του κινήματος μία πολιτική συνείδηση που διαχέεται από την αφετηρία της κοινής εμπειρίας και επιστρέφει σε αυτήν. Οι δεσμοί δεν χρειάζεται να χτιστούν ή να συντηρηθούν ιδεολογικά κυνηγώντας τις ασυνέχειες. Οι δεσμοί είναι εκεί από την αρχή και θα είναι εκεί και στο τέλος, έστω κι αν υπάρχει εναντίωση στις προτάσεις των ομοιών τους.

Βέβαια αυτό ισχύει και σε μία οικογένεια ή σε μία παρέα φίλων, πριν το ίντερνετ όμως κάτι τέτοιο ήταν αδύνατο. Δεν μπορούσες να κοινοποιήσεις ευθέως την κατάστασή σου σε αγνώστους/ες, και μάλιστα σε εκατομμύρια αγνώστους/ες. Η δυνατότητα αυτή μας οδήγησε στη συνειδητοποίηση ότι το μοίρασμα της εμπειρίας σε μεγάλη κλίμακα είναι εκ των πραγμάτων φαινόμενο πολιτικό και ισχυρή διεκδίκηση αλλαγής. Η εμπειρία έγινε το συνδετικό υλικό, η ιδεολογική αντιπαράθεση δεν είναι παρά ένα εργαλείο.

Τελικά, τι πιστεύετε για τη δυναμική του κινήματος; Οι μιντιακοί σχολιαστές δεν διακρίνουν καμία άλλη προοπτική πέρα από το ξεφούσκωμα ή τον σχηματισμό μιας συνήθους μορφής πολιτικής δύναμης. Υπάρχουν κι άλλες δυνατότητες που θα μπορούσαν να διαφυλάξουν τον ιδιαίτερο χαρακτήρα των κίτρινων γιλέκων;

Το νόημα της εξέλιξης είναι ακριβώς ότι δεν είναι προβλέψιμη. Αν αυτές οι καθησυχαστικές για τις εδραιωμένες εξουσίες πιθανότητες είναι αληθινές, δεν αποκλείεται να γίνει το κίνημα μόνιμος πόρος της πολιτικής ζωής και να επανεμφανίζεται κατά καιρούς ανάλογα με τη συγκυρία. Δύο παράγοντες είναι κεφαλαιώδους σημασίας. Πρώτον, η σχέση με τη βία και την αστυνομική καταστολή. Τα κίτρινα γιλέκα πρέπει να βρουν τρόπους να αποφύγουν τόσο την οριοθέτησή τους από την αστυνομία όσο και την αντιπαράθεσή τους με αυτήν. Το ζητούμενο δηλαδή είναι να την καταστήσουν ασύνδετη και αναποτελεσματική. Έχουν ήδη απόλυτη συνείδηση του ότι απορρίπτουν τη βία, έστω και αν αναγνωρίζουν -με λύπη- ότι οι θεσμοί δεν αντιδρούν παρά μόνο στις συγκρούσεις. Είναι λοιπόν πιθανό άλλες ομάδες να υπηρετήσουν αυθόρμητα τη διατήρηση της εντυπωσιακής άσκησης πίεσης, ενώ τα κίτρινα γιλέκα ισχυροποιούνται ως διαρκές

δίκτυο επιρροής που διαπερνά τη γαλλική κοινωνία.

Ο δεύτερος παράγοντας είναι η αποφυγή σχηματισμού εκπροσώπησης και ηγεσίας. Θα ήταν προφανώς μια τραγική αφομοίωση που δεν θα επέφερε παρά περιθωριακές διευθετήσεις στο πολιτικό μας σύστημα, απονεκρώνοντας γοργά όλες τις δυναμικές του κινήματος για ολόκληρη την Ευρώπη, ή και πέρα από αυτήν.

Τέτοια είναι σίγουρα η βαθύτερη και σχεδόν απροκάλυπτη επιθυμία των θεσμικών εδραιωμένων οργάνων: να δουν τα κίτρινα γιλέκα να «ωριμάζουν», μπαίνοντας στους αθόρυβους διαδρόμους των υπουργείων και τα τραπέζια των συνδικαλιστικών διαπραγματεύσεων. Θα παρατηρήσατε ότι το κίνημα αρνήθηκε να μην μεταδίδονται απευθείας στο ίντερνετ όλες οι επαφές με την εξουσία, πράγμα που δείχνει την βαθιά πολιτική του ωριμότητα. Η ύψιστη μορφή δικαιοσύνης είναι η απόλυτη δημοσιότητα, η μόνη ικανή να εμποδίσει την οριοθέτηση των διακυβεύσεων από συγκεκριμένους χώρους. Αν τα κίτρινα γιλέκα καταφέρουν να κρατήσουν τη σωστή απόσταση από τις εδραιωμένες εξουσίες παραμένοντας ορατά από καιρό εις καιρό, το κίνημά τους θα έχει μεγάλες πολιτικές συνεισφορές.

Σε κάθε περίπτωση, εκείνο το οποίο έχει συντελεστεί ήδη από τα κίτρινα γιλέκα θα αφήσει ανεξίτηλο ίχνος στον πολιτικό μετασχηματισμό των μετά-βιομηχανικών κοινωνιών.

Ο **Μιχάλης Λιανός** είναι καθηγητής στο πανεπιστήμιο της Ρουέν και διευθυντής του περιοδικού *«European societies»* της Ευρωπαϊκής Κοινωνιολογικής Εταιρείας. Είναι ο συγγραφέας του βιβλίου *«Le nouveau contrôle social – Toile institutionnelle, normativité et lien social»*.

Ο Αντόνιο Νέγκρι για τη Γαλλική Εξέγερση

Του Αντόνιο Νέγκρι

Ας σκεφτούμε σχετικά με αυτό που συνέβη τις τελευταίες τρεις εβδομάδες στη Γαλλία. Μπορεί να ονομαστεί εξέγερση;

Εξαρτάται από το πώς εννοείται η λέξη εξέγερση – βέβαια, όπως και να εννοείται, κάτι τέτοιο συνέβη. Και μάλλον συνεχίζει. Και δεν το δείχνουν τόσο οι βιαιότατες συγκρούσεις που πραγματοποιούνται εδώ και δύο εβδομάδες στην παρισινή μητρόπολη. Δεν είναι τα οδοφράγματα, οι φωτιές στα αυτοκίνητα του παρισινού κέντρου που το αποδεικνύουν, κι ούτε επίσης οι jacqueries[1] εδώ κι εκεί στη Γαλλία και τα μπλόκα στους δρόμους, που εξαπλώνονται παντού. Το δείχνουν εκείνα τα δύο τρίτα των Γάλλων που επιδοκιμάζουν το γενικό κίνημα που προκάλεσε η αύξηση της τιμής των καυσίμων. Κι αυτή η επιδοκιμασία πηγαίνει πολύ πέρα από την ενδεχόμενη καταδίκη των ταραχών που συνέβησαν. Ενδιαφέρουσες σχετικά με αυτό είναι οι ενδείξεις ανυπακοής στη συμπεριφορά των πυροσβεστών και των αστυνομικών σωμάτων.

Σίγουρα αυτή τη στιγμή στη Γαλλία υπάρχει ένα πλήθος το οποίο εξεγείρεται βίαια ενάντια στη νέα αθλιότητα που προκαλούν οι νεοφιλελεύθερες μεταρρυθμίσεις. Ένα πλήθος το οποίο διαμαρτύρεται για την υποβάθμιση της εργασιακής δύναμης στην επισφαλή εργασία και για τον περιορισμό της κοινωνικής ζωής μέσα στην ανεπάρκεια των δημόσιων κοινωνικών υπηρεσιών, για την απαράδεκτη φορολόγηση κάθε υπηρεσίας κοινωνικής πρόνοιας, για τις γιγάντιες περικοπές στη χρηματοδότηση των δημοτικών αρχών και τώρα, ακόμη περισσότερο, για τα αποτελέσματα (που αρχίζουν να γίνονται ορατά) του Loi Travail[2], κι ανησυχεί για τις επερχόμενες επιθέσεις στο καθεστώς της σύνταξης και τη χρηματοδότηση της εθνικής εκπαίδευσης (πανεπιστήμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση).

Υπάρχει, λοιπόν, στη Γαλλία, κάτι που εξεγείρεται βίαια ενάντια στην αθλιότητα και το οποίο συνοδεύεται από το σύνθημα "*Macron, démission!**[3]***" – μια επίθεση δηλαδή στις επιλογές του τραπεζίτη Μακρόν υπέρ των κυρίαρχων τάξεων. Τα αντικείμενα της εξέγερσης είναι ο Μακρόν και οι φόροι. Δεν είναι ένα παραδοσιακό κοινωνικό κίνημα εκείνο που δημιουργήθηκε γύρω από αυτά τα αιτήματα – δεν είναι κάτι τέτοιο τουλάχιστον στη μορφή που είχε στον εικοστό αιώνα, όπου ένα κίνημα παρουσιάζει στόχους, τους οποίους οι θεσμοί του Κράτους αποδέχονται ή αρνούνται αφού διαμεσολαβηθούν από ενδιάμεσα κοινωνικά σώματα.

Αυτό είναι ένα κίνημα του πλήθους το οποίο δεν θέλει διαμεσολαβήσεις και αποτελεί έκφραση της τεράστιας συσσωρευμένης κοινωνικής ανέχειας.

Υπάρχει κάτι που χτυπάει στο μάτι σε αυτό το κίνημα και το διαφοροποιεί από τους πιο σκληρούς αγώνες που γνώρισε η Γαλλία τα τελευταία χρόνια, παραδείγματος χάρη από τον αγώνα του 2005 στα banlieus[4]. Εκείνος ήταν ένας αγώνας που είχε το σημάδι μιας απελευθέρωσης, αυτός του 2018 έχει ένα απελπισμένο πρόσωπο.

Κι ας μη μιλήσουμε για το '68. Το '68 το φοιτητικό κίνημα βασιζόταν σε ένα continuum εργατικών αγώνων. Το '68 δέκα εκατομμύρια εργάτες βρίσκονται σε απεργία, μια χιονοθύελλα που λαμβάνει χώρα στην αιχμή της μεταπολεμικής ανάπτυξης και ανασυγκρότησης. Εδώ, σήμερα, η κατάσταση είναι κλειστή. Σε εμένα, έναν μικρό ερμηνευτή μεγάλων κινημάτων, θυμίζει περισσότερο την εξέγερση στις φυλακές παρά τη χαρά του σαμποτάζ του εργάτη-μάζα. Εν πάση περιπτώσει, πρόκειται περί ενός κινήματος τεχνητού, αντιφατικού, με χωρικές, γενεαλογικές, ταξικές διαφορετικότητες κι ό,τι άλλο μπορεί κανείς να φανταστεί. Αυτό που το ενώνει είναι η άρνηση της διαπραγμάτευσης, της συμμετοχής στις υπάρχουσες πολιτικές δομές. Αναμφίβολα είναι μια εξέγερση και προς στιγμήν δεν μπορεί να προβλεφθεί η εξέλιξή της.

Αυτό το κίνημα έχει μπροστά του μια κυβέρνηση που δεν θέλει να

υποχωρήσει, που δεν μπορεί να υποχωρήσει. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο Μακρόν κινείται σε μια κλειστή κατάσταση. Έναντι μιας οικονομικής κρίσης την οποία δεν καταφέρνει να σταματήσει πόνταρε σε μια ευρωπαϊκή ηγεμονική συμμαχία με τη Μέρκελ, πάνω σε μια «δικέφαλη» διεύθυνση της διαδικασίας της ευρωπαϊκής ενοποίησης, σκοπεύοντας να ξεφορτώσει σε αυτή τη συμμαχία τα κόστη μιας αναδόμησης και μιας οριστικής γαλλικής εξόδου από την οικονομική «μειονεξία» – δύσκολα συγκρίσιμη με την ακόμη ζωντανή εθνική και αποικιακή περηφάνια. Όμως αυτή η υπόθεση διαλύθηκε, όπως και να το κάνουμε έχει πάρα πολύ εξασθενίσει. Μπαίνουμε σε οικονομική ύφεση;

Ο Μακρόν και οι δικοί του γνωρίζουν ότι είναι πολύ πιθανό. Σίγουρα γνωρίζουν ότι η Μέρκελ έκλεισε τον κύκλο της και ότι η αρχική υπόθεση μιας γενικής αναδιάταξης της μορφής-Κράτος στη Γαλλία αναχαιτίστηκε. Τους κανόνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα τους κάνουν όλο και περισσότερο οι τραπεζίτες της βόρειας Ευρώπης και το κέντρο της ισορροπίας μετατίθεται σε εκείνες τις περιοχές. Για τον Μακρόν, θα μπορούσαν να υπάρχουν και υπάρχουν μερικές πιθανότητες εξόδου από το αδιέξοδο στο οποίο μπήκε. Είναι λύσεις που προτείνονται γύρω από μια αλλαγή κατεύθυνσης: παραδείγματος χάρη η επανεισαγωγή του ISF (φόρος αλληλεγγύης επί της περιουσίας) κι άρα η επαναλειτουργία του προοδευτικού φόρου στους τίτλους εισοδήματος, και η κατάργηση του CSG (Γενικευμένη Κοινωνική Συνεισφορά) που αφαιρεί χρηματικά ποσά κι από τα κατώτερα εισοδήματα …για τη βοήθεια των φτωχών (παραδείγματος χάρη 50 ευρώ σε συντάξεις των 500 ευρώ!) – εκτός φυσικά από την κατάργηση των τωρινών και μελλοντικών αυξήσεων της τιμής των καυσίμων (ειδικότερα αναμένονται αυξήσεις όλων των τιμολογίων των δημόσιων υπηρεσιών – ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο, τηλέφωνο και πιθανόν των πανεπιστημικών διδάκτρων – από την αρχή του προσεχούς έτους).

Δεν είναι δυνατότητες που ο Μακρόν μπορεί να πραγματοποιήσει χωρίς να έρθει σε ρήξη με το μπλοκ εξουσίας που τον υποστηρίζει. Μπορούν λοιπόν να υπάρξουν δραστικές λύσεις όπως

η εγκαθίδρυση ενός *état d'urgence****[5]*** ή η διάλυση της Εθνοσυνέλευσης. Αρχίζουν να ψιθυρίζονται φωνές προς αυτή την κατεύθυνση …

Όμως το αδιέξοδο για τη δράση του Μακρόν βρίσκεται αλλού. Πράγματι, αυτός κατέστρεψε κάθε ενδιάμεσο σώμα, κάθε άμεση σχέση με τους πολίτες και του είναι πολύ δύσκολο να αποκαταστήσει οποιαδήποτε σχέση. Θα αρκούσε λοιπόν λίγο, αν όχι για να σταματήσει το κίνημα με κάποια οπορτουνιστική και δημαγωγική πρόταση, τουλάχιστον για να μετριάσει την αγανάκτηση (η οποία δεν είναι υποτιμήσιμη δύναμη): θα αρκούσε, όπως έχει λεχθεί, να επαναφέρει τον φόρο ενάντια στις μεγάλες περιουσίες και να ανακτήσει εκείνα τα τέσσερα εκατομμύρια που παραχωρήθηκαν στα αφεντικά των αφεντικών για να τα αναδιανείμει, στη θέση της επιβολής του φόρου των καυσίμων.

Όμως δεν αρμόζει σε εμάς να δίνουμε συμβουλές στον Μακρόν.

Έγκυρες πηγές επιμένουν, όπως λέγαμε, σε έναν νομικό ελιγμό: ***état d'urgence*** για το μπλοκάρισμα των αγώνων, που θα συνοδεύεται από μια «γενική φορολογική διαβούλευση όλων των εμπλεκόμενων φορέων». Αναγνωρίζεται λοιπόν ότι μόνο η δύναμη μπορεί να αναχαιτίσει τους αγώνες, κι ότι μόνο ένα άνοιγμα σε φορολογικές μεταρρυθμίσεις υπέρ του πλήθους, μπορεί να αποτρέψει την επανάληψή τους. Όμως είναι ακριβώς αυτή η λύση που είναι αδύνατη.

Μιλήσαμε ήδη για την έλλειψη κοινωνικής διαμεσολάβησης που δημιούργησε (και θέλησε) η κυβέρνηση Μακρόν. Σε αυτήν ανταποκρίνεται, in vitro, σαν σε καθρέφτη, η συμπεριφορά των «κίτρινων γιλέκων»: κι εκείνοι **αρνούνται την εκπροσώπηση και τη διαμεσολάβηση**, τη Δεξιά και την Αριστερά, ως έδαφος πάνω στο οποίο θα επιτευχθεί μια μεσολάβηση της σύγκρουσης. Το αποδεικνύουν οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα κόμματα της αντιπολίτευσης να μπουν σε αυτό το παιχνίδι.

Η Δεξιά, ως γνωστόν, ισχυρίζεται ότι έχει ισχυρή παρουσία σε αυτό το κίνημα. Όμως αυτό μπορεί να είναι αλήθεια σχετικά με

μερικές εξτρεμιστικές φράξιες, είναι λιγότερο αλήθεια σχετικά με το μεγάλο κόμμα της Λε Πεν. Και από τα Αριστερά γίνεται προσπάθεια να προσεγγιστεί το κίνημα, δυστυχώς όμως με τους παλιούς όρους της εργαλειοποίησης. Και στη Γαλλία είναι ζωντανή η ηλίθια φαντασία ότι είναι δυνατόν να "χρησιμοποιηθούν" κινήματα αυτού του είδους, χρησιμοποιώντας τα στον αγώνα ενάντια σε μια κυβέρνηση της Δεξιάς. Είναι το ασταμάτητο όνειρο της μεταχείρισης του παπα-Γκαπόν![6] Όμως αυτό δεν συνέβη ποτέ στην ιστορία του εργατικού κινήματος, ή μάλλον, όταν συνέβη, ήταν επειδή η μάχιμη οργάνωση της εργατικής τάξης είχε περιβάλλει το αυθόρμητο και το είχε μεταμορφώσει σε οργάνωση. Είναι μήπως αυτή η περίπτωση σήμερα;

Όταν είναι μόνο μικρές ομάδες της Αριστεράς που οργανώνονται στις μητροπολιτικές συγκρούσεις κι όταν η CGT[7], απολύτως ξένη προς αυτά τα κινήματα, παθητικά επιμένει σε μια αύξηση του μισθού;

Τελευταία σκέψη σχετικά με αυτά: σε αυτή την κατάσταση είναι δυνατή η γέννηση ενός κινήματος όπως των Πέντε Αστέρων; Είναι δυνατή, είναι μάλλον πιθανό ότι θα γίνονται ήδη προσπάθειες προς αυτήν την κατεύθυνση – αυτό δεν σημαίνει και ότι θα πετύχουν. Όμως γι' αυτό θα έχουμε χρόνο για να μιλήσουμε. Κάθε λύση είναι δύσκολη εκεί που (όπως στο εργαστήριο-Ιταλία) η Δεξιά και η Αριστερά έγιναν κομμάτια γύρω από έναν "εξτρεμισμό του κέντρου" μεταμφιεσμένο με λίγο πολύ τεχνοκρατικούς ή «φιλανθρωπικούς» όρους.

Άρα λοιπόν; Ας περιμένουμε να δούμε τι θα συμβεί. Αν θα υπάρξει ένα τέταρτο Σάββατο αγώνων από τα "κίτρινα γιλέκα". Είναι όμως ξεκάθαρο ότι ο αναστοχασμός πρέπει να προχωρήσει.

Επιτρέψτε μου μια αφελή ερώτηση: πώς μπορεί ένα πλήθος, το οποίο αποκτάει τον χαρακτήρα του μέσα σε εξεγερτικά κινήματα, να αποτρέψει μια δεξιά έκβαση και να μεταμορφωθεί σε τάξη, σε δύναμη μετασχηματισμού των κοινωνικών σχέσεων; Μια πρώτη σκέψη: αν δεν μεταμορφωθεί σε οργάνωση, αυτό το κίνημα θα εξουδετερωθεί από το πολιτικό σύστημα, θα αποδυναμωθεί.

Το ίδιο ισχύει για την αναγωγή του στη Δεξιά ή ακόμη και στην Αριστερά: είναι μόνο στην *ανεξαρτησία* του που αυτό το πλήθος μπορεί να λειτουργήσει. Και λοιπόν μια δεύτερη σκέψη: όταν λέμε οργάνωση δεν εννοούμε κομματική οργάνωση – σαν μόνο το κομματικό Κράτος να μπορούσε να δώσει οργάνωση στο πλήθος. Ένα αυτόνομο πλήθος μπορεί να λειτουργήσει ως *αντί-εξουσία* άρα δηλαδή ως ισχυρή και μακράς διάρκειας προοπτική με στόχο να εξαναγκάζει την "κυβέρνηση του κεφαλαίου" ώστε να παραχωρεί νέους χώρους και νέους πόρους για την κοινωνική ευημερία. Η οργανωτική δομή που προβλέπεται από τον δημοκρατικό-αμερικανικό "καταστατικό χάρτη των κομμάτων", δύσκολα τώρα πια αντιστέκεται στην ενσωμάτωσή της στις νεοφιλελεύθερες πολιτικές. Κι αν, από την άλλη, δεν υπάρχει πια η δυνατότητα να οδηγηθεί το πλήθος στην εξουσία, υπάρχει παρ΄όλα αυτά η δυνατότητα να κρατηθεί συστηματικά ανοικτό ένα εξεγερτικό κίνημα.

Κάποτε αυτή η κατάσταση ονομαζόταν "δυαδική εξουσία": *εξουσία εναντίον εξουσίας*. Τα γαλλικά γεγονότα δείχνουν ένα μόνο πράγμα: ότι δεν είναι πια δυνατό το κλείσιμο αυτής της σχέσης, ότι η κατάσταση της "δυαδικής εξουσίας" θα σταθεί όρθια, θα είναι για μακρύ χρονικό διάστημα παρούσα κατά ρητό, σαφή τρόπο, όπως συμβαίνει σήμερα, ή με υπολανθάνοντα τρόπο. Η δράση λοιπόν των αγωνιστών θα πρέπει να επικεντρωθεί στην κατασκευή νέων μορφών αλληλεγγύης γύρω από νέα αντικείμενα που θα τροφοδοτούν την "αντί – εξουσία". Έτσι μόνο μπορεί το πλήθος να γίνει τάξη.

Προϊστορία

Τι συμβαίνει στη Γαλλία; Υπάρχει μια εξέγερση ενός παράξενου λαού ο οποίος σε ένα πρώτο Σάββατο (17 Νοεμβρίου) μπλόκαρε τις διασταυρώσεις και τους κόμβους της γαλλικής διοικητικής περιφέρειας, τις εισόδους των αυτοκινητοδρόμων, και η οποία εμφανίζεται το δεύτερο Σάββατο (24 Νοεμβρίου), αρκετά μαχητική, στα παρισινά Ηλύσια Πεδία, στήνοντας οδοφράγματα και ζητώντας να συναντήσει τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Σε ένα τρίτο Σάββατο (1 Δεκεμβρίου) οι διαδηλωτές επιτίθενται στις

πλούσιες συνοικίες της μητρόπολης, συγκρουόμενοι με μανία με την αστυνομία, αδειάζοντας μπουτίκ και ρεστοράν …Είναι κάτι σοβαρό; Από πού έρχεται; Γιατί ο Μακρόν δεν καταφέρνει να κλείσει αυτό το ζήτημα το οποίο εξαπλώνεται όλο και περισσότερο από Σάββατο σε Σάββατο; Θα υπάρξει ένα τέταρτο Σάββατο;

Τα «κίτρινα γιλέκα» ξεκίνησαν απαντώντας με ένα εκατομμύριο υπογραφές σε ένα κάλεσμα για δραστηριοποίηση ενάντια στην αύξηση της τιμής των καυσίμων, που προβλήθηκε μέσω των κοινωνικών δικτύων. Στο εκατομμύριο των υπογραφών ακολούθησαν 250.000 άτομα τα οποία φόρεσαν τα κίτρινα γιλέκα, το πρώτο Σάββατο του αγώνα.

Πρόκειται περί ενός πλήθους εν κινήσει: είναι υποκείμενα που συνδέονται οριζόντια, προέρχονται κυρίως από τους λιγότερο εκσυγχρονισμένους τομείς της χώρας, από τις περιαστικές ζώνες ή από το ευρύ γεωγραφικό (και οικονομικά περιφερειακό) κέντρο της Γαλλίας. Πρόκειται για την εκπτωχευμένη μεσαία τάξη, η οποία συνδέεται με παραδοσιακές παραγωγικές οργανώσεις, προσφάτως δυναμιτισμένες από τις νεοφιλελεύθερες μεταρρυθμίσεις και οι οποίες λοιπόν είναι λιγότερο ικανές να παράγουν αξία όπως εκείνες των αστικών υπηρεσιών ή της “γνωσιακής” παραγωγής.

Έχει λεχθεί ότι η κινητοποίηση ξεκίνησε από τη διεκδίκηση μείωσης της τιμής των καυσίμων που επέβαλε προσφάτως ο Μακρόν και υποκριτικά συνδέθηκε με την αναγκαία κατανάλωση για να αντιμετωπιστεί η κλιματική αλλαγή. Εκείνη η διεκδίκηση αμέσως διευρύνθηκε στην απαίτηση μιας γενικότερης μείωσης των φόρων που αφορούν την εργασία και την κυκλοφορία, στην απαίτηση της αύξησης της αγοραστικής δύναμης απέναντι στην αύξηση του κόστους της ζωής, σε μια διαμαρτυρία ενάντια στην φορολογική αδικία και ειδικότερα ενάντια στον περιορισμό εκ μέρους του Μακρόν της φορολόγησης του μεγάλου πλούτου. “Μακρόν τραπεζίτη, Μακρόν παραιτήσου”.

Εκπτωχευμένη μεσαία τάξη, άρα, περιφερειακή σε σχέση με την

μητρόπολη, που ζει στην κεντρική Γαλλία, στους μεγάλους της χώρους και τις μικρές πόλεις. Κόσμος που αφήνει στο Κράτος τα δύο τρίτα του μισθού, ανάμεσα στο δάνειο για το σπίτι, τους άμεσους φόρους, τα έξοδα στις δημόσιες υπηρεσίες και … την τιμή των καυσίμων. Γιατί το αυτοκίνητο είναι το βασικό μέσο εργασίας για να πάει κάποιος στη δουλειά, σε μια περιοχή όπου τα δημόσια μέσα επικοινωνίας είναι ανεπαρκή ή για να εργαστεί κανείς σε υπηρεσίες υψηλής κινητικότητας (τεχνίτες, νοσοκόμοι, εργαζόμενοι στις μεταφορές κλπ).

Η κυβέρνηση όχι μόνο σου βάζει φόρους στο "μέσο της δουλειάς" αλλά σε καθιστά όμηρο λέγοντάς μας ότι πρόκειται για την πληρωμή ενός κοινωνικού χρέους: την προστασία της ζωής έναντι της οικολογικής αλλαγής. Η απάντηση: "ο Μακρόν μας μιλάει για το τέλος του κόσμου, το δικό μας πρόβλημα είναι το τέλος του μήνα". Θα αρκέσει το πάγωμα των φορολογικών μέτρων, ανάμεσα στα οποία είναι ο φόρος στα καύσιμα, που αναγγέλθηκε αυτό το απόγευμα από τον πρωθυπουργό Édouard Philippe να σβήσει αυτό το αναμμένο φιτίλι και να σταματήσει τη φωτιά;

Είναι ενδιαφέρον να αναλύσουμε το κίνημα…Ένα κίνημα λοιπόν "χωρίς κεφαλή" (το λένε οι αντίπαλοι), δηλαδή χωρίς διευθύνοντες, το οποίο δηλώνει "ούτε της Δεξιάς ούτε της Αριστεράς" που βρίσκεται σε πόλεμο με την πολιτική αντιπροσώπευση την οποία θεωρεί διεαυτήν διεφθαρμένη, και κυρίως αυτοπροσδιορίζεται ως "αντι-Μακρόν". Περίεργη μεταστροφή μεγάλων λαϊκών στρωμάτων τα οποία, μέσα σε λίγο χρονικό διάστημα, πέρασαν από τη λαϊκιστική και κεντρώα εκλογή του Μακρόν (η οποία κατάφερε να αδειάσει τα κόμματα και τις αντίθετες ιδεολογίες) σε συμμετρική διαμαρτυρία απέναντί του – φαινόμενο "καθρέφτης" του λαϊκισμού.

Δεξιές διεισδύσεις; Είναι πιθανό. Πρέπει πάντα να θυμόμαστε ότι ανάλογα κινήματα στη Γαλλία είχαν τη δική τους άνοιξη στη Δεξιά, όπως παραδείγματος χάρη ο πουζαντισμός στη δεκαετία του '50. Δεν πρέπει όμως να υπερβάλλουμε – αν και είναι βέβαιο ότι εξτρεμιστικές ομάδες της Δεξιάς κινούνται με ευχέρεια στις διαδηλώσεις. Επαφές με την Αριστερά; Όχι σαφείς μέχρι στιγμής…

Παρ’όλα αυτά, δεν φαίνεται, αυτή τη στιγμή, ικανή καμία αριστερή πρωτοβουλία να συνδεθεί και/ή να διευθύνει το κίνημα. Είναι ανώφελο να επαναλάβουμε ότι στη Γαλλία το κίνημα ενάντια στους φόρους είχε πάντα περισσότερο δεξιά παρά αριστερά χαρακτηριστικά: δεν είναι αυτό το πρόβλημα. Είναι περισσότερο ότι το γενικό ras-le-bol[8] που εκδηλώθηκε από αυτό το κίνημα κι από την εν δυνάμει σύγκλιση των αγώνων – ενάντια στους φόρους, αλλά και γύρω από την νοσοκομειακή πρόνοια, στο ζήτημα των συντάξεων: όλα ανοιχτά προβλήματα – που αρχίζει να σχηματίζεται, συνταράσσει τη χώρα από τα κάτω προς τα πάνω (ανάμεσα στο 60 και το 80% του πληθυσμού είναι ευνοϊκό απέναντι στα «κίτρινα γιλέκα»).

Ας έχουμε κατά νου ότι η σύγκλιση των αγώνων ήταν πλατύ αίτημα το οποίο προσπάθησαν να πετύχουν τα συνδικάτα στις δύο μακρές περιόδους αγώνα, πρώτα σχετικά με τον Loi Travail και κατόπιν γύρω από το ζήτημα των σιδηροδρομικών. Δεν επιτεύχθηκε. Θα γίνει τώρα από τη Δεξιά; Δεν πιστεύω ότι αυτό είναι τώρα το πρόβλημα. Η απάντηση θα αρχίσει να φαίνεται μετά το “τέταρτο Σάββατο”.

Σημειώσεις:

[1] [ΣτΜ]: Αγροτικές εξεγέρσεις

[2] [ΣτΜ]: Νόμος για τα εργασιακά

[3] [ΣτΜ]: Μακρόν, παραιτήσου!

[4] [ΣτΜ]: Γαλλικά προάστια

[5] [ΣτΜ]: Κατάσταση έκτακτης ανάγκης

[6] [ΣτΜ]: Ιερέας της Ορθόδοξης εκκλησίας στην τσαρική Ρωσία των αρχών του 20^{ου} αιώνα ο οποίος υπήρξε λαοφιλής και αντιφατικός ηγέτης του εργατικού κινήματος (είχε ιδρύσει την

«Οργάνωση των ρώσων εργοστασιακών εργατών της Πετρούπολης») του οποίου η δράση συνέβαλε, άθελά του, στην επανάσταση του 1905. Αποδείχτηκε ότι είχε σχέσεις με την τσαρική μυστική αστυνομία Οχράνα και εκτελέστηκε από σοσιαλεπαναστάτες.

[7] [ΣτΜ]: Γαλλική Συνομοσπονδία Εργασίας

[8] [ΣτΜ]: Ως εδώ και μη παρέκει

Πηγή: L’INSURREZIONE FRANCESE

Μετάφραση: **Νίκος Χριστόπουλος**